

Motrišta

Danas sam shvatila, iz jedne moje privatne situacije, koliko je važno vagati svaku riječ, i kako lagano mogu ne samo nestati prijateljstva, već se u nas uvući nepovjerenje prema onima oko sebe, i to ne zbog njih - već zbog nas samih. Tako sam danas, razmišljajući o mojoj osobnoj situaciji, još jednom shvatila kako je naša osobna odgovornost za svaku riječ ogromna, a zamislite onda kad se netko od nas nađe u nekoj istaknutoj društvenoj poziciji! Moja osobna situacija će, najvjerojatnije, biti riješena, iako ne vjerujem da će sve biti kao prije - jer riječi su izrečene, i koliko god da povučete koji puta neke riječi, ili se ispričate - ono nešto neugodno ipak ostaje zauvijek.

"Respektirajući novu hrvatsku vlast izabranu odlukom većine naroda, ovim potvrđujemo, da će Hrvatski svjetski kongres i dalje surađivati sa svim relevantnim čimbenicima našega naroda u čuvanju i postizanju nedvojbenih hrvatskih interesa i vrijednosti, posebice u njegovanju potpune suverenosti RH i BiH pred mogućim najavama stvaranja asocijacije Zapadnog Balkana i bilo kojih drugih političkih asocijacija". Ovo su uvodne riječi Rezolucije HSK, koje donosimo u Prilogu HRVATSKOJ ISKRI. Djelomično su te riječi već navedene u prošlom broju HI (br. 62), na str. 4.

Kad čitam riječi ove Rezolucije, razmišljam kako društveni radnici koji vode HSK nisu dovoljno svjesni koliko je važno birati svaku riječ, pokušavajući dati pozitivnu konotaciju - jer riječi "respektirajući hrvatsku vlast izabranu odlukom većine naroda, ovime potvrđujemo da će HSK i dalje surađivati sa svim relevantnim čimbenicima..." ostavljaju u meni, a sigurna sam i u onima kojima je to bilo upućeno, nekakvu negativnu konotaciju. Da sam ja privatno dobila pismo s ovakvim uvodom - zamislila bih se nad naklonošću pisca (ili pisaca) ove poslanice - i shvatila bih da osoba koja potpisuje tu poslanicu i ja nismo baš u najboljim odnosima.

O čemu se radi? Kako svi znate u Zagrebu je nedavno završio je 4. Svjetski kongres HSK-a, i nakon njega poslano je pismo s Rezolucijama HSK, što je uobičajeno, hrvatskoj Vladi. No umjesto pristupa hrvatskoj Vladi koji bi donio nove, dobre odnose - HSK se odlučio na korak koji ja ne razumijem u potpunosti, jer smatram da se je trebalo učiniti sve kako bi se odnosi između domovine i dijaspora poboljšali. Jer, kako svi znamo, odnosi između nas i domovine nisu baš sjajni.

Iz nekih čudnih razloga odnosi između domovinske i raseljene Hrvatske su napeti, da ne kažem loši. Tko je kriv teško je reći, ali uzroka ima mnogo. Pobjednici na izborima, jasno ne vole jako one koji su glasali protiv njih, a kako je, recimo, dijaspora glasala za HDZ - svi smo nastradali. Govori se o zatvaranju konzulata, nitko iz hrvatske Vlade nas ne posjećuje, nema nekakvih bliskih i toplih veza, upravo se osjeća hladnoća, sve nekako zamire - gotovo da dolazi do neprijateljstva, a to je potpuno krivo. Hrvatska je naša domovina, i ono što mi osjećamo za Lijepu našu nitko tko nije napustio tu zemlju i živio negdje drugdje ne može razumjeti. Zato mislim da bi hrvatska Vlada hitno trebala poslati svoje predstavnike ovdje među nas na razgovor, dogovor, upoznavanje, da se razjasne neke stvari, da nam odgovore na pitanja - jer to nije samo njihova zemlja - to je i naša domovina! I mi imamo nekakva prava, a jedno od tih je da se s nama razgovara. No, da se opet vratimo na Rezoluciju HSK-a:

U njoj ima nekih zaista dobrih, potrebnih točaka (posebno točka 10.), ali i nekih koje ja zaista ne mogu razumjeti. Posebno navodim točku br. 9): **"HSK moli hrvatsku vlast da učine sve što je u njihovoj moći, kako bi trojica političkih zatvorenika u SAD-u što prije ugledali svoju domovinu..."**. Raspitivala sam se da li itko zna o puštanju bilo kojeg političkog zatvorenika iz zatvora u SAD-u, i po riječima mnogih - nitko, koliko mi znamo, do sada nije pušten. Po riječima Ranka Primorca (njegovog pisma kojeg smo tiskali 15. 10. 1998 u br. 20, na str. 24, a danas ga ponavljamo na str 30), u Americi po zatvorima i danas leži bar još petorica političkih zatvorenika: Ante Ljubas (osuđen na 40 godina), Ivan Čale (40 godina), Milan Bagarić (30 godina), Ranko Primorac (40 godina), Vinko Logarušić (20 godina) i Zvonko Bušić (150 godina).

HSK moli RH za pomoć trojici političkih zatvorenika? Zašto trojica? Zašto ne svi politički zatvorenici? Tko su ti "privilegirani" za koje moli HSK? Tu se može postaviti pitanje: da li HSK uopće zna koliko političkih zatvorenika sjedi po zatvorima USA? Drugo, ako ne znaju, pa su pogriješili u broju - to je velika sramota. Treće, a ako, ne daj Bože, znaju koliko ih je po američkim zatvorima (što bi trebali znati) - po kojem su to oni pravilu izabrali samo trojicu, a ne sve?

Kad razmišljam o ovoj Rezoluciji HSK hrvatskoj Vladi i hrvatskom narodu - ja ju nažalost ne prihvaćam u cjelini, i ne želim da se moje ime nađe ispod nje. Uvod ove Rezolucije svakako je mogao biti pažljivije napisan, ali s točkom 9. su uvrijedili one ljude koje su dali svoju slobodu za ovu stvarnost, među njima i mog prijatelja gosp. Antu Ljubasa, čija kazna je 40 godina u zatvoru. Tko zna, možda je on i jedan od onih "izabranih", koje HSK želi u domovini Hrvatskoj - možda i nije, to nije ni bitno sada. Bitno je to da je netko od političkih zatvorenika izostavljen - namjerno ili nenamjerno!

Na kraju mislim da je HSK nažalost ispustio rjetku, dobru priliku da napravi nove, dobre odnose sa domovinom, kad su već znali kako stvari stoje. Kaže se, za svađu je potrebno dvoje - pa zašto onda izazivati? Dijelovi ove poslanice, nažalost, nisu pozitivni, ni dobro promišljeni, a da točku br. 9 uopće ne spominjem. Zato, neka se ova poslanica promijeni, ili neka predstavlja one koji su je poslali. Mene, a vjerujem da tako misle i drugi - ta poslanica ne predstavlja.

Tako ja mislim.

Valentina

Cijena \$2.00

Broj 63 - 31. VII. 2000.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal

(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte
U OVOM BROJU :

- **Biskup Komarica:
O Hrvatima nitko
ne brine**
- **Devet godina
robovao u Vojvodini**
- **Jedna sjednica
Sabora stoji
700.000 kuna**
- **HDZ odlučio platiti
dug za Graničevu
kampanju**
- **Taj naš lijepi
hrvatski jezik!**
- **Novi riječnik
hrvatskoga jezika**
- **Vaše zdravlje:Stres**
- **Motrišta**

Mladi iz "Hrvatskog prela" u razgovoru, 24. obljetnica
župe "Presvetog Trojstva" iz Oakvilla

Hrvatska

ISKRA

(Bivši "CIRKULAR" za
Toronto i okolicu
Kanadsko - Hrvatski Vjesnik
Canadian Croatian Journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief
Glavni Urednik :
Valentina Krčmar

Contributing Editors:

Address • Adresa :
1137 Centre Street
Thornhill, Ontario
L4J 3M6

iskra @ idirect.ca
Telephone • Telefon :
(905) 738 - 0053

Fax :
(905) 738 - 9853

Yearly Subscription - Godišnja
Pretplata :
KANADA: \$60.00
USA: \$50.00

Subscription to "ISKRA" can be
made directly, to the Editor-in-Chief.
Pretplata na "ISKRU" može
se učiniti kod Glavnog Urednika.

Advertising rates :

1/2 page - \$100.00 per issue
\$1,000.00 yearly
\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue
\$500.00 yearly

1/8 page (business card)
\$25.00 per issue
\$500.00 yearly

Advertising is payable in advance.

"Hrvatska ISKRA" Broj 63, 31. srpanj, 2000.

Sadržaj:	Pravednost, mir i istina.....14
Pismo urednice.....2	Hvalisanje trebinjskog ratnog zločinca.....14
Vijesti iz Toronta.....3	Hrvatsko iseljništvo.....15
Najnovije vijesti.....4	Damir Borovčak, Hello Toronto, ovdje Zagreb.....16
Vijesti na engleskom.....5	Mojim očima (i srcem).....17
DHSV - 10. Obilježnica.....6	Taj naš lijepi hrvatski jezik.....18 - 19
Biskup Komarica o povratku.....6	Novi riječnik hrvatskoga jezika.....20 - 21
A.Krkalo 10 godina robovao na imanju	M. Smoje, Dnevnik jednog penzionera.....22 - 23
Roma Đ. Petrovica u Vojvodini.....7	U New Yorku živi 20.000 Istrijana.....23
Honos poziva Mesica da pojasni izjavu o	Vijesti iz kulture i zanimljivosti.....24 - 26
o mogućim izručenjima u Haag.....7	Događaji u zajednici.....27 - 29
Posljednja sjednica Sabora prije odmora.....8	Vaša pisma.....30
Iz života Sabora.....9	Vaše zdravlje, Stres.....31
Bivši premijer SRJ na Pantovčaku.....9	Motrišta.....32
Turizam.....10	Prilog: Rezolucija HSK-a
Gospodarstvo.....11	Mesic, Ni jedan general neće više u Haag
Stranački život.....12	U hvatanju ratnih zločinaca NATO će
Rodoljubno zanovijetanje, Pustimo Srbiju	angažirati srpske placenike
na miru!.....13	

Urednica piše....

Dragi prijatelji,

Ovih dana u razgovoru s prijateljem saznala sam o jednoj anketi koja me je upravo zaprepastila. Naime, u Hrvatskoj je provedena anketa koliko čitaju Hrvati. U to je bilo uključeno svo čitanje: čitanje knjiga, novina, magazina, pamfleta itd. Po toj anketi ispada da samo 38% Hrvata čita! Ta anketa je porazna, ali i nešto nad čim bi se svi mi morali dobro zamisliti.

Posebno bi se mi, ovdje u Kanadi, trebali zamisliti nad ovim stanjem naše kulture. Više puta mi je rečeno da ne donosim članke na engleskom, 'jer tko ti to razumije!'. Kad razgovaram o HRVATSKOJ ISKRI s raznim ljudima po hrvatskim parkovima ili organiziranim događajima, često čujem odgovor 'a ja vam to ne čitam!' Koji puta čak se čuje 'mi knjige i takve stvari uopće ne kupujemo!'

Razgovarala sam sa mnogim odgovornim ljudima ove zajednice i mnogi smatraju da je "jezično" stanje naše zajednice loše. Mnogi Hrvati ne znaju dobro govoriti engleski, mnogi su zaboravili hrvatski, a da o nekakvom većem čitanju i ne govorimo.

Ovaj uvod nije zbog toga da se "progura" HRVATSKA ISKRA na bilo koji način, već da vas sve podsjetim da nam je taj naš hrvatski jezik blago na kojem nam mnogi zavide, jer tako lijepog, tako bogatog jezika nema na daleko. Engleski jezik dnevno guta veći broj jezika; nemojmo dozvoliti da nam engleski jezik proguta naš lijepi hrvatski jezik, pa se potrudimo očistiti naš hrvatski od tudica: služite se svojim riječima, čistim jezikom, i uz to pročitajte dnevno bar nešto - dio knjige, novine...

Uz sve to, mi živimo u Kanadi i taj naš izbor mjesta življenja daje nam dužnost naučiti engleski, zbog boljeg posla, zbog budućnosti, zbog djece. Mnogi su zaboravili svoj jezik, a nisu naučili ovaj kojim se služi pučanstvo Kanade, tako da se često čuje nekakav "broken English". Taj "broken English" mora nestati iz naših usta - jer onaj tko govori "broken English" neka se ne zavarava - taj ne govori ni hrvatski, niti engleski!

I zbog svega toga, danas u ovom broju vam donosimo mnogo lijepih članaka na najljepšem jeziku svijetu - onom, na kojem vam je majka prvi puta progovorila. Uz sve ostalo, prilažemo članak o dijalektima kojim govore Hrvati širom Hrvatske, pa i izvan nje..... za Vaše ljetno čitanje!

Za one koji mišalju nepotpisana pisma - nemojte se ni truditi, jer niti jedno nepotpisano pismo ne može biti objavljeno.

Valentina

We invite readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Vaše zdravlje

STRES

razorna napetost preko granica izdržljivosti

Tko nikad nije osjetio da je pod stresom, pod nepodnošljivim teretom posla ili opsjednut bilo kojom vrstom zabrinutosti?

Stres je, nažalost, jedan od najčešćih suputnika svakodnevnog života, što ga karakteriziraju napetost i premalo vremena za opuštanje u odnosu na potrebe našeg organizma.

Taj "tajanstveni" neprijatelj počesto ne dozvoljava da ga se potpuno upozna. Nije, na primjer, lako shvatiti da stres može imati i pozitivno djelovanje, uz pretpostavku da se ravnomjerno izmjenjuju razdoblja "otpuštanja" s razdobljima "pritiska".

S druge strane, nagomilani stres može djelovati izrazito loše na naš organizam, na naše organe, mijenjajući njihovo funkcioniranje toliko da se razviju prave bolesti.

Što je to stres?

Stručnjaci definiraju stres kao skup reakcija prilagodbe organizma na poticaje različitih vrsta, kao što su: osjećaji, promjena prehrane, užurbano življenje, elektromagnetska polja.

Reakcije nisu uvijek negativne. Štoviše, postoje dvije vrste stresa: pozitivan i negativan (tzv. distres). Pozitivan stres omogućuje suočavanje s nepredvidivim okolnostima s maksimalnim sposobnostima. Nastaje, na primjer, u sklopu napetosti pred ispit na kojem se moramo pokazati u najboljem svjetlu ili kad moramo dokazivati svoje stavove u okruženju neistomišljenika. Njegovo djelovanje nije dugotrajno, pa nakon pozitivnog stresa mora uslijediti razdoblje opuštanja, tijekom kojeg organizam dobiva priliku da povрати snagu.

O negativnom stresu govori se kad reakcija na poticaje što izazivaju napetost, tjeskobu i bijes potraje duže vrijeme, bez razdoblja opuštanja. To je tipično stanje osoba koje neprestano rade i ne pomišljaju da bi se trebale odmoriti i opustiti. Na dugu stazu takav stres može napraviti velike štete na različitim organima, te izazvati pojavu neugodnih, pa i smrtonosnih bolesti (čir na želucu, infarkt, moždana kap).

Stres danas više nije ograničen samo na radno vrijeme, već se širi na sva područja života. Želja za uspjehom ne prestaje ni pred počinak. Sve se više živi prema motu: "Više rada u što manje vremena". Pri tom mislimo na neprestanu zaposlenost. Istovremeno telefoniramo, fotokopiramo, šaljemo faksove i pišemo izvješća. Čekanje nije moderno.

Stres mogu izazvati psihički, biološki ili vanjski faktori. Jaki osjećaji (tugovanje za mrtvim, odvajanje, ali i nenađana sreća), pogrešno uzimanje lijekova, neuravnotežena prehrana, užurbano življenje, elektromagnetska polja električnih instalacija, nezadovoljavajući društveni život, samo su neki od uzroka stresa.

Ne reagiraju svi jednako na stres: neki mu bolje odoljevaju, dok mu drugi brže i lakše podliježu. Svatko od nas osjetljiv je na drukčije poticaje, pa se ne mogu ustanoviti uzroci stresa koji bi vrijedili za sve. Svi bismo trebali znati prepoznati opasne situacije i naučiti ih izbjegavati.

Pate i tijelo i duh

Reakcije na poticaje tipične za stres izravno se odražavaju na organizam. Točnije, odgovor na stres djeluje na endokrini sustav (sastavljen od žlijezda što luče hormone), živčani sustav i imunološki sustav (obrana organizma).

Pod stresom u krvi se povećava koncentracija hormona što ih luče nadbubrežne žlijezde (osobito kortizola), ali i hormona rasta, prolaktina i, s vremenom, i hormona štitne žlijezde (T3 i T4). Istodobno dolazi do smanjenja razine seksualnih hormona, te onih zaduženih za metabolizam šećera (inzulina i glukagona).

Svi ti hormoni djeluju na različite organe i to na složene načine, ali također djeluju i međusobno, te na cijeli organizam. Traje li stres predugo, može nanijeti velike štete organizmu i potaknuti razvoj nekih bolesti (probavne smetnje, čir na želucu, pa i infarkt). Rizik je najviše povezan s kortizolom stoga što on potiče lučenje kiseline u želucu, povećava krvni tlak i koncentraciju šećera u krvi.

Tijekom faze opuštanja, što bi morala uvijek uslijediti nakon reakcije, oslobađaju se i drugi hormoni koji pokušavaju ublažiti djelovanje kortizola, uravnotežiti stanje u organizmu i spriječiti štetu na organima. Ti hormoni su melatonin iz epifize, pregnenolon i DHEA iz nadbubrežne žlijezde.

Ubrzani rad živčanog sustava

U razdobljima stresa živčani sustav luči značajne količine neuroprijenosnika i neurohormona koji prenose poruke između živčanih stanica i upravljaju psihičkim i fizičkim aktivnostima.

Pretjerana količina neuroprijenosnika najčešće se luči pod utjecajem adrenalina i noradrenalina, tvarima što kontroliraju glavne psihičke i fizičke aktivnosti: pamćenje, učenje, pozornost, sposobnost poduzimanja akcija i inicijativu, motivaciju i energiju, a aktiviraju se u slučajevima opasnosti.

Produženo aktiviranje živčanog sustava može potaknuti razvoj bolesti kao što su tjeskoba, depresija, poremećaji pamćenja, neurološke bolesti kao Alzheimer.

Sustav koji brani organizam od napada virusa, bakterija, odnosno poremećaja i bolesti, uvelike ovisi o stresu. Izuzetno teška razdoblja mogu dovesti do faze imunodepresije, tj. smanjenih obrambenih sposobnosti organizma, zbog čega se je i u trenucima predaha teško opustiti.

Kroničan stres, što traje tijekom dužeg razdoblja, može smanjiti obrambene sposobnosti organizma i olakšati razvoj infektivnih bolesti.

Najrizičnije bolesti

Stres može biti faktor koji olakšava pojavu nekog poremećaja (pa se govori o "psihosomatskom" faktoru), zajedno s drugim čimbenicima (genetskim, ambijentalnim, prehrambenim).

Psihički poremećaji, kao gomilanje tjeskobe (što se očituje kao napad panike, duboka tuga i gubitak kontrole) i depresija. Biokemijske promjene što se u mozgu zbivaju tijekom razdoblja stresa, osobito pojačano stvaranje neuroprijenosnika, također su u osnovi ovih bolesti.

Poremećaji probavnog sustava, dakle loša probava (osjećaj težine i boli u želucu, često radi povećane količine kiseline u želucu), nadraženo crijevo (zatvori i proljevi) tipični su znaci.

Poremećaji rada srca, što se manifestira ubrzanim kucanjem srca (tahikardija) i povišenim krvnim tlakom ili boli u prsima, često se javljaju nakon frustrirajućih doživljaja.

Poremećaji urogenitalnog sustava, kao smanjenje spolne želje, prijevremena ejakulacija, i urinarni poremećaji (bolno i često mokrenje). Stres može smanjiti razinu spolnih hormona.

Sveobuhvatno liječenje

Kako znati jeste li prešli vlastitu granicu i da je stres već poprimio opasne razmjere? Najlakše ćete to shvatiti proučavajući svoje ponašanje i uočavanjem da pretjerano reagirate na nevažne događaje, neprestano ste umorni i više ne možete podnositi ritam svakodnevnice.

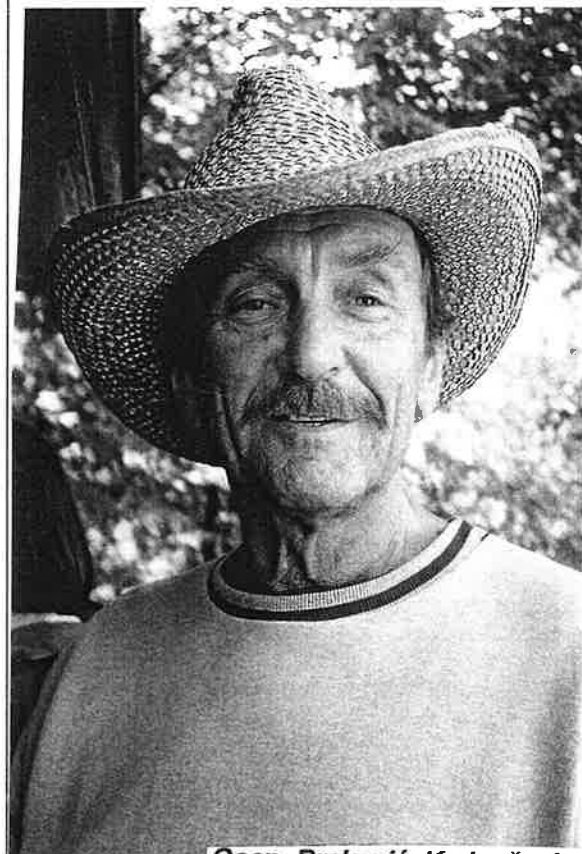
Što sada? Kako biste ublažili poteškoće izazvane stresom, potrebno je sveobuhvatno djelovanje protiv svih rizičnih faktora. Prvo treba utvrditi da simptomi nemaju fiziološko podrijetlo, te se podvrći pregledu srca, obaviti krvne pretrage i EKG. Liječenje zatim treba usmjeriti na otklanjanje stresa uz pomoć psihoterapije, metoda otpuštanja, pravilne prehrane, uzimanjem vitamina i minerala, biljnim preparatima i, dakako, lijekovima, ali uvijek pod kontrolom liječnika. (Časopis Doktor u kući, br. 20)

Vaša pisma.....

Cijenjena gospodo, 13/7/2000
Evo prilažem vam "postal order" od \$50.00 US za pretplatu na HRVATSKU ISKRU.

Čestitam Vam na izvrsnom "glasniku", koji je objektivan, zanimljiv i pun duha (hrvatskoga) koji dolazi, u prvom redu - od Vas. Onaj opis Velebita je izvrstan! Kad bi se u Vas ugledali naši "građani - drugovi" iz turizma!

S poštovanjem,
S. Hadrović (iločki unuk)

Gosp. Brcković, Karlovčanin, uvijek spreman na šalu

Humor

Naš novi proizvod ne sadrži masnoću, kolesterol, kalorije, čer, sol ni additive. Kutija je prazna, ali ima točno sve što ljudi žele

PISMO RANKA PRIMORCA PISANO TRAVNJA 1997.

Ima li nade i za nas političke zatvorenike

Cijenjeni gosp. Ministre,

Dopustite da Vam se prvo predstavim, a zatim navedem razloge za ovo pismo. Ja sam Ranko Primorac i nalazim se u američkom federalnom zatvoru. Uhićen sam 24. lipnja 1981. i osuđen 18. svibnja 1982. na 40 godina robije. Osuđen sam s još nekoliko hrvatskih rodoljuba i pripadnika Hrvatskog narodnog "Otpora", a to su: Ante Ljubas (40 godina), Ivan Čale (40 godina), Mile Markić (30 godina), Milan Bagarić (30 godina), Franjo Ivić (30 godina), Nedičko Sovulj (25 godina), Stipe Ivkušić (20 godina) i Vinko Logarušić (20 godina). Osim mene, još su u zatvoru Čale, Ljubas i Bagarić, te Zvonko Bušić iz skupine koja je suđena prije nas zbog otmice zrakoplova i ne vidi se kraj našem tamnovanju. Sve naše dosadašnje žalbe i molbe bile su odbijene. Premda je svakome jasno da smo zatvoreni iz političkih, a ne kriminalnih razloga, naše se molbe odbijaju kao da bi naš izlazak na slobodu bio nekakva opasnost za državu i društvo.

Obraćam se Vama, gospodine Ministre, iz dva razloga. Prvo bih Vas molio da mi priopćite, ako je to moguće, da li je Vlada Republike Hrvatske do sada išta poduzimala kod američkih vlasti da bi nas se pustilo na slobodu. Ako nije, ima li kakvih objektivnih razloga da se za nas ništa ne poduzme od strane hrvatskih vlasti? Drugo, da li postoje ikakvi politički i/ili legalni putevi kojima bi Republika Hrvatska, to jest Ministarstvo vanjskih poslova, moglo ubrzati naš izlazak na slobodu u doglednoj budućnosti?

Gospodine Ministre, ima nas ovdje u zatvoru s više strana svijeta i vidim da se mnoge zemlje brinu za

sudbinu svojih ljudi, premda su većina od njih ovdje zbog kriminala. Ja i moje kolege smo u okovima ne zbog luksuza ili kriminala, nego iz ideala slobode i borbe za slobodnu hrvatsku državu, koju smo, hvala Bogu, ipak doživjeli. Poznato je da su naše teške osude bile rezultat tadašnjih jugo-američkih odnosa, dakle političke. Sve one koji su radili na rušenju Jugoslavije nastojalo se ne samo ušutjeti, nego uništiti na bilo koji način. Tako se preko nas koji smo osuđeni na goleme zatvorske kazne, htjelo poručiti svim rodoljubnim Hrvatima da se mane "ćorava posla". Ali, hvala Bogu, vremena su se promijenila. Hrvatska država je obnovljena i obranjena, čak smo i saveznici Amerike. Nadam se, dakle, da nas u ovim novim okolnostima hrvatska Vlada nije zaboravila ili možda, ne dirajući u naš slučaj, žrtvovala "većim" interesima.

Gospodine Ministre, ja, a vjerujem i moje kolege, željeli bismo saznati da li ima ikakvih nada da bi hrvatska Vlada poduzela nešto da bi se skratile godine našeg tamnovanja. Ja sam osobno i šećerni bolesnik, pa bih želio dok sam živ osjetiti barem malo slobodu svog naroda i svoje domovine. Ali ako bi podizanje našeg slučaja štetilo temeljnim interesima hrvatske države, mi ćemo i dalje rado biti žrtve za svoju domovinu. Ali i u tom slučaju bilo bi nam drago barem saznati da tako mora biti i da je naša žrtva cijenjena. Nadamo se da nismo zaboravljeni od onih koji su došli na čelo naše slobodne domovine, o kojoj smo tako dugo sanjali i za koju smo bili i ostajemo spremni žrtvovati sve, pa i svoje živote.

Uz iskrene pozdrave, odani Vam

Ranko Primorac

Populacijske novine NAROD

RASPORED PIKNIKA U ŽUPNOM PARKU "FR. KAMBER"

Kolovoz	6	-	"Livno"
Kolovoz	13	-	Velika Gospa, Hrv. Župa, Toronto
Kolovoz	20	-	Hrv. Nog. Klub "Dalmacija"
Kolovoz	27	-	Upravitelj parka
Rujan	10	-	Proslava Male Gospe, župa Toronto
Rujan	17	-	Fond Slavonija

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 30. VII. 2000.

Vijesti iz Toronta

Zamoljeni smo da objavimo:

State of Illinois
OFFICE OF THE GOVERNOR
Chicago 60601

Dear Editor,

The Governor's Office of Ethnic Affairs has been sending recent news releases and photographs to you. I hope the information has been informative and helpful.

I appreciate the time and effort you take to print the material in your publication. I know you have a busy work schedule but I would appreciate it if you could send me a copy of the article.

If you have any questions or concerns, please feel free to contact me. I look forward to hearing from you. Thank you for your assistance and cooperation.

Sincerely,
Pat Michalski
Assistant to the Governor for Ethnic Affairs

Pictured left to right: John Jurčev, Pat Michalski, Assistant to the Governor for Ethnic Affairs and Myrna Jurčev.

FOR IMMEDIATE RELEASE:

CHICAGO, ILL: Governor George H. Ryan's representative Pat Michalski was honored by the ethnic communities of Illinois. Over 70 ethnic communities were represented. Michalski expressed her gratitude to the Governor and Illinois First Lady Lura Lunn Ryan for their interest and commitment to the ethnic communities of Illinois.

OBAVIJEST

Dr. Ivo Sanader čelnik HDZ-a, najače hrvatske stranke koja je momentalno u oporbi dolazi u dvodnevni posjet Hrvatima južnog Ontarija. Gosp. Sanader će prisustvovati Svetoj Misi u subotu 5. kolovoza u šest sati navečer u crkvi Hrvatskih mučenika u Mississaugi. Poslije Svete Mise održat će javnu tribinu sa zakuskom u dvorani ispod crkve.

U nedjelju 6. kolovoza gosp. Sanader će također prisustvovati Svetoj misi na Hrvatskom centru u Norvalu. I nakon ove mise biti će prilika za razgovor sa gosp. Sanaderom.

Pozivamo sve Hrvate bez obzira na stranačku pripadnost da iskoriste ovu priliku kako bi se što bolje upoznali s pravim stanjem i smjerom događaja u Domovini.

GRAND OPENING!

InMotion Dance Inc.

Invites you and your family to
1107 Lorne Park Road, Unit 11
SATURDAY AUGUST 12th, 10 AM - 6 PM
Free dance classes all day... face paintings...
BBQ... Registration for fall classes (kids and students)...

Classes commence on Aug. 14th

www.inmotiondance.com

Pretplatite se na
HRVATSKU ISKRU

MILIJUNTI STRANI TURIST

PASJAK/RUPA, 29. srpnja (Hina) - Preko graničnih prijelaza Pasjaka i Rupe u subotu je u Hrvatsku ušao milijunti strani turist u ovome mjesecu, izvijestila je pogranična policija. Ove je godine u odnosu prema prošloj promet povećan gotovo dvostruko. Lani je u srpnju preko tih dvaju graničnih prijelaza u Hrvatsku ušlo oko 575 tisuća stranaca. Od petka do subote u 13 sati preko tih prijelaza u Hrvatsku je stiglo 122.183 turista. Na granici nema duljih čekanja, a na cestama nema zastoja. Promet od Rupe do Crikvenice regulira velik broj prometnih policajaca.

Granične prijelaze obišao je i direktor Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice (HTZ) Niko Bulić, kako bi provjerio kako rade službe zadužene za turistički promet. Izrazivši zadovoljstvo učinjenim, Bulić je rekao da tako treba raditi i sljedećih mjesec i pol dana. Dodao je da je u Glavnom uredu HTZ-a te u uredima turističkih zajednica na terenu uvedena stalna služba tijekom vikenda i praznicima. (Hina)

PREMIJER RAČAN PODUPIRE POZITIVNE PROCESSE U MOSTARU

MOSTAR, 28. srpnja (Hina) - Hrvatski premijer Ivica Račan u petak je, drugog dana svojeg posjeta BiH, nakon razgovora s mostarskim gradonačelnikom Safetom Oruševićem i dogradonačelnikom Nevenom Tomićem izjavio da podupire pozitivne procese u Mostaru te "snažno podržava" napore za normaliziranje stanja u tom gradu. Račan je rekao kako nova hrvatska vlast želi surađivati s Mostarom radi perspektive svih, a kako je istaknuo, posebice hrvatskog naroda.

Po Račanovim riječima nova hrvatska vlast neće zanemariti Mostar i BiH niti Hrvate u BH, ali će suradnja i pomoć biti drukčiji no što je to činila bivša politika u RH. "Pomagat ćemo i podupirati sve one koji su, za razliku od dosadašnje politike konfliktata, nerazumjevanja i nepovjerenja - spremni graditi mostove suradnje, dijaloga i tolerancije", dodao je pri tomu Račan.

Račan je potvrdio kako će se i RH uključiti u obnovu mostarskog Starog mosta. Na novinarski upit hoće li RH "procesuirati" one koji su srušili Stari most Račan je kazao kako će se mnogo učiniti, ako smo u ime kulture, civilizacije i tolerancije u stanju zajednički osuditi one koji su srušili Stari most. On je pri tome istaknuo kako pravosudnim i istražnim tijelima treba prepuštiti da utvrde kaznenu odgovornost za rušenje Starog mosta.

Hrvatski je premijer kazao kako je s Oruševićem i Tomićem dogovorio da Mostar i RH zajednički od Svjetske banke zatraže kredit za financiranje izgradnje kolektora za pročišćavanje Neretve. Objasnio je kako je riječ o velikoj investiciji, ali da je to od zajedničkog interesa, jer Neretva dijelom protječe i kroz Hrvatsku i ulijeva se u Jadransko more. Račan je kazao kako je dogovoreno da RH financira opremanje Ureda grada Mostara za povratak izbjeglica.

Komentirajući nedavni zahtjev skupine članova Senata Hrvatskog sveučilišta u Mostaru za smjenom rektora prof. dr. Marka Tadića jer se on, kako su mu zamjerili, uz ostalo zauzimao za uspostavu suradnje s Univerzitetom "Džemal Bijedić" u istočnom Mostaru, Račan je kazao kako će njegova vlada podupirati sve one koji pridonose suradnji i toleranciji.

Oručević je izjavio kako od nove vlasti RH očekuje da, kako je rekao, ostaci starog sustava koji su bili instalirani na mostarskom području budu zamijenjeni novim dužnosnicima. Pri tomu Oručević je kazao kako je osobno hrvatskog ministra vanjskih

poslova Tonina Piculu zamolio da novi konzul RH u Mostaru bude otvoren čovjek i prijatelj Mostara koji bi pridonosio stvaranju dobrih odnosa mostarskog područja s prijateljskom državom Hrvatskom.

Neven Tomić je kazao kako je Račanov posjet Mostaru i BH posebice važan zbog razbijanja predodžbi da su, nakon siječanjkih izbora u RH, Hrvati u BH ostavljeni sami.

ŠIBENIK IPAK DOBIO OBALU DR. FRANJE TUĐMANA

ŠIBENIK, 28. srpnja (Hina) - Na sjednici šibenskog Gradskog vijeća vladajuća koalicija HDZ-HSLS uspjela je, bez obzira što su vijećnici oporbe napustili sjednicu, izglasati promjenu naziva Obale oslobođenja u Obalu dr. Franje Tuđmana - prvog hrvatskog predsjednika.

Saborski zastupnik SDP-a i vijećnik Ivan Ninić usprotivio se da se na današnjoj (petak) sjednici odlučuje o prijedlogu da se središnji dio rive koji nosi naziv Obala oslobođenja preimenuje u Obalu dr. Franje Tuđmana, dok se povijesno ne valorizira njegova uloga. (Hina)

Clinton pozvao Mesića i Račana da posjete SAD

WASHINGTON - Američki predsjednik Bill Clinton pozvao je hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića i premijera Ivicu Račana da u kolovozu posjete SAD, a njihov radni posjet Washingtonu počet će 9. kolovoza. O tome je hrvatskog veleposlanika u SAD-u dr. Miomira Žužula jučer u Bijeloj kući obavijestio Clintonov savjetnik za nacionalnu sigurnost Samuel Berger. Hrvatsko izaslanstvo, uz ostalo, imat će priliku razgovarati s predsjednikom Clintonom i s državnom tajnicom Madeleine Albright. U Kongresu će razgovarati sa članovima Odbora za vanjsku politiku. Senator John McCain izrazio je želju da bude domaćin hrvatskim čelnicima.

Hrvatsko izaslanstvo očekuju i razgovori s čelnicima Svjetske banke i MMF-a i s predstavnicima brojnih nevladinih institucija koje se bave pitanjima vanjske politike. (Večernji list)

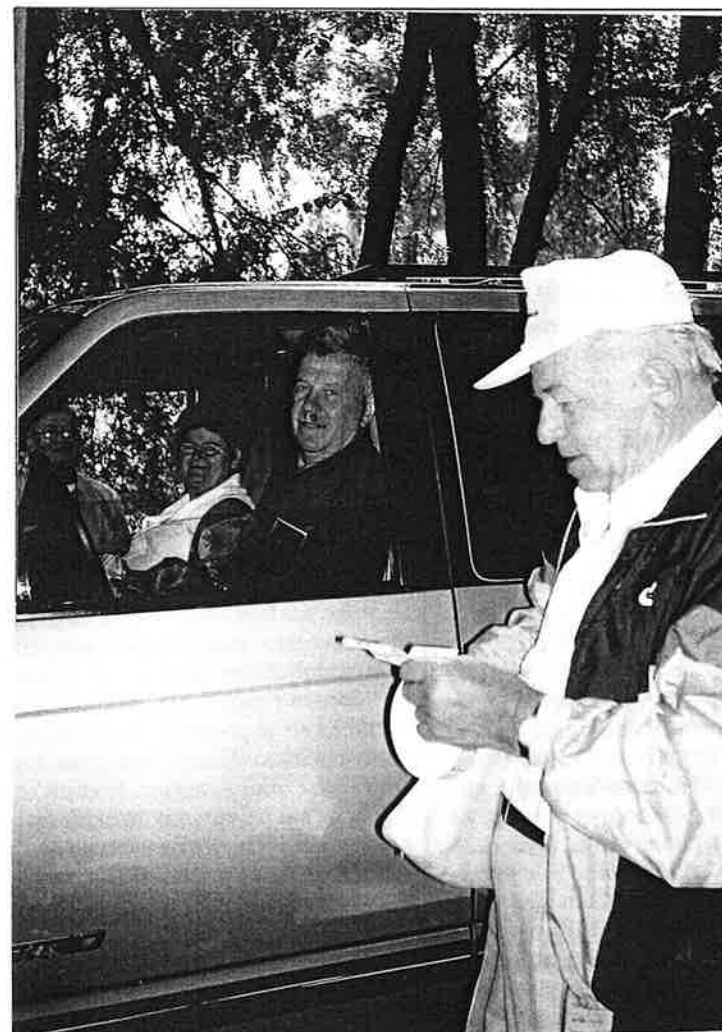
Mons. JOSIP BOZANIĆ: 6. kolovoza idem u Beograd u posjet patrijarhu Pavlu

Na pitanje jesu li predstavnici Katoličke crkve uključeni u izradu Zakona o vjerskim zajednicama, nadbiskup Bozanić je odgovorio: - Još prije smo rekli da smo za to da se napravi Zakon o vjerskim zajednicama i bili smo voljni sudjelovati u njegovoj izradi, no do danas, kada se čini da je napravljen nacrt toga zakona, Katolička crkva u izradi nije sudjelovala, jer nije bila pozvana. Sudjelovat ćemo kad budemo pozvani.

Na upit da komentira rušenje pravoslavne crkve u Lovasu i najavu rušenja katoličke crkve, mons. Bozanić je rekao:

- To je predmet koji traži širu analizu i već sam spomen rušenja ne govori o nečemu lijepome. Čini mi se da su u sukobu dvije stvari, s jedne strane da se u društvo unese zakonitost, a s druge da praksa nije išla tim putem. Perspektiva je zakonitost i to se ne može izbjeći, no kada je riječ o zakonu, Crkva ima instituciju koja kada nešto ozakoni, promatra u budućnosti i sadašnjosti. I kada treba nešto sanirati, sagledava u tome kontekstu, u kontekstu prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. To govorim načelno, jer u konkretne primjere ne bih želio ulaziti. Uostalom, 6. kolovoza posjetit ću srpskog patrijarha Pavla u Beogradu i možda će ondje biti govora i o tome. (Večernji list)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 30. VII. 2000.

Piknik Hrvatske stranke prava "Dr. Ante Starčević"

PREPORUČUJEMO:

Toronto Institute of Spinal Health Dr. J. Željko Srbelj, D.C., D.Ac.

Uspješno i profesionalno liječenje boli i ozljeda

- o Boli u leđima
- o Glavobolje
- o Vratne boli
- o Upale zglobova
- o Napetost i bolovi mišića
- o Radničko osiguranje
- o Prometne nesreće
- o Športske ozljede

- o Medicinske usluge
- o Kiropraktične usluge
- o Fizikalne terapije
- o Masiranje
- o Akupunktura
- o Snažno gibanje
- o Tjelesne vježbe
- o Yoga vježbe
- o Vježbe sa leđima

"Ručna Medicina za Kralježnicu"
na dvije adrese:

2522A Keele Street
Toronto, Ontario
416 - 244 - 4900

2 Jane Street (kod Bloor St.)
Suite 208, Toronto, Ontario
416 - 760 - 7418

Midland 2000, u prijateljskom razgovoru: gosp. Drago Geoheli i Ivan Jazbac

Ijava vjersko okupljanje u našoj zajednici, ovo je jedan poseban dan kada se sreću cijele obitelji, prijatelji koji se nisu vidjeli već godinama, ili stvaraju tek nova prijateljstva. Mnogi koji su putovali autobusima iz svojih župa posebno su se radovali putu u Midland i natrag, jer ona posebna atmosfera, koja označava Midland i sve oko njega je nezaboravna.

Autobusi su napustili Midland oko 5 sati popodne, a naš auto je krenuo nešto kasnije natrag za Toronto.

Što reći na kraju? Bilo nam je zaista lijepo u Midlandu, i uz kišu! Uz hodočaće, bilo je zaista ugodno sresti i razgovarati s mnogima, koje sam upoznala ovdje pred koju godinu, na jednom od hodočaća, pa u ime HRVATSKE ISKRE još jednom veliki pozdrav svim hodočasnicima koje sam susrela tog dana u Midlandu, mojim saputnicima u automobilu, svim putnicima iz autobusa, a hamiltonskoj župi "Sv. Križa" - velika hvala na velikom radu. (VK)

Piknik i 24. obljetnica župe "Presvetog Trojstva"

Župa "Presvetog Trojstva" iz Oakvilla proslavila je svoju 24. obljetnicu sv. misom i piknikom koji je održan 23. srpnja u karlovačkom parku. Stigla sam u park za vrijeme sv. mise, koju je slavio gost župe, inače nama svima poznat, vlč. Štironja.

Park je bio krcat posjetiteljima: župljanima i gostima ove župe. Pri samom ulasku u park morala sam upravo tražiti mjesto za parkiranje, jer je automobila bilo svugdje. Oko kapelice sve je bilo prepuno ljudi koji su pažljivo pratili riječi poduže propovijedi

Mlade djevojke iz "Hrvatskog prela" u bunjevačkoj narodnoj nošnji, za vrijeme sv. mise

vlč. Štironje. Vlč. Štironja je govorio o važnosti ovog dana, 24. obljetnice njihove župe "Presvetog Trojstva", o važnosti župa u životu hrvatskog pučanstva na ovom ili domaćem zemljištu, o važnosti zajedništva, kao i važnosti samopoštovanja pojedinca. Ova obljetnica, 24. po redu, je nešto, po riječima vlč. Štironje, što označava ljepotu našeg druženja, smisao zajedništva i izgradnje ove župe i zajednice. Spomenuo je vlč. Štironja ljepotu mladosti u našim prelijepim hrvatskim nošnjama, koji su bili prisutni u velikom broju na ovoj svečanoj misi, govoreći o tome kako je ta ljepota došla iz krvave hrvatske povijesti, a ta povijest ima smisla samo onda ako se čvrsto uhvatimo za ruke zajedno. Važno je sjetiti se svega i sve zapamtiti, znati i umjeti živjeti zajedno i prema Božjim zakonima, govorio je vlč. Štironja i onda nam nitko na svijetu ništa neće moći.

Za vrijeme sv. mise u karlovačkom parku

Nakon sv. mise mladi folklorne grupe "Hrvatsko prelo" izveli su kraći program. Bilo je veliko zadovoljstvo slušati one najmanje, kao i najstarije u hrvatskoj pjesmi. Župljani "Presvetog Trojstva" nagradili su mlade pjevače i svarače bogatim pljeskom, a zadovoljstvo se je vidjelo na licima svih izvođača, posebno onih najmanjih u prekrasnim nošnjicama, kao i voditelja grupe "Hrvatsko prelo".

Malo sam prošetala parkom, sreća dosta poznatih, porazgovarala s mnogima. Svatko do njih bio je zaista zadovoljan, jer vrijeme je bilo zaista lijepo (iako samo jutro nije bilo baš najbolje), pečenje izvrsno, po običaju (red pred pečenjem je stalno bio dugačak), ali me je posebno radosno iznenadila kuhinja, gdje su bile žene s kolačima: u kuhinji je bilo toliko kolača koliko do danas još nisam nigdje vidjela. Kolača je bilo svih vrsta, a kako sam i sama kupila dva tanjura - moram vam reportirati da su bili upravo izvrsni. Vjerujem da su prodali sve, jer cijena (\$5.00 po tanjuru) je bila više nego povoljna.

Popodne je bila odigrana utakmica između "Velebit Karlovca" i "Markham United" s rezultatom 2:1 za "Velebit Karlovac". Kako čujem do kasno u noć je bilo slavlje ove župe uz veselu hrvatsku glazbu, koja je tako dostojanstveno i sretno proslavila 24. obljetnicu svog postanka. Čestitke svim župljanima, a svim svećenicima i časnim sestrama - hvala na svemu! (VK)

PRETPLATITE SE NA HRVATSKU ISKRU!

News from the Hague

Top Balkan Tribunal Upholds Ruling on Rape as War Crime

THE HAGUE, July 21 -- The Yugoslav war crimes tribunal today upheld a landmark ruling that established rape as a war crime, rejecting an appeal by a Bosnian Croat commander convicted of watching as a knife-wielding subordinate tortured and raped a female prisoner.

The five-judge appellate chamber rejected every ground upon which the defense contested the Dec. 10, 1998, judgment against the former commander, Anto Furundzija, 31. "The appeals chamber has not been persuaded as to the existence of any legal errors which require it to intervene," the Guyanese presiding judge, Mohamed Shahabuddeen, said for the tribunal's court of last resort.

Prosecutors hailed the decision. "It demonstrates that people who are in a position of authority have a responsibility to govern the behavior of people under their authority," said Deputy Prosecutor Graham Blewitt.

Mr. Furundzija, head of the special military police unit called the Jokers, stood by as one of his soldiers threatened a woman being detained, then raped her during interrogation. Mr. Furundzija received a 10-year sentence as a result of the attack, which happened a year into the 1992-95 Bosnian war during a campaign to expel Muslims from the Lasva River Valley. The soldier has been indicted but not captured.

Mr. Furundzija is one of 14 convicted war criminals sentenced to up to 45 years by the United Nations' International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia since it was established in 1993.

Two international legal precedents were set. The tribunal admitted the victim's testimony, even though she suffered from post-traumatic stress. It also expanded the definition of sexual assault to be more easily punishable as an act of torture. A defense lawyer, Luka Misetic, had challenged the conviction on the grounds that the presiding judge, Florence Mumba of Zambia, had not disclosed her membership in a United Nations women's rights commission that advocated the inclusion of rape as a war crime. The panel ruled that Ms. Mumba had not shown bias in conducting the trial.

It also dismissed Mr. Misetic's claim that the sentence was excessive because the crime did not result in loss of life. The panel said the trial chamber had "exercised its discretion" within the precedents.

Quietly watching the verdict was the defense team for three Serbian paramilitary fighters accused of taking part in the nightly rapes of Muslim women at detention centers in the southeast Bosnian city of Foca in 1992. That trial, which began on March 20, is the first international proceeding to focus on systematic rape and sexual enslavement. (NYT)

News

The Croatian delegation, headed by Prime Minister Racan, concluded its two-day visit to Bosnia and Herzegovina with a meeting with B-H and Bosnian Federation officials in Mostar on Friday. Prime Minister Racan said that all those wanting co-existence, tolerance and democracy in B-H need to strive towards normalising the situation in Mostar. He warned that the Croatian government would not support anyone who did otherwise.

*

Croatian Minister of Labour and Welfare Davor Vidovic and Slovenian Minister for Labour, Families and Social Services Miha Brejc met in Mokrice on Friday. Both told reporters afterwards that there were no problems in their sectors, only unresolved issues, which needed to be seen to as soon as possible. The issues relate primarily to benefits for Croats working in Slovenia, daily migrations and medical care for Slovenian tourists in Croatia. Vidovic said that Croatia had asked Slovenia's help in the area of labour and social welfare so that it might be better prepared when entering the EU.

Preporučujemo.....

DR. PETER T. DONKO
OPTOMETRIST
7777 KIPLING AVE. STE. 104
WOODBIDGE, ONTARIO
(905) 264-1512

KIPLING AVE.
HIGHWAY #7

Gosp. Braj u radu, piknik Hrvatske stranke prava "Dr. Ante Starčević" na radu

DSHV: 10. obljetnica - 10 godina vjernosti svojemu narodu - 15.07.1990.-15.07.2000.

Poslije raspada komunističkih sustava u srednjoj i istočnoj Europi i pada berlinskog zida - simbola komunističke zatvorenosti i gaženja ljudskog dostojanstva - i poslije rasula SKJ i među Hrvatima u Vojvodini ponovo se budi volja za političkim angažmanom na temeljima srednjoeuropske demokratske političke tradicije. 13. svibnja 1990. grupa Hrvata iz Subotice osniva Inicijativni odbor za osnivanje Saveza vojvodanskih Hrvata i upućuje poziv Hrvatima Vojvodine da se uključe u osnivanje udruge čiji će cilj biti "ostvarivanje ravnopravnosti Hrvata u Vojvodini na političkom, kulturnom i gospodarskom polju. U ostvarivanju ovih ciljeva Savez će se zalagati metodama parlamentarne demokracije." Odaziv je bio zbilja velik: iz svih gradova i sela Bačke i Srijema dolazili su ljudi u Suboticu, uspostavljali vezu i pripremali se za osnivanje ogranka takve udruge i u svojim mjestima.

15. srpnja 1990. u Subotici oduševljeni sudionici iz cijele Vojvodine u prisutnosti izaslanika Hrvatske i Bosne i Hercegovine osnivaju Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV). Oporavan od samog početka od neprijatelja hrvatskog naroda, ali i od i konformista i ulizica, DSHV se ustrajno, otvoreno i javno borio za interese Hrvata u Vojvodini, na Kosovu, u Srbiji i Crnoj Gori.

Otvoreni progon Hrvata iz Vojvodine je počeo bombaškim atentatom na franjevačku crkvu u Baču - na kulturni spomenik 0- kategorije pod zaštitom UNESCO-a u listopadu 1990. i DSHV je odmah odlučno reagirao na to. Na samom početku agresije JNA na Hrvatsku DSHV je javno pozvao Hrvate Vojvodine da odbiju sudjelovanje u ratu protiv svojih sunarodnjaka i svoje matične domovine, što je ogromna većina Hrvata i poslušala. Slijedio je krvavi progon ognjem i mačem Hrvata iz Srijema i Bačke - DSHV je ostao uz svoj narod u svom jadu i nevolji. Uz životnu opasnost DSHV je ustrajno prosvjedovao u Beogradu i stalno slao upozorenja OUN, Eurposkoj Uniji, Vijeću Europe i KESS-u o progonu Hrvata.

Povratak Srba.....

Biskup Komarica: Brojni Srbi se vraćaju, o Hrvatima nitko ne brine

BANJA LUKA (IKA/TABB) — Banjolučki biskup Franjo Komarica boravio je u utorak u Zagrebu gdje se susreo sa zamjenikom predsjednika Vlade RH i predsjednikom Komisije za odnose s vjerskim zajednicama dr. Goranom Granićem. U dužem i prijateljskom razgovoru biskup Komarica je svome domaćinu predstavio Promemoriju o povratku, odnosno nevraćanju izbjeglica, o povratu, odnosno nepovratu imovine te ostalim aktualnim problemima s kojima se susreću Hrvati i ostali stanovnici ne-srpske nacionalnosti na području banjolučke regije u entitetu RS u RH, tako i Hrvata u BiH, napose u entitetu RS. "Smatram potrebnim da budete upoznati s glavnim teškoćama koja stoja na putu poželjnog i potrebnog vraćanja temeljnih ljudskih prava našim sunarodnjacima, osobito u banjolučkoj regiji", rekao je biskup Komarica dr. Graniću.

Također je pojasnio da se "radi o ljudima koji se odavno žele vratiti, ali koji također trebaju drugu vrstu pomoći da bi mogli ostat i u Hrvatskoj ne na tuđem, nego na svome". Biskup je od dr. Granića zatražio da svi ti obespravljeni ljudi budu od političara barem politički ispravno zastupani u svojim legitimnim htijenjima, ako im već Vlada ne može novčano pomoći.

"Komu mi pripadamo kad se nijedan političar - ni hrvatski, ni srpski, ni bošnjački, ni međunarodni, za nas Hrvate katolike na području entiteta RS ne brine?" pitao je biskup Komarica. Dr. Granić je konstatirao da je žalosno što hrvatski političari iz BiH i predstavnici međunarodne zajednice premalo vode brigu o tim ljudima koji su najveći stradalnici rata. Obećao je biskupu da će

Najteže je ipak bilo za vrijeme dolaska "traktoraša" u kolovozu 1995. koji su s "doznakom o preuzimanju imanja od ustaša" stizali k nama i s oružjem u rukama tjerali Hrvate iz svojih kuća. U toj tragičnoj situaciji Dom DSHV u Subotici bila svijetla točka Hrvatima prognanim iz svojih kuća - tamo je spas. I u toj dramatičnoj situaciji DSHV je uz sav rizik odlučno zatražio od hrvatske Vlade da kao protumjeru ne otpušta zarobljene pobunjene Srbe dok Beograd ne zaštiti Hrvate u Vojvodini - što je premijer Nikica Valentić 10. kolovoza 1995. i objavio. S tugom u srcu ispratili smo svakog Hrvata koji je morao napustiti Vojvodinu vjerujući da će se jednog dana ipak moći vratiti.

DSHV je sudjelovao u svim mirovnim konferencijama o bivšoj Jugoslaviji u den Haagu, Bruxellesu, Ženevi i Londonu zastupajući interese Hrvata Vojvodine. Ustrajnim radom na domaćoj, hrvatskoj i međunarodnoj političkoj sceni, DSHV je uspio internacionalizirati hrvatsko pitanje u SRJ i nema konferencije o nacionalnim manjinama u SRJ, a da DSHV nije sudionik. Kako na hrvatskoj, tako i na YU-, ali i na međunarodnoj političkoj sceni i u svijesti ljudi nerazdvojno su povezani Hrvati Vojvodine i DSHV.

DSHV zahtijeva za Hrvate u SRJ kulturnu autonomiju i Hrvatsko nacionalno vijeće u SRJ kao oblik samouprave hrvatske nacionalne zajednice.

Danas DSHV organizaciono pokriva cijelo područje Vojvodine i ima mnogo članova i simpatizera u cijeloj SRJ.

Desetu obljetnicu utemeljenja DSHV slavi u nedjelju 23. srpnja 2000. svečanom akademijom u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, trg Slobode 1.

Press služba DSHV, Subotica 15. Srpnja 20000

I. Milutinovica 31

24000 Subotica, tel./fax: ++381 24 551-348

e-mail: belat@sezampro.yu

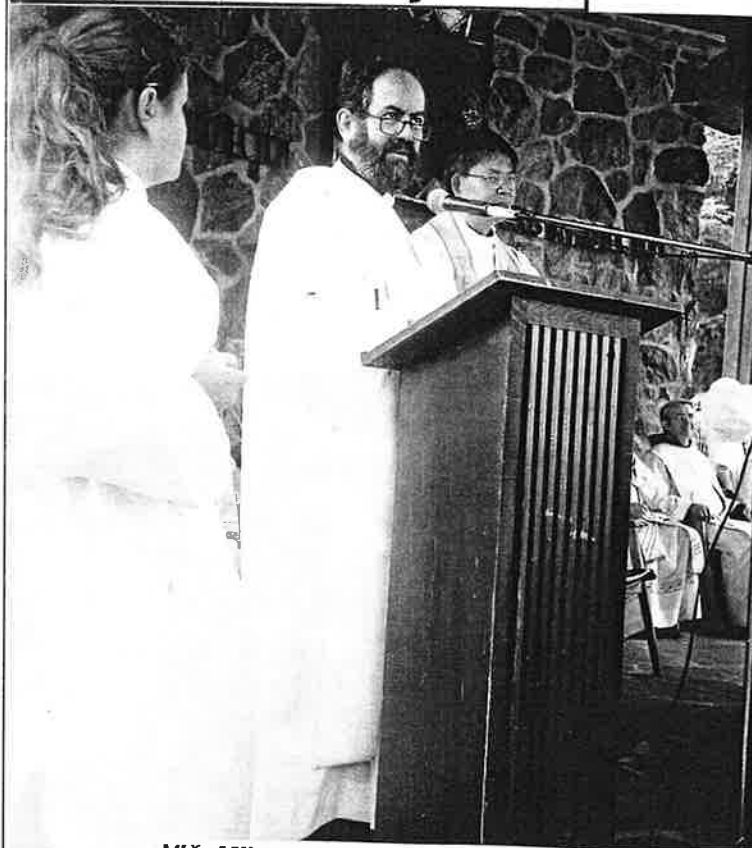
se njihov razgovor o stanju obespravljenih Hrvata katolika s banjolučkog područja nastaviti.

Banjolučki biskup Franjo Komarica uputio je i ministru vanjskih poslova RH Toninu Piculi Prememoriju o (ne)povratku izbjeglica. "Prošla su već četiri mjeseca od kada ste u Banjoj Luci u ime Vlade RH potpisali ugovor s premijerom Vlade RS Miloradom Dodikom o povratku 2000 prognanih Hrvata u RS i isto toliko Srba u RH i to sve u roku od tri mjeseca. Nije mi poznato koliki se broj Srba vratio u tom periodu u Hrvatsku, ali prema izvještajima UNHCR-a i drugih međunarodnih predstavnika proces njihova povratka rapidno napreduje. Nažalost, to isto se ne može reći za povratak onih Hrvata koji se već odavno uporno žele vratiti...

Lijepo Vas molim da primite na znanje ovu našu nimalo zavidnu situaciju. Vjerujem da nam želite pomoći, kao što ste mi izričito rekli prigodom svoga boravka u Banjoj Luci početkom ožujka ove godine", kaže se, među ostalim, u popratnom dopisu Promemoriji biskupa Komarice.

U posljednje četiri i pol godine do danas se na banjolučko područje vratilo 509 katoličkih obitelji, odnosno 1024 Hrvata. Od 5585 podnesenih zahjeva od Pravnog savjetovišta Caritasa banjolučke biskupije Međunarodnoj komisiji za povrat imovine i nadležnom ministarstvu u RS do sada su riješena 502 slučaja, a samo u 76 slučajeva vlasnici su mogli ući u posjed svoje imovine. (Slobodna Dalmacija)

Događaji u zajednici

Vlč. Mihoković za vrijeme sv. mise u Midlandu

MIDLAND 2000

16. srpnja ove godine opet smo se okupili u Svetištu kanadskih mučenika u Midlandu, na 49. hodočašću Hrvata jubilarne 2000. godine. Hamiltonska župa Sv. Križa organizirala je ovogodišnje hodočašće na koje su došli Hrvati hodočasnici iz svih dijelova naše pokrajine: iz Toronta, Londona, Windsora, Kitchenera, Bramptona, Sudburyja itd. Misno slavlje je predvodio prvi požeški biskup dr. Antun Škvorčević, a sv. misu koncelebrirali su naši domaći svećenici. Svečanu misu pratio je međužupni pjevački zbor pod ravnanjem vlč. Škrabe, duhovnog pomoćnika u Hamiltonu. Sestra Smiljana iz Oakvilla pratila je glazbu na orguljama.

Ni kiša nas nije smetala.... (Midland 2000.)

U mojem autu u Midland putovalo nas je čak sedmero, što starijih, što "mladih", i svatko od nas veselio se ovom danu na svoj osobni način. U Midlandu nas je, iako je bio kišni dan, dočekalo tisuće ljudi, koji su došli ili osobnim automobilima ili brojnim autobusima koji su pokrili sva mjesta na parkiralištima ili po parkovima ovog svetišta. Broj hodočasnika je, kao i svake godine, bio impozantan: pokrili su sve brežuljke oko kapelice, i kako je polako kišilo cijeli dan (s manjim sunčanim stankama) nije im bilo ni teško sjediti pod kišobranima pomno slušajući svaku riječ dr. Škvorčevića i ostalih domaćih svećenika.

U svojoj podužoj propovijedi dr. Škvorčević se obratio Blaženoj Djevici Mariji, "duši duše Hrvata", najomiljenijoj Zagovornici, Kraljici Hrvata i govorio o velikoj odanosti hrvatskog naroda svojoj Zagovornici. Govorio je o mnogo brojnim Marijanskim svetištima koja diljem Hrvatske, Bosne i Hercegovine i svugdje gdje se nalaze Hrvati danas odzvanjaju zazivima hodoča-

Susret prijatelja nakon 15 godina: Špoljar Stanko (iz Kitchenera), Josip Vuglač (Toronto) i Izidor Sremac (Kitchener) - s lijeva na desno

Dr. Škvorčević je, između ostalog, pozvao sve prisutne da od Majke Božje nauče poniznost i opraštanje, i pozvao da odbacimo mržnju, da ne blatimo dušu odgovorom mržnje na mržnju, nego u kršćanskom zajedništvu da obnovimo sve što nam je neprijatelj uništio i nademo izvor energije upravo u tim zajedničkim nastojanjima i radu. Mons. Škvorčević je spomenuo i crkvu u poznatom Marijanskom svetištu u Voćinu, čija je sudbina vrlo dobro poznata svima nama. Ta crkva, koja je preživjela i Turke i Prvi i Drugi svjetski rat, u Domovinskom je ratu potpuno razrušena, no ljudi i dalje dolaze i dolaze na ovo svetište, već četvrt stoljeća. Velikodušnost prisutnih hodočasnika odrazila se u prvom sakupljanju milodara za samo svetište u Midlandu, kao i u drugom sakupljanju za vrijeme iste svete mise za obnovu svetišta Majke Božje u Voćinu.

Svako midlandsko hodočašće je veliko zadovoljstvo za sve prisutne, i to se i ovaj puta vidjelo na licima prisutnih i čulo u glasovima pri svakoj pjesmi, a posebno pri kraju u pjesmi "Rajska Djevo, Kraljice Hrvata" - kad su zvonki glasovi odjekivali gromko do neba. Nakon svete mise naši domaći svećenici proveli su dosta vremena razgovarajući sa prisutnim župljanima.

Prolazila sam i razgovarala s mnogima prije i nakon sv. misi, kao i kasnije na Križnom putu, koji je počeo nakon kratkog odmora u 3 sata popodne. Križni put su predvodili čitači hamiltonske župe sa svim domaćim i gostujućim svećenicima, a na čelu duge povorke hodočasnika bila su tri stijega: papinski, kanadski i hrvatski. U razgovoru s mnogima bilo je očito koliko su svi željeli biti ovaj dan na ovom svetištu, sa svojim svećenicima i svojim narodom, tako da ih čak ni kiša nije smetala. Gotovo svatko je osjećao isto: uz ovo hodočašće u kojem se uvijek osmiš-

i najposposobniji ministar financija pronašao toliko novac", pita se Goluža i ističe da je i u Hrvatskoj prisutan trend smanjenja pušenja, tako da dva do tri posto pušača svake godine prestaje pušiti, a i razina štetnih tvari u cigaretama se smanjuje.

Kao komunikolog, Goluža tvrdi da su ljudi kroz povijest uvijek o nečemu ovisili. Ljudska psiha je očito definirana ovisnošću, dodaje Goluža, navodeći španjolsku poslovicu koja kaže: Ako ne pušiš ili ne piješ, odnijet će te neki treći vrat! Na pitanje je li on puši, Goluža odgovara da je putujući po svijetu pušio najbolje cigare i cigarete, ali nikada nije osjetio nikakvu krizu da mora uzeti cigaretu. Uostalom, kaže Goluža, Mark Twain je rekao da nije ništa lakše nego prestati pušiti, i to po nekoliko puta ako treba, zaključuje Goluža. (Vjesnik)

ŽELJA MI JE OTVORITI TALASOTERAPIJU!

Zov rodnog kraja i želja da se starost dočeka u domovini potakli su profesora Svetu Mudronju, kineziterapeuta da se iz Švicarske nakon trideset godina vrati svojim korjenima, svom rodnom Murteru. Znanje i iskustvo stečeno u inozemstvu - ovaj vrsni stručnjak donio je u svoj rodni kraj kako bi obogatiji život Murtera pomogao njegov brzi razvitak kao i razvitak mlade, tek osnovane općine. Turistički Murter tako je dobio još jedan izvor zarade - zdravstveni turizam. Sveto Mudronja je kazao kako se odlučio na povratak u domovinu u godinama kad se čovjek još može priviknuti nekim promjenama, počevši od prelaska granice, sređivanja papira, uspostavljanja novih prijateljstava ali i obnavljanja starih. Povratak je planirao još od samog nastajanja Hrvatske, aktivno sudjelujući u pomoći, ali istovremeno otvarajući ordinaciju, jer je povratak mnogo lakši kad se za njega ima uvjete.

Njegova je struka kineziterapija, a taj termin dolazi od pokreta, kinetika, svega što je povezano s pokretom. Sve se odnosi na lokomotorni aparat, no ljudsko tijelo ne može se odvajati, jer bolesti lokomotornog sustava utječu na stanje cijelog ljudskog organizma. Sveto Mudronja ističe kako je više puta išao u Varaždinske i Krapinske toplice gdje su bili naši branitelji invalidi, a povezao se i s fizijatrima. U Murteru je velik broj starijih ljudi s reumatskim problemima. Oni su dosta istrošeni, radeći teške poslove. Međutim, zbog teškog materijalnog statusa oni sebi ne mogu priuštiti liječnički tretman. On također naglašava da ni jednog pacijenta nije odbio zato što nije mogao platiti. Osim domaćih pacijenata obraćaju mu se i turisti, te pacijenti iz okolnih mjesta. Tijekom prošle godine imao je intenzivne razgovore s jednom grupom Švicaraca o otvaranju talasoterapije na ovom području, a pronašao je i domaće ljude koji bi se uklopili u ove planove. (HIC)

Preporučujemo.....

Kresimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X6 (905) 629-8415

"Hrvatsko prelo"

KANAĐANI NJEGUJU ZAVIČAJNU TRADICIJSKU KULTURU

Pjesmom i plesom, Splićanima i njihovim gostima sinoć, 9. srpnja, na Prokurativama, na Hrvatsko - kanadskom folklornom festivalu, predstavilo se pet folklornih ansambala, izvodeći odabrane pjesme i plesove iz nacionalne folklorne riznice. Oko 150 izvođača iz pet hrvatskih iseljeničkih folklornih ansambala, i to Hrvatski tamburaški orkestar 'Vatroslav Lisinski' iz Mississauga, Hrvatske folklorne skupine 'Hrvatska' iz Bramptona, Hrvatski folklorni ansambl 'Zrinski - Frankopan' iz Toronta, te HKUD 'Zvuci Hrvatske' iz Oakvillea i Hrvatsko kolo i tamburica 'Sudbury' iz istoimenog grada, prvi put gostuju u Splitu, a tijekom višednevnog boravka u Hrvatskoj i Hercegovini održat će više koncerata i sudjelovati na nekoliko ljetnih glazbenih manifestacija. Prezentirajući hrvatsku kulturnu baštinu u Kanadi, gdje živi oko 250.000 Hrvata, mladi iz druge i treće generacije naših iseljenika svojim su nastupom ukazali na veliko značenje njegovanja zavičajne tradicijske kulture.

Festival je u ime pokrovitelja - Poglavarstva grada, otvorio splitski gradonačelnik prof. Ivan Škarić, pozvavši djecu naših iseljenika da dođu i dogode u Split, dok ih je u ime organizatora pozdravio ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Boris Maruna, rekavši kako je Split grad koji je i nekad i danas bio svjetlo u cijeloj Hrvatskoj. Voditelj ovih pet ansambala Nikola Vrdoljak ustvrdio je kako samo domovina daje dušu. Ne može se ljubiti svijet, ako se ne ljubi domovina, poručio je Vrdoljak. (HIC-Split)

Zupljani "Presvetog Trojstva" za vrijeme koncerta "Hrvatskog prela" u karlovačkom parku

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 30. VII. 2000.

ANTUN KRKALO DEVET GODINA ROBOVAO NA IMANJU ROMA ĐORĐA PETROVIĆA U VOJVODINI!

Posljednjih devet godina u životu 60 - godišnjeg Antuna Krkala iz Bilja teško da se može opisati u nekoliko novinskih stupaca, jer ono što je proživio od srpske okupacije Baranje u kolovozu 1991. godine pa do lipnja 2000. bio bi dobar scenario za hollywoodsku produkciju. Naime, Antun Krkalu obitelj je izgubila svaki trag u kolovozu 1991., da bi ga 1999. godine i službeno proglasili mrtvim. Sasvim slučajno obitelj dolazi do saznanja da je on ipak živ i nakon mnogo peripetija uspiju ga pronaći na salašu Roma Đorđa Petrovića u Malom Idošu u Vojvodini, gdje je Antun, prema riječima obitelji, radio teške fizičke poslove.

Nakon okupacije Baranje, cijela obitelj Krkalo - supruga Katica i kćerka Božica odlaze u osječko prigradsko naselje Višnjec gdje su kao i svi Hrvati iz Baranje iščekivali što će se dalje događati. Kako u to vrijeme Bilje još uvijek nije bilo potpuno okupirano, odnosno vodile su se borbe sa srpskim paravojnim formacijama, a prolazak je još bio moguć, Antun je odlučio posjetiti kuću i nahraniti stoku.

Prognanička odiseja

- Tjedan dana nakon što smo 1991. godine napustili Baranju i kao prognanici se smjestili u Višnjec, Antun se vratio u našu obiteljsku kuću u Bilju, kako bi nahranio svinje. Od toga dana gubi mu se svaki trag jer se više nije moglo ni ući ni izići iz Bilja - objašnjava nam supruga Katica koja ni sama ne vjeruje u ono što se dogodilo. Prognanička priča obitelji Krkalo seli se iz Višnjeca u Bjelolasicu, potom u Lipovljane, da bi se 1997. godine smjestili u Naselju prijateljstva u Čepinu, gdje se još i danas nalaze jer im teško oštećena obiteljska kuća u Bilju još uvijek nije obnovljena. - Proteklih godina čula sam razne priče vezane uz suprugov nestanak, da je ubijen, te da je završio u bunaru, do onih da su ga vidjeli po raznim mjestima, a to je sve bilo vrlo teško provjeriti. Pokušali smo na sve načine doznati nešto više o Antunu. Njegov nestanak smo prijavili i Međunarodnom crvenom križu i svim drugim vojnim i civilnim organizacijama koje su u vrijeme okupacije boravile na području Baranje.

No, da je Antun doista živ, saznali smo sasvim slučajno, kada je kćerka bila u Belome Manastiru, u posjetu obitelji svog dečka. Tom prilikom je razgovarala s njihovim susjedom Vojom Boškovićem koji joj je i rekao kako je njezin otac živ, te da se nalazi u Malom Idošu - ispričala nam je supruga Katica. S obzirom da Antun Krkalo ima težu govornu manu, uglavnom smo razgovarali s njegovom suprugom i dečkom kćerke Božice, Aleksandrom Kusakovićem. - Svih tih godina Petrović se često selio iz jednog mjesta u drugo te "vukao" sa sobom i Antuna koji je bio njegov rob, jer je cijelo vrijeme morao obavljati teške fizičke poslove, a kao "plaću" je dobivao ostatke hrane i mogućnost da spava po kojekakvim šupama. Često se događalo da dobije batina jer "gazda" nije bio zadovoljan njegovim radom - riječi su supruge Katice koja je dodala kako se još uvijek na Antunovim leđima vide modrice.

Strah od bijega

Đorđe Petrović 1997. godine napušta Baranju i seli se u SRJ, zajedno s Antunom kojeg je ilegalno prokrijumčario u ormaru. Prema pričama koje kruže Baranjom, doznajemo kako Petrovićeva supruga redovito dolazi iz Vojvodine kako bi u Belome Manastiru podigla mirovinu, dok samog Đorđa još nitko nije vidio.

- Premda je često pomišljao na bijeg, bez novca i ikakvih dokumenata Antun se bojao to i učiniti ili potražiti pomoć od bilo koga. To više što ima problema s govorom, te što mu je Petrović "napunio glavu" raznim pričama kako će ga istući, a vjerojatno mu je prijetio da će ga i ubiti. Sve je to zapravo radio zbog činjenice da je Antun bio svjedokom krađa koje je Đorđe počinio na području Baranje - pretpostavlja Aleksandar. Kada je obitelj Krkalo odlučila otići u Mali Idoš i provjeriti istinitost dobivene informacije, naišla je na niz teškoća administrativne prirode.

- Kada nas je Petrović ugledao na svom imanju, vrlo se iznenadio, a potom i razljutio. On je sjedio u hladu, dok je Antun na suncu miješao beton. Kada smo mu objasnili da želimo Antuna odvesti kući, rekao je da to ne možemo učiniti bez njegova potpisa, a on ga nema namjeru dati. Čak me i eurnuo u trenutku kada sam se pokušala približiti suprugu kojega devet godina nisam vidjela - govori Katica te dodaje kako su se nakon toga obratili Centru za izbjeglice, u kojem su već znali za cijeli slučaj. "HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 31. VII. 2000.

čaj, i čiji je voditelj Pero Đukanović Petroviću zaprijetio da mora pustiti Antuna na slobodu ili će mu na vrat natovariti jugoslavensku policiju. Tek je tada Petrović pristao da obitelji Krkalo preda Antuna koji se tada nalazio u vrlo lošem stanju, neuhranjen i bolestan.

Spavanje na klupi

- Unatoč tome što nam je Petrović obećao da će sam dovesti Antuna u Beli Manastir, ponovno smo nakon tjedan dana otišli u Mali Idoš kako bismo izbacili Antuna. Jugopolicija nam je izdala neku propusnicu, no pomoću nje nismo mogli prijeći granicu. Zbog toga smo na graničnom prijelazu Beždan - Batina izbačeni iz autobusa, a granicu smo prešli tek nakon tri dana kada smo u Konzulatu RH u Subotici ishodili putni list. Jednu smo noć proveli u hotelu za što smo platili 70 DEM, drugu smo prespavali na klupi u parku i tek smo treći dan uspjeli napustiti Srbiju - govori Katica sretna što je njezin suprug ponovno sa svojom obitelji.

Čitava obitelj sada se nalazi u Naselju prijateljstva, u Ivinoj ulici na kućnom broju 25, gdje s nestrpljenjem iščekuju vrijeme povratka. Unatoč sreći zbog pronalaska supruga i oca, obitelj Krkalo nesretna je zbog nedostatka novca, ali i zbog činjenice da još uvijek nisu dobili rješenje o obnovi obiteljske kuće u Bilju. Naime, nitko u obitelji ne radi, tako da svi žive od socijalne pomoći koja je i tako mala, a pored toga još i neredovito dolazi. Zbog toga supruga Katica i dalje za čitavu obitelj u svojoj kuhinji peče kruh i nada se da će doći bolje vrijeme kada će čitava obitelj biti okupljena u vlastitoj kući. Kako kažu, zbog nedostatka novca neće ni podizati tužbu protiv Petrovića, a za što bi prema iskazima izrečenim sucu Općinskog suda u Belome Manastiru bilo dovoljno povoda. U utorak je priča o Antunu dobila i formalni završetak kad je sudac Općinskog suda u Belome Manastiru Damir Kedmenec uz nazočnost svjedoka i uvidom u dokumentaciju koju je sucu predočila obitelj Krkalo, utvrdio "identitet pokojnika", te ga ponovno proglasio živim. (Slobodna Dalmacija, 15. srpnja)

HONOS POZIVA MESIĆA DA POJASNI IZJAVU O MOGUĆIM IZRUČENJIMA U HAAG

ZAGREB, 25. srpnja - Udruga za zaštitu vrijednosti Domo-vinskog rata HONOS pozvala je u utorak predsjednika Republike Stipu Mesića da pojasni svoju izjavu "u vezi s navodnim skorim objavljivanjem haaških optužnica protiv trojice hrvatskih generala, koju su prenijeli svi hrvatski mediji". U priopćenju HONOSA, koje je potpisao Nenad Ivanković, ocjenjuje se da je Predsjednik bio nejasan u svojoj izjavi kako "nema razgovora o tome da će bilo koji general ići u Haag. Ići će oni koji će biti pozvani".

Jasnoća u tom pitanju nužna je ne samo iz političko - pravnih razloga, već da bi se uklonila svaka moguća sumnja da se takvim proturječnim i dvosmislenim izjavama možda želi primiriti, pa i zavarati hrvatska javnost, kaže se u HONOS - ovu priopćenju. Podsjeća se i da je HONOS početkom srpnja Ustavnom sudu podnio prijedlog za ocjenu ustavnosti Ustavnog zakona o suradnji sa Sudom u Haagu i Deklaracije o suradnji s tim sudom. HONOS poziva i medije da se "odupru tendencijama kriminalizacije Domovinskog rata, što se očituje u nekritičkom prejudiciranju haaških optužnica, licitiranju imenima mogućih osumnjičenika i prihvaćanju scenarija koji bi anestezirali hrvatsko javno mnijenje, ne bi li se kao samorazumljiva činjenica prihvatio povijesni pre-sedan prema kojem obrambeni i oslobodilački rat može i treba postati predmetom međunarodne istrage i kaznenog progona".

(Hina)

POSljednja SJEDNICA VLADE PRIJE ODMORA

Prvo novac za socijalu, pa za ostalo * Prosječna plaća je u lipnju 3279 kuna * Državna potrošnja je smanjena * Vlada namjerava povećati naplatu poreza, pa i prisilom * Crkvenac izvijestio: Vraćeno 5,6 od 9,5 milijardi kuna državnog duga

ZAGREB - Dan prije nego što će se navršiti šest mjeseci otkako je Sabor imenovao novu vladu, ekipa premijera Račana na posljednjoj redovnoj sjednici uoči ljetnog odmora, posvetila se analizi proračunske politike i izvršenju Državnog proračuna u prvoj polovici godine. Iako gotovo svi pokazatelji govore o tome da gospodarska aktivnost oživljava, te da se vraća red u državne financije, Vlada ne samo da i dalje inzistira na proračunskoj štednji nego prema Saboru i ministarstvima ide s novim zaključcima kojima traži nove mjere racionalizacije.

Dodatna štednja i zbog HT-a

U prvom je polugodištu ostvareno 45,5 posto planiranih prihoda i 46,9 posto planiranih rashoda. Porezni prihodi ostvaruju se uglavnom prema planu, s izuzetkom prihoda od PDV-a koji su čak i veći, ali kako dosad nije bilo većih privatizacijskih transakcija, manji je prihod iz neporeznih prihoda.

Ministar financija dr. Mate Crkvenac ističe da je država dosad vratila 5,6 od ukupno 9,5 milijardi kuna državnoga duga. Puno se štedjelo na tekućim izdacima, materijalnim troškovima i uopće na državnoj upravi. Država je u prvom polugodištu izdala 2,6 milijarde kuna vrijedna nova jamstva, a od toga se 1,7 milijardi odnosi na zdravstvo. Iz državne blagajne moralo se međutim platiti 328,6 milijuna kuna obveza na temelju ranije izdanih jamstava.

Ministarstvo financija procjenjuje da bruto domaći proizvod raste po stopi od 2,8 posto. Trgovina ostvaruje oko 15 posto veći promet nego u istom razdoblju lani. Rezultati turizma bit će po svoj prilici rekordni. Prosječna plaća u lipnju je bila 3279 kuna, nepodmireni nalozi smanjili su se od travnja do lipnja sa 24 na 22 milijarde kuna.

Ove godine neće biti spektakularnih rezultata, zaključeno je na jučerašnjoj sjednici Vlade, ali se isto tako može zaključiti da novi smjer ekonomske politike daje prve rezultate. Državna potrošnja je smanjena, država postaje uredan platiša, prekinuta je politika sanacija poduzeća bez jasnih kriterija, a umjesto toga provodi se ubrzano restrukturiranje gospodarstva. Rezultat je i postotno ublažavanje nelikvidnosti.

Vlada smatra da se politika fiskalne discipline mora nastaviti. Namjera je Vlade povećati stupanj naplate poreza, i to aktiviranjem mjera za poboljšanje likvidnosti, ali i uporabom instrumenata prisile. Na svim stavkama proračuna uvest će se dodatne mjere štednje, što je potrebno između ostalog i zbog toga jer HT neće biti privatiziran u ovoj godini, a otežane su mogućnosti tzv. mosnog financiranja proračuna pomoću financijskih kredita. Jedan je od zaključaka s jučerašnje sjednice Vlade da svi korisnici državnog proračuna moraju smanjiti planirane izdatke i o tome izvijestiti Ministarstvo financija. Ministri su dobili nalog usporiti, a gdje je moguće i potpuno zaustaviti stvaranje novih obveza koje se plaćaju novcem iz proračuna.

Privremeni plan jesenske sjetve

Premijer Račan prihvatio je zahtjev ministra socijalne skrbi Davorka Vidovića da isplata socijalne pomoći, za koju se svaki mjesec izdvaja 67,5 milijuna kuna, dobije prednost pred svim drugim proračunskim izdacima. Vlada je jučer prihvatila privremeni plan jesenske sjetve. Prema tom planu, kako je obrazložio ministar poljoprivrede Božidar Pankretić, sjetvene površine se smanjuju za 2,5 posto. Računa se da višak pšenice svake godine dosegne u prosjeku oko 170.000 tona, te se stoga primjerice smanjuju površine pod pšenicom. Pankretić također ističe da se obveze države poljoprivrednicima sada podmiruju u roku od mjesec dana.

Izbori za Gradsko vijeće grada Slatine i za Općinsko vijeće općine Pitomača bit će 10. rujna, odlučeno je jučer na sjednici Vlade. Na prošloj je sjednici Vlada donijela odluku o imenovanju povjerenika za grad Slatinu i za općinu Pitomača jer su nakon ostavki pojedinih članova Gradskog odnosno Općinskog vijeća te lokalne vlasti morale biti raspuštene.

Sabor je jučer dobio okvirno jamstvo za emisiju vrijednosnih papira u iznosu od 500 milijuna eura. Riječ je o emisiji u okviru Euro Medium Term Note Programa. Petsto milijuna eura je velika svota, no ministar financija napominje da je to samo okvirno jamstvo koje će pomoći da se smanje troškovi pripreme izdavanja obveznica. Unutar tog okvira planirano je više emisija, a Vlada će posebnom odlukom definirati svaku od njih. (27.7. Večernji list)

VLADE NA ZATVORENOJ SJEDNICI O STANJU U BRODOGRADNJI, INI, HŽ-u i ŽELJEZARI SISAK

ZAGREB - Vlada je jučer na zatvorenoj sjednici raspravljala o stanju u brodogradnji, u Ini, HŽ-u te u željezari Sisak. Nakon duge rasprave zaključeno je da predložena rješenja ne pružaju podlogu za konačne zaključke, već da se Vlada mora vratiti toj temi. Potpredsjednik Vlade Slavko Linić najavljuje da će upotpunjeni prijedlozi mjera iz ministarstava biti u raspravi u Vladi za mjesec dana. Novinare je Linić izvijestio kako je zaključeno da u istom paketu treba obraditi probleme HEP-a, TLM-a, petrokemijske industrije te šest ili sedam većih agropreobrađivačkih kompleksa.

Te su djelatnosti Hrvatskoj potrebne, ali njihovo će restrukturiranje stajati nekoliko milijardi kuna, a prije no što se u taj postupak uđe, mora se znati točna cijena i vremenski raspored obveza. Vlada također traži da se za svaki od tih sustava pripremi nekoliko varijanti rješenja, a ona će nakon toga svoje stavove i prijedloge proslijediti na raspravu u Sabor.

Pet godina saniranja u brodogradnji, željeznici i Željezari nije donijelo nikakav rezultat, a utrošen je velik novac. Kvalitetan je kadar otišao. Linić kaže kako je Vlada puno vremena posvetila primjerima neodgovornog ponašanja i osobnih propusta u poslovanju. Što se tiče stanja u energetici, Vladin je stav da problem nije u monopolnom položaju Ine, nego u sustavu socijalističke, dogovorne ekonomije na temelju kojeg su formirane cijene.

Vlada je jučer raspravljala i o sporu između Ine i vlasnika benzinskih crpki, pri čemu je prijedlog o smanjenju carina naftnih derivata odbijen. Način ponašanja privatnih poduzetnika koji su blokirali Inu ocijenjen je neprihvatljivim. Ina nije monopolno poduzeće, smatra Linić, nego produkt dogovorne ekonomije. Kada bi se snizile carinske stope za naftne derivate, rafinerijski kapaciteti koji su dovoljni za potrebe hrvatskog tržišta ostali bi bez posla, te bi se povećala nezaposlenost. Vlada priprema promjene cijena, ali te se promjene odnose na omjer rafinerijskih cijena i trošarina, odnosno udio države u maloprodajnim cijenama. Same maloprodajne cijene naftnih derivata ne bi se mijenjale, rekao je Linić.

Najavio je da će biti ukinut Zakon o sanaciji poduzeća. Navođeno je da je samo Uljanik valjano iskoristio odredbe tog zakona, a svi ostali neracionalno su se koristili državnim novcem. Prosjek plaća u brodogradilištima i danas je viši od prosjeka u državi, a brodogradilišta pritom ne uplaćuju poreze i doprinose, ni druge ugovorene obveze, rekao je Linić. (27.7.2000. Večernji list)

IAKO U HRVATSKOJ OD PUŠENJA GODIŠNJE UMIRE ČAK 12.000 LJUDI, NITKO NE POMIŠLJA TUŽITI PROIZVOĐAČE CIGARETA!

Pet najvećih američkih proizvođača duhana kažnjeno je ovih dana sa 145 milijardi dolara koje bi morali platiti bivšim pušačima na Floridi. Naime, njih 700.000 tužilo je proizvođače cigareta i zasad dobilo sudsku zadovoljštinu o kojoj priča ne samo čitava Amerika nego i gotovo čitav svijet. Dakako, najviše strepe proizvođači duhanskih proizvoda diljem svijeta za svoju buduću zaradu ako bivši pušači dođu na sličnu ideju i zatraže zadovoljštinu na sudu, pa potom i dokažu da je duhanski dim u izravnoj vezi s njihovim narušenim zdravljem što sigurno ne bi bilo teško. Naime, u svijetu od izravnih posljedica pušenja umire tri milijuna ljudi na godinu, u Europi 1,3 milijuna, a u Hrvatskoj 12.000. No, za razliku od ostatka osvijetljenog svijeta, Hrvatska će, čini se, još dugo čekati na odluku bivših pušača da tuže hrvatsku duhansku industriju zbog izravne rabote protiv njihova zdravlja.

Razlog je vrlo jednostavan - u Hrvatskoj broj pušača iz godine u godinu raste, baš kao i profit duhanske industrije koja pronalazi sve moguće puteve ne bi li se dodvorila ljubiteljima duhanskog dima, a ostatak pokušava kupiti bogatim donacijama. Na žalost, "Terryjeva bomba" (američka osuda cigarete kao glavni uzrok niza bolesti) jos nije "bačena" na Hrvatsku i sve o čemu se raspravlja na tu temu ostaje u dosegu akademskih rasprava i pokušaja dokazivanja pušača na "ustavno pravo i slobodu odabira vlastite smrti". Naime, u Hrvatskoj još nema dovoljno snage za pokretanje sustavne akcije u kojoj će svatko tko je u nju uključen bez ostatka izvršiti svoj dio posla u sprečavanju pušenja, od inspektora rada do tržne inspekcije koja "ne vidi" bezobčan šverc cigaretama na ulicama i tržnicama po čitavoj zemlji.

Mnogo je veća fascinacija prikupljenim sredstvima od poreza na cigarete negoli činjenicom da istodobno zdravstvo gubi mnogo više, a time i državna blagajna. Primjerice, svjetski su stručnjaci izračunali da svaka tona proizvedenog duhana donosi 27,2 milijuna dolara gospodarskog gubitka, a od svakih 1000 tona te biljke umire 650 ljudi. Tome treba pribrojiti i podatak Svjetske banke prema čijim je podatcima godišnji gubitak od proizvodnje duhana 200 milijardi dolara na svjetskoj razini. Hrvatski podatci o utjecaju duhanskog dima na zdravlje su porazni, jer od svih smrti čak 20 posto pripada među one koje su u izravnoj vezi s duhanom. Primjerice, 95 posto svih karcinoma pluća i bronha zabilježeno je kod pušača, a tome valja pribrojiti i povećani rizik od bolesti krvožilnog sustava. Međutim, to, čini se, nije dovoljan alarm da se upale sve signalne svjećice koje će upozoravati na nužnost sustavnije primjene barem onih zakona koji su već izglasani u Saboru.

No umjesto toga upravo je hrvatski parlament mjesto gdje se zakon koji su prihvatili uvaženi zastupnici uopće ne postuje. Naime, zastupnici bez kompleksa požudno uvlače 4000 raznoraznih sastojaka duhana i otpuhuju 2 litre dima po cigareti diljem saborskih hodnika i dvorana za sastanke, kao da u zakonu jasno ne piše da niti na radnom mjestu niti na sastancima nema mjesta za duhanski dim. Da ironija bude veća istodobno razgovaraju o teškom stanju u hrvatskom zdravstvu, o besparici, ali ne i činjenici da je dio troškova povećan i njihovom zaslugom - ne inzistiranjem uklanjanja cigarete iz najvišeg zakonodavnog tijela hrvatske države. Dapače, jedan je takav pokušaj neslavno propao, a među onima koji su htjeli pisati i peticije za povrat cigarete u Sabor je i današnja predsjednica Odbora za rad, zdravstvo i socijalnu skrb Snježana Biga - Friganović.

Nažalost, svijest o štetnosti cigareta, u Hrvatskoj ne samo da nije ni do nožnog palca Amerikancima, nego suprotno, iz godine u godinu broj potrošača, osobito među mladima i ženama,

progresivno raste. Zbog toga se na stupu srama neće naći, na primjer, ravnatelj škole koji dopušta da mu obrazovna ustanova "pliva" u duhanskom dimu, ali hoće ravnatelj 18. zagrebačke gimnazije koji je zabranio pušenje u školi i oko škole.

U Hrvatskoj sve bolnice, unatoč Zakonu o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda kojim se to brani, i dalje zaudaraju na duhanski dim, a u školama zbog ukidanja mjesta za pušenje profesori puše u svojim kabinetima u koje desetak minuta kasnije ulaze učenici. Zabrana prodaje cigareta maloljetnicima prihvaćena je vrlo liberalno, pa prodavači u kioscima pravdaju svoje kršenje zakona "ne zamjeranjem susjedima koji šalju i petogodišnju djecu po cigarete", a u pomoć im je pritekao i Ustavni sud koji se svojom odlukom stavio na stranu prodavača cigareta putem automata, a ne zdravlja. No dok se nacija truje, zdravstvo grca u dugovima, a prerana smrt kao izravna posljedica cigareta dio je svakodnevice, proizvođači duhanskih proizvoda u Hrvatskoj ubiru vrhnje ne plašeći se za svoj "kruh".

Naime, prema podatcima Statističkog zavoda, najveća neto isplaćena plaća u zemlji u siječnju ove godine bila je 288.357 kuna, a dakako dobio ju je "mozak" duhanske industrije. Lani rekordnu plaću od 556.378 kuna također je zaslužio netko iz te grane, pa onda nije čudno da se na svaki način nastoji Hrvatsku staviti u vrh potrošača duhana u Europi.

Sve ono što civilizirani svijet pokušava suzbiti na svaki način i istjerati iz svog dvorišta, u nas nailazi na punu podršku. Zato će biti zanimljivo vidjeti kakav će biti odnos države prema Okvirnoj konvenciji o borbi protiv pušenja koju priprema Svjetska zdravstvena organizacija. Naime, prema riječima prim. dr. Berislava Skupnjaka, časnika za vezu sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, prema toj konvenciji i protokolima regulirat će se pitanje cijena i poreza, krijumčarenje, zabrana prodaje cigareta u bescarinskim zonama, zabrana reklamiranja cigareta, zabrana sponzoriranja, navodi o pakiranju i naljepnicama na cigaretama, te uzgoj duhana i poljoprivredna politika. Bude li zaista željela u Europu, Hrvatska će se, htjela ne htjela, morati pridržavati onog što civilizirani svijet već desetke godina drži kao uobičajenu zdravstvenu higijenu i cigaretu svrstati u nepoželjan proizvod.

TDR: NE BOJIMO SE TUŽBE OBOLJELIH PUŠAČA

Direktor strateškog marketinga Tvornice duhana Rovinj i profesor komunikologije Marko Goluža za Vjesnik je kazao da se TDR ne boji moguće tužbe oboljelih hrvatskih potrošača cigareta, nalik na onu koju su podigli i na sudu dobili američki konzumenti. "Naši proizvodi odgovaraju najvišim europskim standardima u pogledu zaštite potrošača, koji će se tek za nekoliko godina početi primjenjivati. Količine nikotina i kondenzata koje su u našim cigaretama prava su salonska zabava prema onome što se prije pušilo", tvrdi Goluža, ističući da je razlog sve većoj hajci koja se vodi protiv cigareta, primarno nemoć društva u borbi protiv droge, koja je mnogo veće zlo od cigareta.

Goluža ističe dvoličnost izrečene presude u SAD-u. "S jedne strane se pokušavaju zaštititi američki građani, a s druge se kleči pred velikim tržištima Rusije i Kine, gdje američku duhansku industriju čeka više od milijardu i pol potrošača", dodaje Goluža, ustvrdivši da se Amerikanci, unatoč velikim troškovima liječenja oboljelih zbog pušenja, ne žele odreći velikoga prihoda od poreza. Prema njegovim riječima, u hrvatskom proračunu 12,5 posto ili svaka osma kuna, dolazi od poreza na cigarete. "Gdje bi

Splitsko ljeto: PRIJE "JUDITE" BUBNJEVI I FANFARE

Praizvedbom operne dvočinke "Judita" skladatelja i libretista Frane Parača na stihove istoimenoga klasičnog spjeva Marka Marulića Splićanina, 14. srpnja je počeo umjetnički program 46. splitskog ljeta. Veoma značajnom nacionalnom kulturnom događaju i uvodnom činu otvaranja Splitskoga kazališnog festivala prisustvovao je njegov počasni pokrovitelj predsjednik Republike Stjepan Mesić. U njegovoj su pratnji bili ministar kulture dr. Antun Vujić, gradonačelnik Ivan Škarić i predstavnici Županije kao i domaćini te brojni uzvanici iz zemlje i inozemstva. U izvedbi nove hrvatske opere pod ravnanjem Nikše Bareze i u režiji Petra Selema sudjelovali su Orkestar, Zbor i Balet HNK-a Split.

Operne soliste predvodili su Ukrajinka u Splitu Nelli Manuilenko, u naslovnoj ulozi, i Splićanin u Berlinu Neven Belamarić u ulozi Oloferna. Predstavi je prethodio čin otvaranja pred kazališnom zgradom, ispunjen nastupima domaćih i gostujućih umjetnika iz Argentine i Mongolije. Svečanošću otvaranja sadržajno je i stilski naznačena svekolika, 17 stoljeća duga tradicija drevnoga mediteranskoga grada. Srdačne pozdrave hrvatskih umjetnika Splitu donijela je dramska umjetnica iz Zagreba Ana Karić, a splitski gradonačelnik pozdravio je okupljene gledatelje i umjetnike. "Proglašavam 46. splitsko ljeto otvorenim!", uzviknuo je prvak domaćega glumišta Boris Dvornik i potom su glumica Andrijana Vicković i tenor Sveto Matošić - Komnenović podigli festivalsku zastavu. Završni čin otvaranja ispunili su zvuci "Fanfara", djela što ga je za istu svrhu prije 46 godina skladao splitski maestro i osnivač "Ljeta" Silvije Bombardelli. *(Večernji list)*

IZLOŽBA "SVETO IME VUKOVAR"

U Club - galeriji "Magis" u Osijeku otvorena je fotografska izložba novinara i publicista Mladena Pavkovića pod naslovom "Sveto ime Vukovar". Nakon uvodnih riječi voditeljice Tihane Lendel, o potresnim fotografijama s motivima razorenoga Vukovara govorila je pročelnica za kulturu Osječko - baranjske županije Ksenija Zbožil. Istaknuvši da fotografije prerastaju u politički angažman protiv onih "koji su nas gledali preko nišana" i u glasnu optužbu onih "koji su malu Hrvatsku željeli pretvoriti u veliku Srbiju", Ksenija Zbožil je na posljednju zaključila da Pavkovićeve fotografski radovi ponovno podsjećaju na rane koje još nisu zarasle.

Mladen Pavković je, pak, pojasnio da su fotografije nastale posve spontano, odnosno u trenutku kada je shvatio da se vukovarska tragedija mora zabilježiti za buduće generacije. "Na novinarima i publicistima je da se bore protiv zaborava!", naglasio je Pavković, dodavši kako se Vukovaru uvijek treba vraćati i da bi, štoviše, trebalo mlade redovito dovoditi u posjet Vukovaru kako bi shvatili kolike su dimenzije strahotnih zbivanja u Vukovaru.

Mara Bareza je kao predsjednica Kluba '91, odnosno Udruge branitelja, invalida i udovica Domovinskoga rata djelatnika "Podravke", upoznala nazočne posjetitelje o podatku da su Pavkovićeve fotografije, kao radovi koji prema njezinim riječima - nikoga ne mogu ostaviti ravnodušnim, do sada bili predstavljeni u Koprivnici, Kninu i Zagrebu. "Fotografije pokazuju što je ostalo od grada, a ostalo je vrlo malo. Buduće generacije to moraju vidjeti i nikada ne zaboraviti, ne smije se nikada zaboraviti da je Vukovar simbol otpora...", pojašnjava Mara Bareza. U nastavku je ovoga kulturnoga zbivanja predstavila i list "Hrvatski branitelj" kao sve relevantnije mjesto

izražavanja brojnih ogorčenih sudionika Domovinskoga rata u trenutku kada se plemeniti karakter Domovinskoga rata sve više marginalizira i kompromitira. *(Glas Slavonije)*

Zagrebački folklorni ansambl ide u Japan

Četrdeset i četiri člana Zagrebačkoga folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana odlaze sutra na Drugu svjetsku folklorijadu u Japan. Za taj egzotični put naučili su otpjevati i japansku himnu u aranžmanu Marijana Makara. U Tokiju će desetak dana biti u društvu s dvije tisuće članova folklornih ansambala iz 74 zemlje! Za taj veliki skup folklorasa svijeta pripremili su jednoipolsatni atraktivan program. U Tokio odlaze s "Posavskim plesovima", "Međimurskom pisanom nedeljom", "Dubrovačkom poskočićom", "Podravskim svatima", sve koreografijama dr. Ivana Ivančana čije ime ansambl nosi.

Publika u Japanu, u koji nekadašnji "Vlahović" nikada nije putovao premda je prošao Indiju, Afganistan, Pakistan, pa čak i Irak, poslušat će i Cossettove "Ladarke", ali i nove glazbene aranžmane za stare koreografije koje potpisuje M. Makar. Za veliko gostovanje u Japan koje financiraju grad Zagreb i Ministarstvo kulture članovi ansambla pripremali su se na dvadesetak ovogodišnjih nastupa u Hrvatskoj i inozemstvu pod vodstvom energičnog Andrije Ivančana. Samo su u zagrebačkom HNK imali pet nastupa. Posebno su radili na višeglasnom pjevanju, dok ih za ljepotu i superiornost koreografija nije strah svjetske konkurencije. Folklorijadu u Japanu, u povodu tridesetog rođendana, organizira Svjetska udruga folklornih festivala pod motom UN-a koji je 2000. godinu nazvao godinom kulture i mira, te pod pokroviteljstvom UNESCO-a. Predsjednik Organizacijskog odbora je Tadashi Inumaru, predsjednik japanske Akademije umjetnosti. *(Večernji list)*

ZAGREBAČKA SMOTRA FOLKLORA

Na 34. međunarodnoj smotri folklor, koja se od 19. do 23. srpnja održava na pozornici Gradec, Trgu bana Jelačića i u Etnografskom muzeju, nastupit će 21 skupina izvođača iz Hrvatske i inozemstva koje će, u skladu s ovogodišnjom temom Smotre, prikazati karnevalske običaje svojih zemalja. Osim u paradi sudionika iz Italije, Njemačke, Mađarske, Poljske, Slovenije, Bosne i Hercegovine te Hrvatske, posjetitelji Smotre moći će sudjelovati u popratnim priredbama.

Smotra počinje 19. 7. u Galeriji "Klovićevi dvori", Jezuitski trg 4, otvaranjem izložbe "Pokladne nošnje baranjskih Hrvata Šokaca". U 22 sata na Gradecu će Zoran Predin i "Mar Đango Quartet" održati koncert. 20. 7. će se u Etnografskom muzeju, Mažuranićev trg 14, prikazivati filmovi o karnevalu. Na Gradecu će u 20.30 sati biti promocija CD-a "Hrvatska tradicijska glazba" i "Lepo nam je, lepo, Zagorje zeleno", u 22 sata počinje koncert "Cinkuša" i Tete Lize dok će 25. srpnja ondje nastupiti Slovenac Vlado Kreslin i irska grupa "The Cannons". Programi Smotre su besplatni, no pojedinačna ulaznica za koncert stoji 30 kuna, a skupna ulaznica za koncerte na Gradecu je 70 kuna. Koncerti se u slučaju kiše sele u "Tvornicu", Šubićeva 2.

U petak, subotu i nedjelju KUD-ovi će u 11, 19 i 21 sat proći Jelačićevim trgom i okolnim ulicama. Tih će se dana nakon 22 sata na Gradecu održavati folklorne radionice. Revijalni programi održat će se i na pozornici na Gradecu u petak u 20.30 sati te u subotu u 20 sati kada će na svečanoj priredbi, najavljeno je, okupljene pozdraviti gradonačelnik Milan Bandić i predsjednik Sabora Zlatko Tomčić, pod čijim se pokroviteljstvom Smotra održava. Završna priredba bit će na Gradecu u nedjelju u 20.30 sati, a istog će dana u 18 sati sudionici Smotre proći i Samoborom. *(Večernji list)*

Iz života Sabora

Jedna sjednica sabora stoji 700.000 kuna

Od jeseni za korisnike službenih kartica, automobila i mobitela u Hrvatskom državnom saboru počinju štedljiva vremena. Već je naime gotova radna verzija odluke o korištenju spomenutih privilegija, i to po uzoru na onu koju već primjenjuje Vlada. Tako će se smanjiti broj dužnosnika koji na njih imaju pravo, i to uglavnom na predsjednike i potpredsjednike domova, te iznimno na dužnosnike saborskih radnih tijela. Ali nije to i sve što će se u parlamentu raditi da bi se smanjili troškovi, odnosno apetiti za novcem iz državnog proračuna.

Duže sjednice - rastu izdaci

Doznajemo da će se, također od jeseni zastupnici najvjerojatnije koristiti smještajem u jeftinijim zagrebačkim hotelima, kao što je "Jadran", a ići će se čak i na unajmljivanje privatnih garsonijera za zastupnike putnike, što se procjenjuje jeftinijim. Poznato je da se sada za tu svrhu koriste usluge hotela "Dubrovnik" i "Pallace".

Sve su te mjere štednje to razumljivije kad se uzmu podaci iz izvješća o utrošku novca Hrvatskoga državnog sabora od 1. siječnja do 28. lipnja 2000. godine. A oni kratko i jasno pokazuju da je u tih šest mjeseci u nekim stavkama već potrošen novac predviđen za cijelu godinu. S tim u vezi Sabor traži od Vlade da mu dodijeli šest milijuna kuna iz proračunskih pričuva.

U spomenutom zahtjevu, koji je neki dan potpisao predsjednik Sabora Zlatko Tomčić, stoji da je novac potreban zbog povećanih ukupnih izdataka, za "pokrivanje redovitih izdataka poslovanja, i to zbog povećanog broja zastupnika, te zbog sve dužeg trajanja sjednica".

Saborske su sjednice naime sve skuplje pa troškovi po jednoj iznose 700.000 kuna. Razlozi su u tome što je sve više službenih putovanja koja se odnose na dolaske zastupnika na sjednice i nji-

BIVŠI PREMIJER SRJ NA PANTOVČAKU

ZAGREB - Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić i nekadašnji premijer SRJ Milan Panić jučer su u Zagrebu razgovarali o procesu raspada bivše Jugoslavije. Mesić je svome sugovorniku prenio mišljenje kako Srbi izvan Srbije i Hrvati izvan Hrvatske trebaju biti most suradnje, a ne sredstvo za promjenu granica i osvajanje tuđih teritorija. Mesić i Panić razgovarali su i o mogućim zajedničkim akcijama čiji bi cilj bio ekonomski oporavak regije. Obojica su se složila da je gospodarska suradnja temelj suvremene politike.

Biznis lijekovima u Zagrebu i na Kosovu

Panićeva kompanija ICN Pharmaceuticals već posluje u Zagrebu i ima promet od dvjestotinjak tisuća dolara. Stoga je Panić kazao da je biznis divna stvar jer ne poznaje granice, te uz smiješak dometnuo kako prodaje lijekove čak i na Kosovu. Za njega političke stranke nisu važne, a dobre su samo one koje obećavaju ljudima bolju budućnost i životni standard.

- Bit ću najsretniji ako za svoga života vidim da se u Zagrebu živi isto kao i u Parizu - rekao je Panić, te žalosno dodao da bi to želio i Beogradu.

- Odnosi SRJ i Hrvatske važni za budućnost naše djece. Razgovarali smo o tome što će se dogoditi nakon Miloševića. Mislim da će tada budućnost Srbije također biti u EU-u - kazao je Milan Panić. Dodao je da je Hrvatska već krenula tim putem te odao priznanje Mesiću na njegovim naporima. Kad dođe do promjena u Srbiji, Panić je izrazio nadu da će predsjednik Mesić i Hrvatska

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 31. VII. 2000.

hove odlaske. Tako je do 30. lipnja potrošeno 2,850.000 kuna, odnosno potrošen je sav novac osiguran za cijelu ovu godinu. Sabor stoga od Vlade traži dodatna 3,000.000 kuna iz tekuće zalihe proračuna.

Zastupnici od jeseni u jeftinijim hotelima

Rastu i troškovi smještaja zastupnika za vrieme zasjedanja Sabora, pri čemu je svota predviđena za cijelu godinu potrošena već 30. svibnja. S tim u vezi dug hotelima "Dubrovnik" i "Palace" za lipanj i srpanj iznosi 1,1000.000 kuna.

Do 28. lipnja za naknadu saborskim zastupnicima, u koje se ubrajaju i plaće dužnosnika, zastupnički paušal i naknade za smještaj, potrošeno je otprilike pola predviđenih sredstava, odnosno 35,983.985 kuna. Porasli su i troškovi za uredski materijal, u koji se ubrajaju i domaće i strane novine koje dobivaju zastupnici. Tu je od predviđenih 787.500 potrošeno 473.424 kuna. Uvelike su porasli i troškovi otpreme pošte - od ožujka su plaćene 137.602 kune, a za cijelu godinu predviđeno je 160.000 kuna.

Za tzv. tuzemna putovanja, odnosno za dnevnice za službena putovanja po zemlji, avionske i ostale karte s tim u vezi, izdatke za smještaj te troškove uporabe osobnih vozila u službene svrhe već je potrošeno 2,768.645 od 2,850.000 kuna, pri čemu je neplaćenih obveza 92.641 kuna. Za putovanja u inozemstvo potrošeno je puno manje - 769.142 kune.

Tekuće održavanje saborske zgrade pojelo je već 198.297, a za cijelu godinu bilo je predviđeno 105.600 kuna. Za internu reprezentaciju predviđeno je 350.000, a već su potrošene 363.434 kune. Jedan od rijetkih troškova koji se nije približio ili čak i premašio predviđene okvire jest onaj za računala. Potrošeno je samo 7307, a za cijelu godinu predviđeno je 300.000 kuna. S tim u vezi i za sisternatski program potrošeno je 12.200 od predviđenih 200.000 kuna. *(Večernji list)*

pomoći Srbiji da krene prema europskim integracijama.

- Prošlost moramo zaboraviti, ali ne one koji su skrivili tragedije kroz koje smo prolazili. Bolesni su ljudi stvorili probleme između Srba i Hrvata. Kad jedna i druga zemlja uđu u EU, nestat će granice za koje su se ti bolesnici borili. Na putovnicama će nam pisati da jedni i drugi pripadamo EU-u. Možda nekima neće biti drago da Srbi i Hrvati opet imaju iste putovnice, ali to je naša budućnost - izjavio je novinarima Milan Panić.

Podupro je Mesića u njegovoj borbi protiv ekstremizma jer svima na ovim prostorima treba mir i sigurnost.

Predsjednik Mesić kazao je da Srbija ima šansu za približavanje EU-u tek nakon što padne Milošević i kad se zemlja demokratizira.

- Milošević nema političke budućnosti i njegovo mjesto je u Haagu. Ne znamo kako će fizički biti doveden u Haag. Panić želi ulagati kako bi ljudima dao zaposlenje i bolji život, a to se slaže i s mojom vizijom - kazao je predsjednik Mesić.

Na pitanje hoće li se politički angažirati u Srbiji, Panić je odgovorio:

- Najviše ću pomoći zemlji u kojoj sam se rodio ako im kažem istinu. Tu ću slijediti primjer predsjednika Mesića koji je postao moj idol i heroj jer on otvoreno govori da je nacionalizam bolestan. Želim pomoći u svrgavanju režima Slobodana Miloševića. Tamo je još gore nego vama pod Tuđmanom jer su se stvorile klike s ekonomskim interesima i zato se on drži na vlasti i zato lažiraju izbore - rekao je Panić. Panić je kazao da je u Rusiju i Washington odlasao prijedloge kako se riješiti Miloševića.

- Ali ja znam da ćemo mi Srbi na kraju to morati sami učiniti. Nema demokracije s Miloševićem - odlučan je bio Panić. *(Večernji list)*

Branko Jordanić: NEMA TURISTIČKOG BUMA - POLOVICA TURISTA VIKENDAŠI

Ovogodišnja je turistička sezona dobra, ali ne može se govoriti ni o kakvom turističkom bumu. To nam je rekao Branko Jordanić, glavni inspektor Državnoga inspektorata, nakon uvida u desetak tisuća izvještaja njegovih 550 gospodarskih inspektora koji svakodnevno obilaze jadranska turistička odredišta. - Ni prometne gužve nisu dokaz ekstremna broja turista jer na pravcima prema Splitu i Rijeci svaki drugi automobil voze Zagrepčani i ostali kontinentalci koji provode vikende u svojim apartmanima i kućama za odmor. Iako su i oni gosti, ne možemo ih smatrati pravim turistima i sav njihov trošak uvrstiti u turistički приход jer na moru troše podjednako kao i u Zagrebu. Tako naizgled zanimljiv podatak da se u Crikvenici sada na dan peče dvadesetak tona kruha, a inače samo od 500 do 800 kilograma, ne treba uzeti kao dokaz turističke opsade toga grada. U Zagrebu ili Varaždinu peče se, naime, manje kruha - kaže B. Jordanić i dodaje kako je ove godine zamjetan broj izletnika.

Među inspektorima više nema studenata

Svi su inspektori koji obilaze teren profesionalci, što B. Jordanić ponosno ističe te dodaje kako više nema studenata koji traženjem neprijavljenih gostiju zarađuju džeparac. Ove im je godine rad olakšan jer su odlukom Vlade dobili MUP - ove razdužene automobile. Prema inspektorskim izvješćima B. Jordanić zaključuje kako je 99 posto turističkih djelatnika jedva dočekalo bolju sezonu nakon deset godina turističke suše i ponaša se krajnje profesionalno. Osobito mu je zadovoljstvo zahvala Turističke zajednice Jadranova zbog zatvaranja kamenoloma u uvali Peškeri na otoku Krku.

"Turistička zajednica Jadranova pokrenula je još 1995. godine inicijativu za zatvaranjem kamenoloma uz potporu gradova Crikvenice i Kraljevice te općine Omišalj. Sve do 5. srpnja pogon drobilane radio je nesmetano na opće ogorčenje mještana i turista. Urgentnim nadzorom i rješenjem o zabrani rada postrojenja dok se ne ispune propisani uvjeti zaštite okoliša dokazali ste nam da razumijete koliko nam je to važno", napisala je B. Jordaniću Ljubica Grbčić, direktorica Ureda Turističke zajed-

nice Jadranova.

Reda u turističkim mjestima, ističe Jordanić, ima više nego što se pretpostavlja, a nered uglavnom stvaraju nedorečeni zakoni i preklapanja različitih nadležnosti. Tako je radno vrijeme lokala riješeno sa čak 400 različitih odluka. Svaka općina donosi svoj, pa ni inspektorima nije lagano provjeravati poštuju li se propisi. Općenito, smiješno je da se u jeku turističke sezone svima ograničava radno vrijeme. - Moramo razlučiti stambene zone od stambeno - poslovnih i čistih poslovnih. U stambeno poslovnima treba omogućiti mirnu zabavu, a u isključivo poslovnima ludu zabavu bez prekida - kaže B. Jordanić.

Marine na popravni, a ne pod ključ

Kako odrediti te zone, vidjet će se i nakon prikupljanja svih ovosezonskih turističkih izvještaja. Bit će to dobra osnova za promjenu loših propisa i dobru pripremu sljedeće turističke sezone. Ove se, naime, opet kasnilo. Tako se u travnju trebao početi provoditi Pravilnik o kategorizaciji marina, ali nijedna marina do početka sezone ne bi uspjela zadovoljiti sve zatražene uvjete. Provedba pravilnika odgođena je za 1. listopada, pa će vlasnici imati dovoljno vremena za povećanje broja i kvalitete sanitarnih čvorova, zapošljavanje više osoba na održavanju marine i poboljšanje servisnih usluga.

Nekim je marinama, poput objema rapskima, u Rabu i Supetarskoj Dragi, izdano i rješenje o zabrani rada, ali zatvaranja ipak neće biti. U rješenju su, naime, navedeni rokovi za ispravljanje nedostataka. Slijepim provođenjem propisa trebalo je, kaže B. Jordanić, zatvoriti i lječilišne komplekse s ukupno šest - sedam tisuća kreveta. I to se odgađa za jesen, kada objekte čeka ozbiljna revizija, a državu usklađivanje interesa dvaju nadležnih ministarstava u lječilišnom turizmu. - Zadaća je inspektora napraviti rez, ali lipanj i srpanj nisu vrijeme za rezove. U sezoni samo gasimo vatru, ali i stvaramo uvjete da u prvoj sezoni novoga tisućljeća 99 posto uvjeta bude u redu i da inspektijski posao postane užitak, i inspektorima i turističkim djelatnicima - kaže Branko Jordanić.

TIJEKOM VIKENDA OČEKUJE SE VELIKA SMJENA TURISTA Na Jadranu više od 430.000 gostiju * Na moru je 31 posto posjetitelja više nego u isto vrijeme lani, no domaćih - dvadesetak posto manje

Prema podacima turističkih zajednica županija, proteklog je vikenda u sedam jadranskih županija i gradu Zagrebu boravilo 435.313 gostiju. U odnosu na isto vrijeme lani, to je porast broja gostiju od 31 posto. Domaćih je turista 60.009, a stranih 375.304. Najveći broj turista boravi u Istarskoj županiji, njih 161.080. To je porast od 30 posto u odnosu na prošlu godinu. Druga po broju turista jest Primorsko-goranska županija sa 94.158 turista ili 15 posto više nego lani.

Zanimljiviji od broja gostiju jesu postoci porasta turista u odnosu na lani. U Splitsko-dalmatinskoj županiji broj turista porastao je 36 posto, u Zadarskoj 25 posto, u šibensko-kninskoj 69 posto, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 80 posto, a u Ličko-senjskoj 51 posto.

No, poznato je da pojedini veliki postoci ne znače i velik broj turista u tim područjima, već samo to da ih je prošle godine bilo toliko manje. Naime, porast broja turista u šibensko-kninskoj županiji od 69 posto zapravo znači da ih je ove godine, na mjereni dan, u toj županiji bilo samo 29.448, dakle, znatno manje od Istre, u kojoj je porast "samo" 30 posto.

U svim županijama znatno je veći broj stranih gostiju, a prednjače Nijemci, Slovenci, Austrijanci, Česi i Mađari. Domaćih je, kažu, u odnosu na prošlu godinu dvadesetak posto manje. Broj gostiju je, kažu turistički radnici, zbog neprijavljenih gostiju zasigurno i veći. Idućeg vikenda očekuje se velika smjena turista.

Kolovoz bi mogao biti i jači od srpnja. Naime, u kolovozu počinju talijanski kolektivni godišnji odmori, pa valja očekivati da će dio njihovih turista skrenuti i na naš Jadran. U kolovozu ove godine počinju i godišnji odmori nekih njemačkih pokrajina, čiji su stanovnici tradicionalno naklonjeni našem moru. U rujnu i listopadu očekuje se veći broj britanskih gostiju. Duž cijele naše obale još ima mjesta u privatnom smještaju. (Večernji list)

**HRVATSKA ISKRA....
VAŠE ZADOVOLJSTVO**

Kako gavuni moredu bit priko četiri dolara kil?

Ma di to na svitu jema? A u New Zealandu kil jastog - dolor?

Najboje mi se pripomistit u Novi Zeland, pa neka mi tamo šajedu penšjun. Živit ću ka lord.

Na pazar su stigle prve zagorske, kajkavske tuke - dvanaest ijad kil! Ništa ne kupujem, samo merkan, študiran.

Svratin u "Belvija" na kafu. I kafa - dolor. Skupji smo od Amerike.

Evo počeo san ronjat. Dobar sinjal: pretvaran se u pravoga penšjunata.

Poza obida čitan, ležin, slušan radijo, spavan.

Ponoćni pozdrav

Prid večer izajden vanka, šetan s prijateljima, sedin u restoran i jušto tuče ponoća a ja se penjem uza skale. Polako otvaran vrata. Čula me:" Oo, je li ovo ura kad penzioneri doma dolazidu?

- Rečeš li još jednu rič, omar gren vanka u disko!

- Moš, ali pri obuci kratke gaće jerbo si i tako iša u ditinjstvo.

Najidila me. Jopet ne mogu zaspat. Privrčen se po postěji, svašta mislin i sitin se kako to da još nikor nije opisa prvi dan u penšjunu. Oli ja bar to nisan čita. Smista se dižen i počinjen tuč po makinjeti.

Eto, tako je počēja ovi moji Dnevnik jednoga penzionera. Ko zna ča ću sve unutra zapišivat?

Ulomak iz knjige "Dnevnik jednog penzionera",
Zagreb 1981

Katarina, iz folklornog ansambla "Hrvatsko prelo"

Susret Istrijana

U NEW YORKU ŽIVI DVADESET TISUĆA ISTRIJANA

PULA - Louis Santalesa, rođen u Santalesima kod Svete Nedjelje, otišao je iz svog sela 1949. godine, kad mu je bilo tek 16. godina. - Iz kojih ste razloga otišli u Ameriku?

- Moj otac je još 1910. godine, s 18. godina otišao u Ameriku. Vratio se 1921., radio ovdje dvije - tri godine, ponovno otišao, i 1937. se vratio za stalno. Kupio je zemlju i kuću, ali onda je već počinjao Drugi svjetski rat, ekonomska situacija nije bila dobra i smatrao je da će za njegovu djecu biti bolji život u Americi. Otišao sam s bratom i sestrama, a roditelji su za nama došli dvije godine kasnije. Kad smo došli tamo, brat i sestre su počele raditi, a ja sam imao sreće da sam upisan u školu, gimnaziju. Nakon toga sam se kao dragovoljac prijavio u američku avijaciju i onda sam nakon četiri godine dobio stipendiju za fakultet, školovao sam se za inženjera. Poslije toga sam radio u državnoj instituciji "Columbia University Electronic Resource Institute" gdje sam magistrirao tehnologiju. Sad kad sam u penziji imam vremena baviti se onime što me oduvijek zanimalo, poviješću Istre i cijele istočne Europe.

- Vi ste i jedan od organizatora ovog susreta iseljenika u Istri? - - Da, ja sam inače blagajnik "Istrian-American charities association". Tu su i ljudi iz drugih organizacija: "Histra association for women", "Istria sport club", "Rudar sport club", "Istrian seamens benevolents", "Jurina i Franina" i drugih. Prije dvije godine smo organizirali susret u Torontu, lani u New Yorku, i eto ove godine nas 300 je organizirano došlo u Istru. Došlo je još nekoliko stotina iseljenika koji su u Istri a nisu s nama svaki dan. U Istri nam je jako lijepo i zadovoljni smo organizacijom.

- Kako je danas organizirana zajednica Istrijana u New Yorku, i koliko ih zapravo ima? - Ja procjenjujem da u New Yorku ima dvadeset tisuća ljudi iz Istre. Većinom su radnici, malo je intelektualaca. No, djeca gotovo svih Istrijana idu na fakultete. Iseljenici moje generacije, da tako kažem, na žalost, nisu ni Amerikanci, ni Istrijani. Kad čovjek ide van, nakon trideset godina se promijeni, i to je normalno. Inače, svi naši Istrijani su uspješni ljudi u Americi. Nitko ne živi od pomoći države. I ovdje među nama ima vlasnika restorana, biznismena...

- Prema vašim saznanjima, ima li zainteresiranih za ulaganje u Hrvatsku?

- Ima ozbiljnih ljudi koji bi htjeli ulagati. Bilo je već nekih koji su prije par godina nešto pokušali u Istri, pa nisu baš bili zadovoljni. Možda je sad s Račanom i Mesićem drukčije, ali opet, na žalost, mentalitet u Istri i u cijeloj Hrvatskoj još je onaj socijalistički. Ima ljudi koji bi ulagali u turizam, koji bi kupili hotel, ali kad bi pitao koliko vrijedi, država bi rekla da vrijedi 20 milijuna. Ali kupac će pogledati koliko bi zaradio s tim hotelom, kalkulirati i reći da ne vrijedi više od 6 milijuna. Naši ljudi u Americi imaju svoje biznise i naravno da razmišljaju američki. Oni nisu milijuneri, ali mogli bi ulagati u neke pansione ili tako nešto.

Kćerku gospodina Santalesa, koja se upravo vratila s puta oko svijeta, upitali smo: - Kako ti kao dijete iseljenika doživljavaš povijest svoje obitelji i Istru uopće?

- Oduvijek sam imala na u umu da su moji roditelji došli u Ameriku iz druge zemlje, da su vrlo teško radili, obrazovali se i pokrenuli svoje biznise. Nisam puno o tome razmišljala dok nisam došla ovdje prvi puta prije pet godina. Tada sam vidjela predivnu zemlju, plaže, kušala odličnu hranu... Mislim da sam se tada i počela zanimati za svoje korijene i ovdašnju kulturu. Hrvatska je zbilja prekrasna zemlja. (Glas Istre)

Miljenko Smoje:

DNEVNIK JEDNOG PENZIONERA

Od danas - sam sebi šef!

16.X.1979. Cilu cilcatu božju noć nisan oka stiska. Dugo san čita dok mi god nisu počele suziti oči, onda san udunija letriku, leža u mraku, privrća se po postěji, ali san nikako na oči. Nisan nervožast nego san uzbuđen. Zovedu me na komešjun radi penšjuna. U sedan uri moran biti na Socijali, soba br. 58. Sad su čet'er bota, još tri ure čekanja, neizvjesnosti. Dižen se, brijen, kuan kafu, pušin. Ovako uzbuđen nisan bija njanci onda kad san se ženija oli polaga ispите.

Neš ti ča su to veliki trenuci? Nisan ni zapantija te datume. Jer oženiš se i, ako te ne kuferi, rastaviš se. Oli kad polažeš i padeš, vratiš se u drugi rok.

Penšjun! Mirovina! Koja lipa, koja sveta rič! Koji je ono luda rekla - jema bit Hemingway - da je penzija najodvratnija besida. Zato i je onako svršija. Ubija se iz puške. A pošajedu li me u penšjun, meni će, bogami, upalit puška drugovačije.

Ja, bogami, trevijen sve više našega mladoga svita koji govori o penšjunu. Jur se zaposli i već govori kako jema godinu dana radnog staža. Oli, ako se ne zaposli, omar plače kako mu ne teče radni staž. A moga je bit cilu godinu bliže penšjunu.

Meni do punoga radnoga staža fali pet oli šest godin. Puno. A naradija san se. I štufalo me. I radni kapacitet mi se naglo smanjija.

Ritko koji novinar dočeka penšjun. More bit od deset jedan. Niti toko. Masovno partiju jedan za drugin u najboljim godinan. Od naši novinari dočekali su penšjun samo stari Čogelja i stari Koršek, i to zato ča su išli u penšjun pri vrimenta.

Još po ure....

I ja san se odlučija uvrstit u te ritkosti. Još pri godinu dana iša san u likara i reka mu da bi tija poč u penšjun.

- Ne morete ako niste bolesni.

- Nije da san baš zdrav, škripje tot i tamo, ali vi, doture, uđrite malo žešču dijagnozu. Napišite koju rigu više.

Vižita me počeja šavat na preglede, analize, i kad san sve karte donija, govori mi: "Nemojte se šalit sa zdravjen!"

- Ča je, doture, oli ne mogu u penšjun?

- Bilo bi bolje da ne morete!

- Onda mogu?

- Na žalost, skupilo se u vas za dva penšjuna.

Kad me to reka, tija san ga cilog izjubit. "Fala van, doture, nikad van ovo neću zaboravit."

- Ne biste morali biti tako veseli!

- Kako neću bit vesel kad gren u penšjun?

- Ali zdravje?

- K vragu, doture, zdravje, lako ću ja za zdravje, samo neka se ja uvatin penšjuna!

Ništa nikad ovi likari nećedu razumit. Oni ne moredu nikako svatit da je boje bit u penšjunu makar bolestan, nego zdrav na radu.

Sve san karte, sve analize prida i evo već sedan miseci čekan poziv i drčem da mi se slučajno nije zdravje ča popravilo, da se analize nisu poboljšale. Ajme, koja bi to bila katastrofa!

Digla mi se i žena. Zna san ča će pitat:" Jesi li se okupa? Jesi li priminija mudante?"

Izlazin. Još po ure i odlučit će se moja sudbina.

Prva čestitka

Sve je išlo lakše, jednostavnije i brže nego ča san mislija. Prešidente komešjuna je gleda analize i daktilografkinja izdik-tira pet-šest latinski besid. Govori mi:" Od danas ste

penšjunat!"

Nisan se moga dignut s katrige. Smanta san se. Ništa nisan reka. Pogleda san na leroj. Bilo je sedan uri i četmaest minuti. Nisan ni piva, ni skaka, ni vika, ni činija tumbule, nego san se, nikako vas prazan, šupalj dovuka do otela "Marjan". Gren popit kafu i u kafanu najden jednoga našeg poznatog starog likara.

Pita me ča je novo.

- Ništa, moj doture.

- A Homeini, Amerikanci, kako vi prognozirate da bi se mogla razvijat situacija?

- A baš me briga, moj doture, ja san u penšjun!

- A okad?

- Jema pet minuti!

- Čestitan, drago mi je.

- Fala, fala, moj doture!

Evo ča oće reć pametan, mudar čovik. Nije me pita ča mi je, nije se interesira za moju zdravstvenu sliku, nego mi je li-po, ka pravi čovik, čestita na penšjunu. I to me omar razveselilo.

Zdravo, kolega!

Iz otela telefonski zoven ženu. "Ko je", javja mi se.

- Penzioner!-

- Stari!!!!

Trčen javiti novitad mome prijateju Šantu i najden ga sa žmulom u ruke.

- Zdravo, kolega!

Stari lisac pogodija je otrprve: "Onda ti je upalila puška?

- Je, je, moj kolega!

- Čestitan, čestitan. Jo ča ćemo se napit danas?

- Oćemo, oćemo!

- A koliko si ti pinez odredili?

- Ne znan. Dat ćedu mi moj gibirung. Bit će za koru kruva!

- Bit će tebi i za vino.

Gren se javit mojima u redakciju. Vazimjen taksi, neka vražja dica vidu ča oće reć gospodin penzioner. Nikome ništa ne govorin nego najprti gren u sekretarice izmatat karte, noteše, lapiše, flomastere. Daje mi plik karte za makinjatu.

-Daj još!

Čudi se sekretarica ča će mi pusta karta:" Oli ćete pisat novu seriju?

Oproštajni bićerin

Tek kad san se oskrbija, govorin jon da više nisan član kolektiva.

- Kako niste?

- Gotovo je, u penšjun san.

- Pa što omar niste rekli?

- Bogati, oli ja ne znan svoj kelektiv, pa da mi ne date noteše i karte!

Javjan se direkturu i glavnome uredniku i pijemo oproštajni bićerin. Zbogojin, drugovi. Od danas nima za mene više šefova. Od danas ja san sam sebi jedini šef!

Nima više telefoni, rukopisi, narudžbi, rokova....

- Oli nećeš više pisat?

- Ako me bude voja, kad me bude voja i što me bude voja.

I to san svršija, a tek je deset uri. Di ću sad?

Mislin se di more poč poštени penšjunat. A priko peškarije i pazara! Ne znan pošto je kruz, pošto cukar, mliko, meso, ze-je. Sa sve to moran naučit, da se mogu krečat u pensionerskim krugovima. Koji bi ja bija penšjunat a da te osnovne stvari ne znan? Moran izvršit cilu študiju cina.

Dobar sinjal

Na peškariju malo ribe. Gruba vrimenta i ne lovi se. Samo ništo gavuni i to po osam ijad! Ovo bi trebalo počet apsit!

GOSPODARSTVO

Fižulić: NAKON WTO-A SPORAZUMI S EFTA-OM I CEFTA-OM

ZAGREB, 20. srpnja (Hina) - Punopravno članstvo Hrvatske u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, nakon formalne procedure i ratifikacije u Hrvatskom državnom saboru uslijedit će krajem listopada, rekao je na današnjoj konferenciji za novinare ministar gospodarstva Goranko Fižulić.

To priključivanja jednoj od najznačajnijih svjetskih organizacija, koja pokriva više od 80 posto svjetske trgovine, uklanja sve prepreke za sklapanje bilateralnih ugovora o slobodnoj trgovini s pojedinim zemljama te za EFTA-om i CEFTA-om, kazao je. Već ovog tjedna održan je prvi radni sastanak s članicama EFTA-e te bi se do kraja godine mogao dovršiti cjelokupan dogovor. Što se pak tiče sporazuma sa CEFTA-om, stanje je različito po zemljama. S Mađarskom i Poljskom postignut je dogovor oko industrijskih proizvoda, ostale su razlike kod poljoprivrede i prehrane, ali sve bi moglo biti dogovoreno na jesen. S Češkom, Slovačkom, Rumunjskom i Bugarskom pregovori tek trebaju započeti, rekao je ministar dodavši da se ovisno o zanimanju tih zemalja posao može dovršiti do konca godine. Što se pak tiče pregovora o ugovoru o slobodnoj trgovini s BiH, Fižulić je rekao kako su pregovori u tijeku, te da izaslanstvo Vlade idući tjedan putuje u BiH - u Sarajevo i Mostar, i očekuje se da će rješavanje tog problema biti potaknuto, ali je jako teško reći kada će pregovori s BiH biti završeni. Pregovori pak s EU počinju u listopadu, Vlada bi uskoro trebala imenovati glavnog pregovarača, a bit će to najduži i najkompleksniji pregovori. "Vjerujem da bi do proljeća iduće

Unatoč prijetnji narodnim gnjevom ministar Crkvenac nije pristao na deblokadu nogometnih klubova

Prvoligaši neće bankrotirati samo ako prijeđu u najniže razrede natjecanja

- Odluka o deblokadi računa nogometnih klubova bila bi političke prirode,a ja to ne mogu odlučiti-rekao je u utorak 18.srpnja, ministar financija Mato Crkvenac delegaciji Hrvatskog nogometnog saveza (HNS),koju je predvodio predsjednik Vlatko Marković.

Tako je neizvjesnost oko početka prvenstva (planiranog za 29. ovog mjeseca), produljena barem do srijede, dakle do sastanka delegacije HNS-a i klubova s predstavnicima Vlade.

"Od Crkvenca drugo nisam ni očekivao", prokomentirao je utučenim glasom, predsjednik Hajduka Branko Grgić rezultat sastanka od kojeg su "nogometaši" mnogo očekivali, no Crkvenac je odlučio dosljedno provoditi zakon. Za razliku od Zorislava Srebrića, glavnog tajnika HNS-a, koji je za Globus kazao kako "ministar ima razumijevanja za sport i svjestan je koristi koju od njega država ima, te je uvjeren da će se pronaći rješenje", Grgić je bio mnogo realniji.

"Naš najveći, zapravo jedini, uspjeh je to što smo problem uspjeli podići na najvišu razinu. Osobno sam razgovarao s predsjednikom Sabora Zlatkom Tomčićem, potom s dopredsjednikom Vlade Slavkom Linićem, a dogovorio sam i sastanke s predsjednikom Stjepanom Mesićem i njegovim savjetnikom za sport, gosp. Jelenovićem. Mislim da je spas nogometa, i sporta uopće, sada najviše u Linićevim i rukama Vlade", rekao je Grgić.

Crkvenac, eto, nije podlegao prešutnom pritisku, tihoj prijetnji da će i vlast, ne pomiluje li sport, pretrpjeti štetu u vidu narodnoga gnjeva.Globus neslužbeno saznaje da su klubovi državi predložili da im reprogramira goleme dugove prema proračunu nastale neplaćanjem poreza i doprinosa, i dopusti im dugoročnu otplatu.

"Prvenstvo će početi na vrijeme", kategoričan je u svome optimizmu Marković."Razgovarao sam s kim je bilo potrebno razgovarati i dobio jamstva da će država i nogomet pronaći način kako spasiti taj sport. Računi će biti ili deblokirani, ili će klubov-

godine pregovori trebali biti dovršeni", naglasio je ministar gospodarstva ističući da će ratifikacija iziskivati duže vrijeme, može i do dvije godine, ali bi se ugovor dotad primjenjivao u onom trgovinskom dijelu. Takvim tempom, početkom 2002. 80 posto hrvatske robne razmjene sa svijetom bilo bi na režimu slobodne trgovine, rekao je.

Na upit o očekivanju prvih pozitivnih efekata priključivanja WTO- u, Fižulić je odgovorio da to ovisi o području. Tako su za potrošače već 1. srpnja trebali uslijediti pozitivni pomaci, jer je tada stupio na snagu Zakon o carinskoj tarifi koji je za industrijske proizvode snizio carinu za prosječno 28 posto. "Očekujem da će s ulaskom novih roba u Hrvatsku u dogledno vrijeme doći do sniženja maloprodajnih cijena za većinu tih roba", izjavio je ministar gospodarstva. Što se pak tiče poljoprivredno-prehrambenih proizvoda,formalnim stupanjem na snagu Protokola o primtku u WTO (krajem listopada) primjenjivat će se 30 posto niža carina.

Hrvatska postaje ravnopravni igrač u svjetskoj tržišnoj utakmici, zaključio je Fižulić.Dodao je da je riječ o kompleksnom procesu koji je trajao gotovo sedam godina, zahvaljujući svima koji su sudjelovali u tom pregovaračkom procesu.

U materijalu Ministarstva gospodarstva podijeljenom novinarima, dat je prikaz smanjenja carina za neke industrijske proizvode. Tako će carina za kozmetiku (proizvode za šminkanje, zubne paste i dezodoranse...) i praške za pranje rublja sa sadašnjih 14 postupno padati na 6,5 posto 2005. Za pokušstvo od drva carina će pasti sa sadašnjih 15 na 5 posto, dok će se za hladnjake, perilice posuđa,televizore i sl. carina ostati ista - 10 odnosno 8 posto. Što se pak tiče izabranih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda dio će biti obuhvaćen odmah po formalnom primitku, nakon čega slijedi postupno smanjivanje odnosno prepo-
lovljavanje carinske zaštite sa sadašnjih 33,7 na 16,4 posto (Hina)

vima biti dopušteno da otvore takozvane depozitne račune kako bi nekako poslovali dok se sve ne raščisti."

"Sadašnje nam stanje silno remeti planove", kaže predsjednik Dinama Mirko Barišić. "Kada je ova uprava preuzimala klub, znala je za dug u tekućem poslovanju, ali nismo ni slutili kakvo je pravo stanje stvari. Zašto mi moramo ispaštati tuđe grijehe?"

Treba zabilježiti da je HNS unajmio revizorsku kuću Audit, čiji je posao sastaviti izvješće koje bi opovrglo, ili bar pariralo, dijagnozi poslovanja koju je u nogometnim klubovima postavila financijska policija. Zdenka Balena, Auditova eksperta za revizije i poreze, čije su grimase javno davale do znanja da bi radije izbjegao ikakvo javno eksponiranje, pitali smo postoji li mogućnost da se nogometni klubovi posluže inače poznatim trikom iz privrede: proglašavanjem bankrota i ponovnim osnivanjem i pokretanjem proizvodnje. Balen je odgovorio:"Naravno da postoji, to nije isključeno. Jedan se pravni subjekt ugasi, drugi se pokrene."

Za tim bi rješenjem, međutim, klubovi posegnuli u krajnjem očaju. Naime, taj čin podrazumijeva istupanje iz lige i aktiviranje novoosnovane udruge građana u najnižem natjecateljskom razredu. No, baš kako je rekao Balen, to nije isključeno. (Globus)

MATO CRKVENAC I IVAN IVEKOVIĆ DANAS OBJAVLJUJU FINANCIJSKO STANJE U NOGOMETNIM KLUBOVIMA

Dinamo najveći porezni dužnik u zemlji

ZAGREB - Ministar financija dr. Mato Crkvenac, ravnatelj Porezne uprave Ivan Iveković i glavni financijski inspektor Stan-ko Vidić danas će na konferenciji za novinare podnijeti izvješće o nalazima financijske policije i porezne uprave o financijskom stanju u nogometnim klubovima. Kako neslužbeno doznajemo, prema upravo dovršenim nalazima financa i poreznika, NK Dinamo najvjerojatnije je najveći porezni dužnik u zemlji uopće!

Dok Jakovčić koristi sve blagodati Račanove vlade, Kajin se prometnuo u njezinog najžešćeg kritičara

ZAGREB, 24. srpnja - Još od osnutka prije devet godina, Istarski demokratski sabor (IDS) važi za jednu od najkontroverznijih, ali i "najposebnijih" stranaka na hrvatskoj političkoj sceni.

Stalno balansirajući na granici između regionalizma, kao jedne od temeljnih programskih odrednica, te autonomništva koje mu politički protivnici nabijaju na nos, IDS je uspijevaao zadržati vodeći položaj u Istri. Štoviše, prepoznajući u šestorici dobitničku kombinaciju na prošlim parlamentarnim izborima, IDS-ovci su uspjeli proširiti politički utjecaj i na ostale krajeve Hrvatske, a da pritom nisu izgubili gotovo zacementiran položaj najjače stranke u Istarskoj županiji.

IDS je na izbore, 3. Siječnja, izašao na zajedničkoj listi četvorice - s HSS-om, HNS-om i LS-om. U svojoj izbornoj jedinici, u kojoj se kao regionalna stranka jedino i kandidirao, osvojio je četiri zastupnička mjesta (Damir Kajin, Dino Debeljuh, Valter Drandić i Petar Turčinović), a koalicijskim dogovorom, predsjednik stranke Ivan Jakovčić imenovan je na mjesto ministra za europske integracije. Navodno je IDS imao veće apetite, ciljajući i na Ministarstvo pomorstva, prometa i veza u čemu ipak na kraju nije uspio. Ne pristajući na šutnju, kako to sami vole reći, IDS-ovci su i u novom sazivu Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora nastavili žestoke i beskrompromisne rasprave. Kritičkim istupima prema politici Vlade šestorice, posebno se istaknuo potpredsjednik stranke Damir Kajin koji je bez dlake na jeziku o Vladi ponekad govorio kritičnije od oporbenih zastupnika. Ta stajališta su ponukala premijera Ivicu Račana da okvalificira IDS oporbenom strankom u vlasti, prozivajući pritom i HNS i LS. Čelnništvo većinskog SDP-a upozorilo je na nemogućnost održavanja te pozicije, tvrdeći da zastupnici tih stranaka svu odgovornost za nepopularne poteze nove Vlade žele svaliti na SDP radi skupljanja dodatnih političkih bodova.

Bliska suradnja tih stranaka dovela je i do ponovnog intenziviranja priča o mogućem ujedinjenju HNS-a, LS-a i IDS-a u jednu stranku, čime bi te manje stranke lijevog centra pokušale ojačati svoj položaj. Naime, predlagalo se stapanje HNS-a i LS-a, dok bi IDS zadržao svoje ime, suradujući s tom novom strankom po modelu koji primjenjuju njemački i bavorski demokršćani, po kojem bi IDS imao položaj CDU-u pridruženog CSU-a. Međutim, nenadani politički uspon HNS-a tu je priču, po svemu sudeći, odgodio za neka druga vremena.

IDS je također bio u središtu pozornosti jedne od dosadašnjih najvećih kriza nove Vlade. Riječ je o aferi s Istarskom bankom, kad je ministar Jakovčić čak zaprijetio izlaskom iz Vlade. Jakovčić je tada upozorio da će Istrani preispitati i položaj svoje županije u Hrvatskoj, ako Vlada ne spasi Istarsku banku čiji bi slom, tvrdili su, doveo do propasti gospodarstva u toj županiji. IDS je time uspio "natjerati" Vladu da unatoč proklamiranoj politici nedavanja novca, ipak intervenira i spasi banku. Jakovčić se poslije nekoliko dana posuo pepelom i ispričao, ali cilj je bio ispunjen, a IDS je još više povećao popularnost u Istri. Zanimljivo je da je to bio i jedini takav istup, inače dosta suzdržanog Jakovčića u novoj ulozi ministra. U prošlih šest mjeseci, kao glavni ideolog stranke sve se više nameće Damir Kajin, koji se ne boji javno suprotstaviti državnom vodstvu.

On je oštro napao prijedlog ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Stjepana Ivaniševića o formiranju pet velikih regija po kojem bi Istra bila samo subregija u Primorju. Kajin je tada najavio i sazivanje savjetodavnog referenduma o budućem položaju Istarske županije, kazavši da je ministrov prijedlog potpuno neprihvatljiv. Istra je posebna i to se mora već jednom prihvatiti, naglasio je nedavno Kajin. Upravo zbog te posebnosti, na kojoj Istrani toliko inzistiraju, i ne treba previše čuditi ponovno traženje demilitarizacije istarskog poluotoka, što je za većinu drugih stranaka, a posebno IDS-u tradicionalno nesklonom HSLS-u, potpuno neprihvatljivo. Prošlih je godina upravo među vodstvima tih dviju stranaka izgovoreno mnogo teških riječi. Primjerice, prije nekoliko dana Kajin je optužio HSLS-ovce da potiču nacionalizam u Istri, što je liberalnu zastupnicu iz Istre Jadranku Katarinčić-Škrlić ponukalo da odgovori na sličan način, kazavši da, ako HSLS širi nacionalizam, IDS zagovara irendentizam. Očito je da su IDS i HSLS u prošlih šest mjeseci uspjeli tek

zataškati međusobne sukobe, koji se, po svemu sudeći, opet rasplamsavaju.

Bez sumnje, šestoricu očekuje vruća politička jesen u kojoj će važnu ulogu i ovoga puta imati IDS. Iako je premijer Račan kazao da svi nezadovoljni politikom nove Vlade mogu odmah iz nje izaći, za vjerovati je da će Račan učiniti sve da šestorica ipak ostanu šestoricom.

Goran Borković, Vjesnik

NAPOKON DOGOVOR O DUGU HDZ-ova PREDSJEDNIČKOG KANDIDATA HDZ odlučio platiti dug za Granićevu kampanju * HDZ će odmah, možda već danas, agenciji "Ogvyly and Mother" platiti dva milijuna kuna, a do 1. listopada još 300.000

Višemjesečno natezanje oko duga za predsjedničku kampanju dr. Mate Granića napokon je završeno. Podsjetimo, agencija Ogvyly and Mother" ispostavila je HDZ-u račun za Granićevu kampanju u iznosu od 2,850.000 kuna, a najjača oporbena stranka je to odbila platiti. Naime, iz HDZ-a su tražili specifikaciju svih troškova, a bilo je i natezanja o tome tko je zapravo što potpisao, odnosno imao pravo na to. Dr. Granić se za sve to vrijeme distancirao i rekao da to više s njim nema nikakve veze, odnosno da je to stvar između spomenute agencije i HDZ-a. U jednom je trenutku, zbog svega, čak i blokiran HDZ-ov račun, točnije jedan dio, za spomenuti iznos duga.

Epilog slučaja je da su se, preko odvjetnika, HDZ i agencija prije dva-tri dana dogovorili o visini onoga što će HDZ platiti. Tako će odmah, možda već danas, biti isplaćeno oko dva milijuna kuna, a do 1. listopada još oko tristo tisuća. Iz svega se vidi da je dogovorno iznos smanjen za više od 500.000 kuna. Osim toga, račun HDZ-a je deblokiran. Iz izvora bliskih vrhu HDZ-a saznajemo da je riječ o jedinom mogućem rješenju jer je, u suprotnom, prijetio dugi sudski postupak što, uz sudske troškove, znači i dodatnu svotu za kamate. (Večernji list, 17.7.)

VOJNI INVALID U ZNAK PROSVJEDA MESIĆU POSLAO SVOJA ODLIČJA

NOVSKA - Profesionalni izvidnik Druge gardijske brigade, Gromova, ratni invalid i samohrani otac, Drago Kaurinović iz Breštače kraj Novske, jučer je predsjedniku Mesiću poslao paket sa svojim priznanjima i odlikovanjima koja je u proteklih devet godina zaslužio kao vojnik. Protestno je poslao svoja priznanja, kaže, zbog neučinkovitosti državnih tijela koja godinama zakidaju ratnike Domovinskog rata. Od državne administracije već dulje potražuje invalidske dionice, dječji doplatak, osiguranine za invalidnost i potporu u izgradnji obiteljske kuće. Kako ništa od svega toga ne može ostvariti, već je pisao predsjedniku Mesiću. Jučer ga je na problem odlučio upozoriti poslavši mu odličja ili, kako kaže, sve svoje privilegije, koje će u Zagreb stići danas. (Večernji list)

Međutim, s obzirom na to da su se u Hrvatskoj promijenile političke prilike, zanimalo nas je hoće li se u rječniku naći tzv. tuđmanice poput zlozbilja, zrenište, mrakobjesje ili, pak, novogovorni arhaizmi poput oloslovlje (matematika), kmboslovlje (kibernetika), mamutnjak i k tomu slično? - Takvih riječi nema u Rječniku, jer su to riječi jednoga pojedinca kao i zrakomlat (helikopter), koje drugi ljudi nisu prihvatili. Zapisali smo riječ vrtilet, jer se ona rabi u vojnoj terminologiji. Vrtilet je prevedenica iz ruskoga jezika. Narod još govori helikopter, pa je on obrađen kao i svaka druga riječ definicijom. Novotvorenica limunika (grejpfрут) obrađena je u Rječniku, jer je jezično dobro napravljena i omogućava zamjenu za anglizam grejpfрут, koji se ne uklapa u sustav hrvatskoga jezika.

Pitamo Sonju kako su obrađene tzv. nepodobne riječi u prošlom političkomu sustavu kakvima su proglašene npr. budžet, izvještaj i kredit? - Riječi kredit i zajam ravnopravno su donesene, a riječ budžet obrađena je s definicijom i primjerima i donesen je sinonim proračun. Proračun je obrađen na isti način. Riječi pak izvještaj i izvješće obje su hrvatske riječi i obrađene su slično kao budžet i proračun - pojašnjava autor Rječnika. Uklapaju li se sistem i prisutnost u vaše jezične poglede, pitamo gospodina Sonju. Njegov Rječnik preferira sustav i ne progoni sistem, koji je u proteklom desetljeću bio nepodoban i gotovo je nestao iz hrvatskoga jezika. Uz natuknicu sistem, bez definicije i primjera, Rječnik donosi sinonim sustav s definicijom i primjerima. Slično je i s riječju prisutnost. Po njegovu sudu hrvatskomu jeziku potrebne su obje riječi, prisutnost i nazočnost.

A sva je sinonimika rađena bez ikakvih diskriminacija. Isto tako donosi i sve strane riječi koje su u sustavu hrvatskoga jezika poput abortus, aga, agovanje. Nadalje, riječi hrvatskoga podrijetla, podrijetla čakavskoga i kajkavskoga narječja, standardne arhaizme, koji još žive kao regionalizmi te prave regionalizme hrvatskoga podrijetla ne označuju se kraticom reg i zast. Što se tiče problema akcentuacije i frazeologije, Sonje kaže da se u prozodiji Rječnik drži uglavnom tradicijske akcentuacije, pa bismo mogli reći da je naglasak u blagoj mjeri moderniziran, tako da uz novoštokavski donosi i moderni urbani akcent. Donosi nadalje i izbor frazema, tj. samo čiste frazeme, čije se značenje ne poklapa sa značenjem nijedne riječi u njemu. Otkriti Ameriku znači prikazati kao otkriće poznate stvari.

Svoj, pak, odgovor na pitanje o Tuđmanovu jeziku Sonje je započeo riječima: - Tuđmanov je problem u jeziku bio taj što je on školovanje završio u Beogradu. Tamo je naučio jako dobro vojni srpski jezik. Toga je on bio svjestan i zbog toga se trudio da govori i piše čistim hrvatskim jezikom. Budući da nije bio lingvist, onda je u nekim stvarima pretjerao. Bio je povjesničar, pa je u starim tekstovima nalazio mnoge stare hrvatske riječi, koje je bezrazložno tretirao kao standardne riječi hrvatskoga jezika. To nije radio samo on, nego i drugi povjesničari hrvatske orijentacije. U nekim primjerima te se stare riječi mogu oživiti, a u nekim ne mogu. Zbog toga je dolazilo do određenoga nesklada s modernim shvaćanjima o jeziku. U osnovi, njegova je jezična orijentacija bila ispravna, ali u nekim primjerima zastarjela. Ne znam što znači njegova riječ utihnina, zločinđba je zločin, omrazba je mržnja. Te i neke druge njegove riječi nisu ušle u hrvatski jezik i u hrvatski standard, zato ih i nema u Rječniku.

Naposlijetku, autora novoga Rječnika hrvatskoga jezika pitamo koje su prednosti njegova Rječnika spram Rječnika hrvatskoga jezika Vladimira Anića. Po njegovu mišljenju, prednosti su u izboru riječi, strukturi rječničkoga članka i njegovoj stručno-leksikografskoj i tehničkoj obradbi. Nepromijenjene vrste riječi (prilozi, prijedlozi i veznici) obrađeni su na gramatičkoj i semantičkoj razini. Egzaktan obradba stručnih termina u definiciji Rječniku daje enciklopedijski karakter. Sve su opće

riječi obrađene također prema modelu znanstvene definicije. Znanstvene sintagme obrađene su kao i stručne natuknice i njihov je izbor veći nego u ikom drugom rječniku. U svemu, Rječnikom se uspostavlja jedan fleksibilni jezični standard, što znači da Rječnik obrađuje i donosi sve riječi koje funkcioniraju u hrvatskome jeziku. Rječnik je bez ilustracija i bjelina. On ne daje savjete i propise, pa nije ni pravopisni ni savjetodavni rječnik.

Sonje kaže da je Broz-Ivekovićev Rječnik bio srpskohrvatski i folklorni premda je u naslovu nosio hrvatsko ime. Taj manjak, prema Sonji, nije ispravio ni Anićev hrvatski jednojezični rječnik, koji je doduše moderniji, ali i on obiluje srpskim riječima. Ukratko dodajmo, Sonjin Rječnik imat će oko 1.500 stranica, a u njemu će biti obrađeno oko 55.000 temeljnih natuknica i oko 80.000 riječi. Slične rječnike imaju veliki europski jezici: njemački, francuski, engleski i talijanski jezik. Rječnik, kaže Sonje, sastavio je bez tuđih uzora, a temelji se na četiri desetljetnom leksikografskom iskustvu na enciklopedijskim rječnicima, leksikonima i enciklopedijama. Po svemu sudeći, Rječnik je raskid s ovostoljetnom tradicijom hrvatskih vukovaca i vraća se hrvatskomu jezičnom biću. (J. Danolić, Vjesnik, 6. lipnja 2000.)

MLADI iz okolice Jaske za obilnim ručkom na oakvijskom pikniku

Služite se našim pokroviteljima

Modern Age Plastics Inc.

50 Fasken Dr., Units 2, 3, 4,
Rexdale, Ont., M9W 1K5
Tel. (416) 678-2985
Fax (416) 678-2965

STAN TRTANJ

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specializing in Acrylics: Designing, Displays, Advertising, Homeware

Pokažite prijateljima
HRVATSKU ISKRU

NOVI RJEČNIK HRVATSKOGA JEZIKA

*Raskid s ovostoljetnom tradicijom hrvatskih
vukovaca*

Dugo najavljivan i očekivan jednojezični Rječnik hrvatskoga jezika Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža" i Školske knjige uskoro će biti "omašćen" u Grafičkom zavodu Hrvatske u Zagrebu te će se naći u knjižarama.

Protjeklo je stotinjak godina od prvih kapitalnih leksikografskih djela hrvatskoga jezika na novoštokavskoj osnovici, čiji su autori bili hrvatski vukovci Ivan Broz i Franjo Iveković te Đuro Daničić, Petar Budmani i Tomo Maretić. Devedeset godina nakon Broz - Ivekovićeve Rječnika, 1991. godine izišao je Rječnik hrvatskoga jezika Vladimira Anića u nakladi Novog Libera. Bilo je nekoliko pokušaja i započetih pothvata da se hrvatski rječnik sastavi i prije, ali su politički razlozi lingvističke pokušaje prekinuli. U novijoj hrvatskoj povijesti, zamisao o jednojezičnome hrvatskom rječniku rodila se davno prije u glavi prof. Ljudevita Jonkea. Oko te zamisli okupila se skupina hrvatskih jezikoslovaca, ali zbog nasilna gušenja Hrvatskoga proljeća, ta je ideja zagušena. Leksikografski rad u Hrvata zbog povijesnih okolnosti razvijao se u specifičnim uvjetima (bogatstvo dvojezičnih i višejezičnih rječnika i siromaštvo jednojezičnih), a navlastito nakon stvaranja starojugoslavenske i novojugoslavenske državne tvorevine.

- Rječničkom problematikom počeo sam se baviti daleke 1968. godine - objašnjava Jure Sonje, glavni urednik i autor Rječnika. - Naime, tada sam bio najmlađi član uredništva, koje je utemeljio Miroslav Krleža, pod vodstvom uglednoga jezikoslovca i leksikografa Krune Krstića. Kruno Krstić bio je koautor Razlika između hrvatskoga i srpskog jezika od 1940. i zabranjenoga Hrvatskoga pravopisa od 1942. Urednički tim je trebao izraditi Opći leksikon i Rječnik hrvatskoga jezika. Nažalost, projekt je propao nakon Karađorđeva 1971. godine. Drugi put Zavod je pokušao pokrenuti rad na hrvatskome jeziku 1986. Premda je moj elaborat Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika dobio pozitivne recenzije petorice stručnih i meritornih hrvatskih lingvista (Vladimir Anić i Josip Silić u zajedničkoj recenziji, Radoslav Katičić, Božidar Finka i Vojmir Vinja), rječnik je politika odbila, jer je bio koncipiran kao rječnik hrvatskoga jezika. Tako je privremeno propao i taj pokušaj rada rječnika hrvatskoga jezika - objašnjava Sonje.

Nakon neuspjelog pokušaja na koji su potrošene četiri godine (1992. - 1996.) koji je umjesto jednojezičnoga rječnika urodio sudskim sporom (Brozović - Ladan - Raguz), treći put sreća se nasmiješila. Leksikografski zavod u dogovoru sa Školskom knjigom povjerio je Juri Sonji izradbu hrvatskoga rječnika. Nakon ustrajna i strpljiva rada, od 1996. do 2000. i uz pomoć dvadesetak suradnika, posao je urodio jednojezičnim rječnikom. Zanimalo nas je nadalje po čemu se njegov Rječnik razlikuje od dosadašnjih leksikografskih ostvarenja. - Hrvatska leksikografija 20. stoljeća i po izboru građe ostala je konzervativna. Trpi od romantičarskih zabuda devetnaestoga stoljeća - kaže Sonje.

U Rječniku prevladava enciklopedijska metoda u radu, kako u izboru natuknica iz općega jezika i stručnoga nazivlja, tako i u obradi u kojoj će on funkcionirati kao deskriptivni i normativni leksikografski priručnik. Posebnu sam brigu vodio o tome da rečenice s kojima se određuje značenje riječi budu nove, prvi put napisane - kaže naš sugovornik. Na upit jesu li u Rječnik uvrštene i srpske riječi njegov autor odgovora potkrepljujući svako

objašnjenje nizom podataka. Kaže da je izbor natuknica rađen po statusu riječi u hrvatskome jeziku. Srpskih riječi uglavnom nema, jer one ne pripadaju hrvatskomu jeziku. Rječnik se pridržava načela da hrvatski i srpski jezik nisu jedan jezik, nego dva jezika. Doduše, od svih slavenskih jezika hrvatski jezik najbliži je srpskomu i slovenskomu jeziku: srpski hrvatskim štokavcima, a slovenski hrvatskim kajkavcima, drži Sonje. U hrvatskome jeziku postoji znatan broj riječi čiji su izvori srpski. To je posljedica dugogodišnje jezično-unitarističke teorije i prakse hrvatskih jezikoslovaca od kraja 19. stoljeća do najnovijih dana i života u zajedničkoj državi.

- Stoga sam sve takve riječi verificirao prema Akademijinu korpusu starih hrvatskih pisaca i leksikografa. Riječi koje nemaju potvrdu u tome korpusu uputio sam na one koje imaju, a ako takvih nema, onda sam ih obradio kao dio hrvatskoga korpusa, jer to traže zahtjevi jezične funkcionalnosti. Tako npr. leksikografska odrednica kao uputnica primjenjuje se kod srpskih riječi ili oblika koji se javljaju i u govornika hrvatskoga jezika, ali se ne navodi da su riječi srbizmi.

Srpske riječi ili srpska značenja zajedničkih riječi uopće se ne donose ako nisu česti u uporabi u hrvatskome književnom jeziku ili ako su većini govornika hrvatskoga jezika prepoznatljive kao srpske (vazduh, prevoshodno, opšte). Sonje se služio Guberina - Krstićevim Razlikama i Brodnjakovim Razlikovnim rječnikom, ali i prema njima je bio kritičan. K tomu dodaje da se nije mogao služiti Moguševim Čestotnim rječnikom, jer je Mogušev Rječnik izišao kada je on završio rječničku građu.

Zanimljiva su Sonjina razmišljanja o neologizmima, zapravo o oživljenicima. - Stari hrvatski jezik, koji je potvrđen u više-stoljetnoj hrvatskoj trodijalektnoj tradiciji, nastojao sam zadržati u suvremenome hrvatskom jeziku koliko sam god mogao, vodeći računa o tome da i mnoge riječi i značenja koja su na granici života mogu ostati u jeziku ako se nađu obrađena u modernom rječniku, jer se modernim rječnikom služi velik broj pismenih ljudi. Mi iz razumljivih razloga živimo u doba mnogih oživjelica: narod koji ima tako stari književni jezik kao što ga imaju Hrvati mora težiti tomu da što više starih riječi zadrži u životu. Posebno je zadovoljstvo kad čovjek vidi da se služi istim riječima kojima se služio Marko Marulić. U tom smislu sve što je u hrvatskome korpusu leksički kajkavsko i čakavsko i hrvatsko po etimologiji pripada ravnopravno hrvatskomu književnom jeziku kao i sve što je štokavsko.

Neologizama u hrvatskome jeziku ima mnogo više nego što ima izvornih riječi - drži Sonje - jer su se novotvorenice razvijale od početaka hrvatske pismenosti. Narodni je jezik bio siromašan, odnos prema neologizmima ne može biti negativan, jer bismo se u tome slučaju morali odreći velikog dijela standardnog jezika. Jedini kriterij po kojem se određuje novotvorenica je: je li taj neologizam u narodu prihvaćen. Nakon demokratskih promjena - pojašnjava Sonje - u hrvatski su se jezik vratile mnoge riječi koje su nepravедno protjerane iz hrvatskoga jezika, koje su tadašnje vlasti proglašavale ustaškim riječima.

- U mome Rječniku ne postoje ustaške ili partizanske riječi, nego samo postoje dobre (ili loše) hrvatske riječi. Tako ćete u Rječniku naći: bojnika, satniju, satnika, stožer, brigadir i sl. Premda mletački dužd više ne postoji kao što ne postoje ni Mletci, ali riječi dužd i Mletci postoje u sustavu hrvatskoga jezika. U nekoliko riječi, naš je odnos prema novotvorenicama konzervativan. Nije svaka skovana riječ dobra; dobra se riječ primi, pa se često i ne osjeća da je nova (kolodvor), a loša se riječ teško prima (utihnnina). Svi neologizmi dobro su došli u jezik ako imaju neku tradiciju i ako ih ljudi prihvaćaju, pa ih stoga i ne obilježavamo kao poseban sloj u jeziku - jasan je u svojim objašnjenjima Jure Sonje.

RODOLJUBNO ZANOVIJETANJE

Pustimo Srbiju na miru!

Bolje nam je u Srbiju izvoziti proizvode nego demokraciju!

Je li u Hrvatskoj potrebno toliko brige za ono što se događa u Jugoslaviji i toliko navijanja za pad Slobodana Miloševića? Ima podosta hrvatskih političara i novinara koji o Jugoslaviji govore i pišu kao da smo još u istoj državi. Ili pak izražavaju interese nekih velikih sila koji i ne moraju biti hrvatski interesi. Hrvatsku nitko nije ovlastio da uređuje stanje u Jugoslaviji pa, ako smo imali jasan stav prema Miloševiću kao ratnom neprijatelju, trebalo bi imati jasan stav prema njemu kao susjedu u mirnome vremenu. O njemu, o stanju u Jugoslaviji, odlučit će ljudi te zemlje, među kojima će Hrvatska stvoriti negativno raspoloženje prema sebi stane li na stranu jednih protiv drugih.

Kome će se to, na primjer, Hrvatska svidjeti u Crnoj Gori budemo li nametljivo na strani polovice pučanstva te republike a protiv druge polovice? Zašto da se svidimo jednima a ne svidimo drugima kad kao korektni susjedi ne moramo izazivati nerazpoloženje prema Hrvatskoj ni kod jednih ni kod drugih? U susjedstvu Jugoslavije ne živimo samo mi sadašnji, živjet će mnogi naši budući naraštaji, pa i zbog njih ne smijemo se upletati kako ne bismo skrivili zlo pamćenje na kojem se ne gradi dobro susjedstvo.

Nama je Milošević bio, ali nam više nije neprijatelj, s Jugoslavijom imamo diplomatske odnose, međusobno smo se priznali, postoje i neki oblici suradnje, pa je i ludost i licemjerje upletati se u unutrašnje stanje i sukobe jedne zemlje koja nas je ostavila na miru, pa makar zato što smo je na to vojno prisilili. Zašto bi se, uostalom, Hrvatska zamjerala Rusiji i Kini, koje očito imaju drukčiji odnos prema Miloševiću nego ostatak Europe i Amerika, kad su nama u budućnosti potrebni jednako dobri odnosi i s tim dvjema moćnim zemljama?

Osim što nas hvali, mi od Zapada nemamo nikakve koristi, ali zato ćemo i ove i idućih godina i te kako bolno stenjati vraćajući samo kamate na zajmove što smo ih dobili i što ih dobivamo od toga lihvarskoga Zapada. Umjesto da gledamo da nam Jugoslavija - tko god u njoj vladao - bude dobro tržište za naše proizvode, mi za račun ne znam koga glu-

mimo nekakve demokratske uzore u koje bi se ta zemlja trebala ugledati. Ovdje se dogodila najobičnija izborna smjena vlasti, a izbore će imati i Jugoslavija, pa dogodila se tamo ili ne dogodila slična smjena, s tom zemljom moramo nastojati poboljšavati odnose. Što to mi proizvodimo a što možemo prodati Nijemcima, Francuzima, Amerikancima, Talijanima, Englezima...? Sa susjedima - i Srbima, i Crnogorcima, i Slovencima, i s Bosnom i Hercegovinom, i drugim zemljama manje ili slične razvijenosti - možemo svojim proizvodima trgovati mnogo uspješnije nego s visoko razvijenima. Nama je Zapad kudikamo više tehnološki i bogataški mit nego korist i nego naša vlastita mogućnost.

I dan-danas, dok nam danomice šalje gomile komplimenata, Zapad više drži do Srbije nego do Hrvatske, ali do Srbije onakve kakva njemu treba. Stoga moramo biti u dobrim odnosima s onakvom Srbijom kakvu ona sama sebe hoće, a ne odradivati posao za onoga tko je želi po svojoj mjeri i po svome interesu. Jedino sa Srbijom onakvom kakvu ona sama sebe hoće možemo imati i poslovno-trgovačke veze, koje, kao i s drugim susjedima, mogu biti puno korisnije nego s lihvarskim i imperijalnim Zapadom.

Hrvatska nikome ne treba biti nikakav demokratski uzor, a sva je sreća ako može biti proizvodni, tehnološki, gospodarski, trgovački uzor i partner. Od demokracije se ne živi, demokracija je puka riječ, govorenje, svađa, slovo na papiru, podignuta ruka u parlamentu, glasački listić u glasačkoj kutiji, a život je plaća, stan, hrana, odjeća, obuća, automobil, dobra cesta. To Hrvatskoj treba, a ne izvoz demokracije u Srbiju. Zar nam sa Srbima nije bilo dovoljno nevolja, i zar isti taj Zapad, koji nas danas nagovara na izvoz demokracije u Srbiju, nije pokazao svu svoju besćutnost u tim nevoljama?! Pitam se, uostalom, ne bi li taj Zapad pokazao istu takvu besćutnost u istim ponovljenim nevoljama sa Srbima? Sigurno - bi! Zašto onda sami izazivamo bilo kakve nevolje?

Milan IVKOŠIĆ, Večernji list

Preporučujemo Vam:

TRAVEL SERVICE LTD.

Special Agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

Exclusive Agents for
CAR RENTALS
IN CROATIA

General Tourist Travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agancije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplovne i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Takoder, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uredjuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske," kojeg možete slušati: na radio postaji CHIN 100.7, FM od ponedjeljka do petka od 14:00-15:00, te nedjeljom od 12:00-13:00 sati. (15.40AM)
- Za sve informacije obratite se na naš ured.

- IVICA (JOHN) LONČARIĆ -

3045 Southcreek Rd., Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6

(905) 602-8900 Generaltourist@ICA.net www.generaltourist.com Fax: (905) 602-8899

Pravednost, mir i istina

Kad su se prije nekoliko dana bivši muslimanski stanovnici Srebrenice vratili u "njihov" grad - na petu obljetnicu masakra u kojem je stradalo najmanje sedam tisuća muslimanskih muškaraca - novi srpski stanovnici dočekali su ih zvižducima i prijetnjama. Samo je SFOR spriječio veći izgred. Istodobno je visoki opunomoćenik Europske unije za BiH, Austrijanac Wolfgang Petritsch, optimistički izjavio da se već sto muslimana vratilo u Srebrenicu i da je to dobar znak. Baš se tih dana ponovno potvrdilo da u ljudskom životu postoje različite, često i suprotne perspektive. Velika je razlika jeste li visoki međunarodni dužnosnik, koji na bosansku stvarnost gleda iz mercedesa ili BMW-a, ili ste siromašan izbjeglica koji uplašen sjedi u autobusu i osjeća mržnju nepoznatih (možda i poznatih) ljudi koji nikako ne žele da se on vrati u mjesto u kojem je živio prije pet ili sedam godina. Sjećam se tako jednog događaja iz vremena prije 1989. godine. Jedan austrijski plemić pozvao nas je na prijam u stari dvorac. Bio je lijep ljetni dan, gosti i domaćini na terasi na krovu dvorca veselili su se i pili šampanjac. Jedna je mlada dama, zagledana kroz puškaricu u livade i šume, odjednom rekla: "Žao mi je što nisam živjela u onim starim feudalnim vremenima. Zamislite, tada bismo s ove terase mogli uživati u lovu. Dolje bi bježale srne i jeleni i mi bismo ih odavde lako ustrijelili..." Tada se javio jedan stari general austrijske vojske, koji je kao mladi časnik sudjelovao u žestokim borbama na istočnom bojištu u Drugom svjetskom ratu. Stari general, koji je - kako sam kasnije doznao - potjecao iz siromašne radničke obitelji - odgovorio je mladoj dami: "Sve ovisi od tome, milostiva gospodična, gdje ste se u to staro doba nalazili. Ako ste bili među plemićima na krovu, sigurno biste uživali. Ali ako ste bili među hajkačima i seljacima koji su morali tjerati divljač pred gospodske puške, stvari su bile posve drukčije". Ova popularna varijanta teorije relativnosti u međuvremenu nije izgubila valjanost. Postoji još jedna izreka koja opisuje različitost perspektiva u ljudskom životu: "Sit čovjek ne može razumjeti gladnoga".

Sučaj Srebrenica nije bio samo najveći ratni zločin nakon 1945. nego i velik međunarodni skandal. Jedanaesti srpnja 1995. snage UN-a koje su trebale zaštititi takozvanu zaštićenu zonu Srebrenicu predale su taj, uglavnom muslimanski grad, bosanskim Srbima. Premda je zapovjednik srpskih jedinica general Ratko Mladić obećao muslimanima da im se neće ništa dogoditi, više od sedam tisuća muškaraca odvojeno je od obitelji i ubijeno. Žene i djeca bili su protjerani iz kuća.

Skandalozno je bilo ponašanje nizozemskog bataljuna: nizozemski časnici popili su šljivovicu sa srpskim "pobjednicima" i pomogli osvajačima pri odvođenju žrtava na stratište. Na petu obljetnicu tih strašnih događaja javilo se četrdesetak nizozemskih književnika, koji u otvorenom pismu optužuju nizozemsku vojsku i UN zbog promašaja i nesposobnosti. Predbacili su nizozemskim vojnicima da nisu spriječili ubijanje muslimana i da su čak protjerali pet tisuća izbjeglica iz (relativno sigurnog) logora, što je značilo da su ih prepustili naoružanim Srbima. To je bila, kako izjavljuju književnici, očigledna sramota.

U vezi s tim, možda se neki čitatelji još sjećaju krvave epizode iz burne 1992. Tada je iz opkoljenog Sarajeva potpredsjednik bosanske

vlade musliman Turajlić, pod zaštitom oklopnog konvoja francuske vojske (tada u sklopu UN-a) putovao u zračnu luku. Francuski konvoj morao je proći preko područja pod kontrolom srpske vojske. Naoružani Srbi zaustavili su konvoj, očito znajući da je vodeći muslimanski političar u oklopnom vozilu. Francuski časnici počeli su pregovore sa srpskim vojnicima. Jedan je Francuz otvorio vrata oklopnog vozila u kojem je bio Turajlić, a jedan je Srbin izvukao pištolj i pucao na bosanskog političara. Turajlić je na mjestu ostao mrtav. Francuzi su zatvorili vrata - i nastavili put.

Jedan stari, iskusni časnik tada mi je rekao: "U starim vremenima, kad se još smatralo da je vojnik na neki način vitež i da postoji vojnička čast, zapovjednik te francuske kolone imao je samo dva izlaza. Morao bi odmah otvoriti vatru na srpske vojnike - jer su ubili čovjeka koji je bio pod zaštitom francuske vojske i time obeščastili tu vojsku ili barem jedinicu. Ili, ako to nije bilo moguće, morao bi počiniti samoubojstvo da bi sačuvao vojničku čast". Koliko mi je poznato, nije se dogodilo ni prvo niti drugo. Nesretni Turajlić bio je uskoro zaboravljen. Francuska vojska nastavila je službu u blizini Sarajeva kao da se ništa nije dogodilo. Očito ni Haaški sud nije pokazao velik interes (svakako ne u javnosti) za ljude koji su ubili bosanskog potpredsjednika. I Francuska je vlada očito "progutala" incident te je u vrtlogu tadašnjih događaja cijela stvar uskoro bila zaboravljena.

Zanimljivo je da postoji diferencirano sjećanje: neke stvari - na primjer u vezi s ratnim zločinima - vrlo se brzo zaboravljaju, a druge se dobro pamte... Kad promatrač vidi tko je sada optužen ili čak osuđen u Haagu i tko nije, teško je vjerovati da je pravda u tom slučaju zaista slijepa, kako se prikazuje na starim skulpturama. Ili je zaista tako slijepa da više ništa ne vidi? Problem kajanja i savladavanje stravične prošlosti ne muči samo narode europskog jugoistoka. U bivšoj Istočnoj Njemačkoj javila se za riječ jedna učiteljica i oplakala potpuno nestajanje kršćanstva iz svijesti mladog istočnonjemačkog naraštaja. Jedna je profesorica iz istočnog dijela Njemačke kazala: "Daci imaju crkvu u svom selu, ali više ne znaju tko je taj čovjek razapet na križu i zašto slavimo Božić". Stručnjaci smatraju da je taj apsolutni ateizam velik problem: jer moralni obračun s totalitarizmom osniva se na kršćanskim temeljima. Već je Dostojevski rekao: "Ako Boga nema, svaki je zločin dopušten". Jedan bivši disident (iz vremena komunističke vlasti) i sadašnji socijaldemokratski političar iz Istočne Njemačke nedavno je postavio pitanje: "Što moramo učiniti kako bismo ostvarili budućnost u kojoj nema razaranja iz prošlosti i u kojoj se ponovno ne uništavaju ljudski odnosi?" Ovaj čovjek, koji je u Njemačkoj doživio i preživio dva totalitarna sustava - nacionalni socijalizam i komunizam - smatra da ljudi moraju razmišljati o sebi i da moraju pamtit i što se dogodilo pod nacističkim i komunističkim diktaturama kako prošlost ne bi progutala našu budućnost. Prije svega treba razumjeti da nema jeftinih i brzih rješenja.

Pravednost, mir i istina - to su tobože vrlo jednostavne riječi, ali vrlo ih je teško ostvariti ili im se barem - približiti.

Dr. Carl Gustaf-Stroehm (Večernji list)

O optužbama iz RH koja ga tereti za ratni zločin kazao je kako nema potrebe pravdati se jer nije zapovijedao nikakvim jedinicama.

"JNA je bila isprovocirana. Paravojne jedinice napale su JNA, jednu jedinu pravu vojsku. Ovdje se branila Jugoslavija", kazao je nekadašnji kamiondžija koji danas piše knjigu "Ovako je bilo". On tvrdi da su Dubrovčani sami isprovocirali rat, dokazujući to time što se na tri od četiri granatiranja Dubrovnika nije odgovorilo.

"Nijedan vojnik iz srpske Hercegovine nije poginuo u Trebinju, a hrvatske vojnike pronalazili smo na području Trebinja, što najbolje pokazuje tko je bio žrtva", kaže Vučurević. (Večernji list)

HVALISANJE TREBINJSKOG RATNOG ZLOČINCA U SARAJEVSKOM "OSLOBOĐENJU"

Vučurević: Prije dvije godine prošetao sam Stradunom

TREBINJE - "Prije dvije godine bio sam u Dubrovniku s osobnim vozačem i još dvije osobe. Tamo sam proveo tri sata i dva deset minuta, popio dvije kave i dvije rakije bez problema. Malo sam se prošetao Stradunom i vratio se", pohvalio se jučer sarajevskom "Oslobođenju" Božidar Vučurević, prvi predsjednik i organizator Narodne skupštine SDS-a i nekadašnji načelnik Trebinja. Izbjegao je odgovoriti na pitanje o ratnim ožiljcima Dubrovnika rekavši samo: "Svi ratovi donose ožiljke i dosta toga je predimenzionirano".

Drago Gervais: TREŠETE

Svaku su večer trešete igrali i svaku se večer rad kart pokarali noj nonić i nona.

Nonić bi pipu fumal i mučal, kad ne bi dobival, A kad bi partidu dobil, bi se none rugal, uživao, i asa lišal. Igrajuć bi nona večeru kuhala i vavek se vekon stajala, večeru zmešat, oganj naložit i sol doložit. Smešni su bili nonić i nona onako za stolom: nona z očali, a nonić s pipun v' usteh, nona dobivajuć, nono brontalajuć, al' kako je već bilo.

A kad bi se pak posvadili, onput se j' sve treslo. Ma to ni nič značilo, zač drugi dan na večer, kad se zamračilo, bi nono nonu zval: "Marjanko, gremo igrat!"

Vjekoslav Majer: MOJ OTAC I JA

Kad otac moj i ja pođemo u šumu na šetnju, sve je oko nas svečano i tiho ko da će svaki čas zasvirati orgulje sakrite negdje med lišćem.

Moj otac, malo pognut, na šljunku stane i sluša: pjeva ptica; pjeva negdje visoko na vrhu grane u velikoj tišini gdje leptir gore i dolje pleše u modrini.

Pa ćutim, ja i moj otac, mi smo jedno i ko da nevidljive cijevi teče krv iz njegova tijela u moje i kao da čujem klokotanje naše krvi med zelenilom, gdje se mušice roje.

I tako mi je teško, kada znam: svaki korak njegov vodi ga sve bliže tami. a svaki korak moj sve bliže me životu vodi, pa kao pun krivnje od njega odvrćam lice, dok tamo hodamo šumom sami, jedan uzbrdice, drugi nizbrdice.

Pa kao dva dobra druga na rastanku koracamo šljunkom i sve je oko nas svečano i tiho ko da će svaki čas zasvirati orgulje sakrite negdje med lišćem.

Vladimir Kovačević:

EX SLAVONIA

Kukuruz kao ljetna kiša šumi, a cvate modri različak sa neba. Varganji meko snivaju u šumi, u zlatnom žitu zrije miris hljeba.

Ravnica pruža rosna njedra Bogu. Kraj carskih cesta jablani su stari. Kraj polja gnijezda cvrkuću na glogu: u svakom zvuku mak se srca žari.

U nebo dižu koplja derme vite il cvile tugu starinskih bunara, kad momci snaše jabukama mite i vrisak srca krvlju pjesmu šara.

Vrbici tiho snivaju u noći. Šljivici mire kao kose žena. Potoci su gajde u samoći, a pjesma igra sunca, srca, sjena.

U hrašću šume šum je prošlih dana plah ko naše košute i srne i lep et krila grlica, fazana kad snima gnijezda strasno kobac pr'ne.

I svud je, svuda beskrajna ravnica i na njoj kao ovce naša sela: hrvatska im ljubav blista s lica, sromna, kao cvijeće šljive bijela.

I svud je, svuda beskrajna ravnica nad kojom srce naše krvi grije i širi zlatna krila kao ptica: Sunce, strasna duša Slavonije!

J. Blažović:

Na Stinjaki

Na Stinjaki po ulici pivaju junaki. Nje sumnjivo nenavidni gledaju žandari. Nimško uho ne bi htilo čuti rič hrvatsku, Vi ditići ipak mirmo pivajte po našu.

Mili brati, svi Hrvati! Branite ča j' naše! Ne pustimo nogom gazit Ni pisme ni majke!

Jedan mladić domom ide Još si vesel jači, Kad se šeće mimo crikve Zovu ga žandari: "Po hrvatsku ovd i nije pivat dopušćano. Ajd' u crikvu, uz orgulje Grlo deri tamo!" "Ah, gospodo, nek u crikvah imamo još prava.

Gradišćanski Hrvati su potomci onih Hrvata, koji su kao posljedica najezde Turaka u petnaestom i šesnaestom stoljeću iselili i nastanili se u istočnom dijelu današnje Austrije. Premda okruženi drugim narodima, a tako stranim jezicima i kulturama, Hrvati žive u Burgelandu (Gradišću) čuvajući baštinu koju su u bijegu ponijeli sa sobom, a to je mila hrvatska riječ. Poput njihovih majki, u majčinskom milovanju žene prenose meku hrvatsku riječ na svoju dječicu i tako su očuval e izvorni hrvatski jezik u čakavskom narječju u ikavici, pun deminutiva što se danas sve rijeđe upotrebljuju.

Fran Galović:

Jesenski veter

Najemput, naglo, kak da bi kaj zrušil V noći se je odnekud k nama zabušil I obišel je klet, Ves raspotan i spet, Zaletel se je, stal, Kam dale? Neje znal... Mi poslušamo.... Vre na kraj brega tam Čez pola ide, a ne zna kod i kam.

Mir je v kleti, Tamno sveti Lampica. Mošt nam curi V čeber. Kočnica skeči Prešpan pritišće Grozđe i stišće.

Moral bi stati, Mošta zlejeti, A ne će mi se, Tak sam pospan... Još samo malo - vre bo zlejan, Baš neka lepo tenko curi... Striček popeva, Peč se zagreva... Za čas nazaj nas veter zbudi.

TAJ NAŠ LIJEPI HRVATSKI JEZIK.....

Ivan Gundulić:

PJESMA SLOBODI

O lijepa, o draga, o slatka slobodo,
dar u kom sva blaga višnji nam Bog je do,
uzroče istini od naše sve slave,
uresu jedini od ove Dubrave;
sva srebra, sva zlata, svi ljudski životi
ne mogu bit plata tvojoj čistoj ljepoti.

Đuro Prejac:

VU PLAVEM TRNACI

Vu plavem trnaci mi hiža stoji,
Od zelenih veja je videti ni,
Bogica je z dreva, ne vufa se reva
Pokazat pred ludmi, kak da se boji.
Vre slaba je stara prek stotinu let,
Od njezine brajde posušil se cvet.
Od blata je zbita i škopom pokrita,
Ne moreš prav znati jel hiža ili klet?
Nju muški su žuli prinesli na svet
Za onda dok Zagorec bil je još kmet.
Al bila je bela i zmirom vesela,
A danas od tuge se hoće podret....

I vnogi se lajtič vu njoj je ispil,
Plebanuš, vučitelj tu vinček je pil!
Z gosponom pogaču i orehovnjaču
Je mužek rad drobil i srečen je bil.
Pod malim obločekom fantič je stal,
Prelubleno dekle potiho je zval.
I vnogi je pušlec zamenil za kušlec,
A mortu je fantič v komori i spal.
V toj hiži se rodil je vnogi vojak
I vsaki je sledni bil pravi junak.
Za tujca vojeval i krv je proleval
za falu su rekli mu: da je bedak!

A hižica tiha ščekuje on čas,
Kaj jenkrat i Zagorcu došel bu spas!
Na oko je tiha, al veter zmir njiha
Vu vejah šumečih starinski jen glas:
Em Zagorcu samo je Zagorje raj,
Nigdar nebu zabil govoriti: Kaj?
Dok krv je proleval, on zmir je popeval:
Še enkrat bi rad videl zagorski kraj!
Pretrpel je muke črez jezero let,
Al zopet bu brajda potirala cvet.
Iz našega gorja vre javla se zorja
Vesela i srečna bu hiža i klet!

Petar Hektorović:

BAŠČINA

Zatim se ustasmo i postav nikoko
sunce ugledasmo ne vele nizoko,
i pojdosmo zatoj luku prohodeći,
toj, ovo i onoj tiho govoreći,
nikada postajuć, nikad podstupaje,
baščinu gledajuć: oh, koli lipa je!

Ladislav Čizmešija:

MEĐIMURSKI LIJEPI KRAJ

Se od Mure pak do Drave,
Od Štrigove do Dobrave,
Čez doline i čez gorje
Tu je ljepo Međimorje.

Dok odhađam z domovine,
Vek si sozne joči brišem,
Dok mi pak ta žalost mine,
Već ja v domovino pišem.

Tu je moja domovina,
Te moj ljepi rodni kraj,
Odkud ja vu svet odhađam,
I sim se vrnem ja nazaj.

Jeronim Korner: RODNOM MJESTU

Mjesto moje, morem orošeno,
ružmarinom i narančom okićeno.
Mjesto moje, suncem obasjano,
mjesto moje, patnjom darovano.

Kućo moja, u cvijeću i cvatu,
o prozore, u suncanom zlatu!
Sestro moja, u prvome katu,
djede stari, pri svojem alatu!

Mjesto moje, zjeno oka moga,
mjesto moje, rano moja stara!
Gdje su pjesme tvojijeh mornara,
gdje su priče tvojih gospodara?

Gdje je žamor tvojijeh pazara,
gdje je vika malenih drvara,
gdje je zvižduk bijelijeh vapura,
gdje su tuge tvojeg plavog mora?

Mjesto moje, morem orošeno,
davno neviđeno, suzom ostavljeno.
Mjesto moje, dušo mojeg stiha,
mjesto moje, tuga moja tiha!

HRVATSKO ISELJENIŠTVO

Studenti iz dijaspore ipak u studentske domove?

Studenti, kojima sada prijeti izbacivanje, tvrde da svoje fakultetske obaveze nisu ispunjavali jer su im kasnile stipendije, pa su bili prisiljeni raditi. U MVP-u pak tvrde da je to dobar izgovor, te da neki od njih niti za tri godine nisu naučili hrvatski jezik

Ovo je prijevara! Ne tražimo mi nikakvu pomoć, samo tražimo da država ispuni ono što nam je obećala. Znamo da su u Hrvatskoj teško živi, ali mi nemamo kamo. Ako nas izbace iz Prihvatnog centra završit ćemo na ulici i postati socijalni slučajevi. Tim je riječima Vjesnikovu ekipu dočekalo nekoliko studenata smještenih u Prihvatnom centru za useljenike u Velikoj Gorici koji bi se, sukladno odluci Ministarstva vanjskih poslova, trebali u što kraćem roku iseliti iz toga centra. Naime, kako je Vjesnik već pisao nitko od 24 Hrvata povratnika iz dijaspore, koliko ih trenutno boravi u Prihvatnom centru, nema važeće ugovore o boravku te bi zbog vjerojatne prenamjene objekta trebali iseliti.

Većina tamošnjih stanovnika se već iselila, a oni koji su preostali tvrde da nemaju kamo, a nemaju ni dovoljno novca da plate drugi smještaj. Sve priče tih mladića su slične, a zasnivaju se na tome da su bez problema dobili stipendije, koje usput rečeno iznose 800 kuna mjesečno, i da su bez problema uključeni u "program za dijasporu". No nakon dolaska u Hrvatsku sve je izgledalo malo drugačije, a gotovo nitko iz bivšeg Ministarstva nije s njima kontaktirao niti vodio brigu o tome što se u Centru događa. "U Peruu sam studirao stomatologiju, a na nagovor tamošnjeg konzula došao sam u Hrvatsku" priča Max Leskovar porijeklom iz Osijeka. Nakon godinu dana učenja hrvatskog jezika uslijedilo je, međutim, razočaranje. Studij stomatologije nije mogao nastaviti u Hrvatskoj kako mu je obećano, a na prijemnom nije prošao, tako da je upisao francuski i španjolski jezik tek toliko da nešto studira.

Slična je priča Simona Hamouia iz Sirije. On je državljanin Hrvatske po majci i ističe kako nije došao samo zbog studija kontrole leta, koji je upisao, nego isključivo zbog želje da živi u Hrvatskoj. U bivšem Ministarstvu su mu, kaže, dali do znanja da u Centru može ostati dok se ne snađe, a sad mu, tvrdi, djelatnici MVP-a poručuju da je bolje da se vrati u Siriju. U nešto drugačijoj poziciji je Francisco Dulčić diplomirani psiholog iz Čilea kojem je stipendija odobrena za poslijediplomski studij iz psihologije. Kaže kako je gotovo dvije godine izgubio u učenju jezika i pripremama za studij, a sada ne zna kamo će.

Svi s kojima smo razgovarali rado bi pristali na smještaj u studentske domove, no tu nastaju problemi. Naime, samo manji dio njih udovoljava studentskim kriterijima budući da neki u godinu ili dvije studiranja nisu dali niti jedan ispit. Oni pak odgovaraju kako su im stipendije kasnile i po šest mjeseci pa su morali raditi kako bi preživjeli te nisu imali vremena za učenje. U MVP-u to drže dobrom isprikom napominjući kako je za učenje hrvatskog jezika predviđeno godinu dana, dok ga mnogi nisu naučili niti za tri godine te uopće ne ispunjavaju studentske obveze. Glasnogovornik MVP-a Goran Rotim ističe kako je utvrđeno da se u Centar dolazilo bez ikakvog natječaja, samo po preporuci.

"Dobrom voljom Ministarstva radi se na tome da se studenti, a njih je pet, smjeste u studentske domove" rekao je Rotim za Vjesnik. On također smatra da nema mjesta nikakvoj dramatici i da bi trebalo ispitati tko je tim ljudima obećavao sve ono što oni tvrde da im je obećavano, ali bez ikakva pismenog dokaza. A Prihvatni centar je, podsjetimo, 1998. godine osnovalo bivše Ministarstvo useljništva i povratka u sklopu pretenciozno zamišljenog projekta masovnog povratka Hrvata iz dijaspore, a boravak u Centru je besplatan i ograničen na tri mjeseca. U centru

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 31. VII. 2000.

se nalazi 17 potpuno opremljenih apartmana u koje se može smjestiti 60 osoba, no, do sada su u njemu boravili uglavnom studenti koji su taj smještaj uglavnom smatrali trajnim rješenjem. (Vjesnik)

Matica iseljenika:

ZA DJECU ISELJENIKA TREBA \$ 100 DEPOZITA

ZAGREB, 19. srpnja - Djeci hrvatskih iseljenika, koja već tradicionalno dolaze na ljetovanje na jadransku obalu, Matica iseljenika na čelu s novim predsjednikom Borisom Marunom od ove je godine uvela depozit od 100 dolara, koji im treba biti vraćen ostanu li do kraja predviđenoga trojednoga boravka, od 15. srpnja do 4. kolovoza. Na takvu odluku Maruna se odlučio zbog navodno lošeg iskustva dosadašnjih godina, kada su djeca odlazila u posjet rodbini prije završetka "radne akcije".

"Ne radi se ni o kakvom prisiljavanju djece da ostanu na otoku mimo svoje volje. Projekt obnove domovine "Taskforce" održava se već osmu godinu i okuplja mlade porijeklom iz Hrvatske sa svih kontinenata. Ove se godine akcija organizira pod motom "Spasavamo otoke", kaže Nives Antoljak, voditeljica ureda za kulturu pri Matici iseljenika. Ona dodaje i da je to jedan od najkreativnijih projekata koji financira Matica iseljenika. "U ta tri tjedna organiziramo predavanja, učenje jezika, dramsku radionicu i izlete, pa je prava šteta da - zbog velikoga interesa mladih kojima to nije omogućeno - mladi koji su došli ne ostanu do kraja programa", naglašava na kraju Nives Antoljak.

"To je bio i moj prijedlog i ja podržavam tu odluku. Prije se događalo da djeca odu ranije i zauzmu mjesto drugoj djeci koja bi tu boravila tri tjedna", kaže za Vjesnik dosadašnji predsjednik Matice iseljenika Ante Beljo, dodajući da je projekt obnove domovine krenuo na njegovu inicijativu još 1992. godine. Nakon Pule, Skrada, Dubravice, Skradina i Ugljana djeca hrvatskih iseljenika ove će godine u Galovcu pokušati zaštititi taj stari otočić od erozije pravljenjem zaštitnoga zida oko njega. (Vjesnik)

SEMINAR ZA PRIPADNIKE HRVATSKE NACIONALNE MANJINE U INOZEMSTVU

ZAGREB, 20. srpnja - Cilj je seminara za učitelje i studente pripadnike hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu, koji se od 3. do 22. srpnja održava u Dubrovniku, usavršavanje hrvatskog jezika i produblivanje povijesnih, zamljopisnih, glazbenih i vjeronaučnih sadržaja, s posebnim osvrtom na specifičnosti hrvatske nacionalne manjine u susjednim zemljama. Na seminaru, koji Ministarstvo prosvjete i športa organizira svake godine kao dodatnu izobrazbu, nazočno je 150 pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, Austriji, Rumunjskoj, Italiji, Sloveniji i SR Jugoslaviji.

U sklopu nastave hrvatskoga jezika obrađuju se teme iz povijesti jezika, hrvatski pisci po književnim razdobljima, lektira, književni jezik, gramatika, dječja književnost... Iz nastave povijesti dat je presjek povijesti Hrvata, a zemljopisne teme vezane su za migracije Hrvata. U glazbenoj kulturi obrađuje se hrvatska tradicijska glazba, a u vjeronauku hrvatska crkvena povijest. (Hina)

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

STANJE U HRVATSKOJ MATICI ISELJENIKA

Vjesnik od 13. srpnja og. piše pod naslovom "Ante Beljo ostavio Hrvatsku maticu iseljenika u stanju, koje će zanimati i kriminalističku policiju". U nizu već učestalih objeda na račun Ante Belje i njegovog vođenja HMI, želim napomenuti da Belju poznajem cijeli niz godina. Beljo slovi kao radin, častan i ozbiljan čovjek, od riječi i poštenja. Bio je i ostao, prije svega, veliki domoljub državotvorne orijentacije, a povratkom u domovinu, brižan za ljude iz iseljeništa i njihove probleme.

Želim potvrditi kako je Matica sigurno ostavljena u mnogo boljem stanju od strane ravnatelja Ante Belje, nego što ju je on prije 7 godina zatekao. Vidio sam osobno Maticu i tada i danas, i poznao njezinu opremljenost, uredenost i organiziranost. Laž je tvrditi da je Ante Beljo upropastio HMI, jer on je izgarao za iseljenišvo, radio požrtvovno u HMI i danju i noću. Ovakovo blačenje rada prošlog ravnatelja HMI nije primjereno. Povodenje za anonimnim rekla-kazala pismima, koja su raspačavana i u Hrvatskom državnom saboru, nije dobro, već je to upravo trebao biti povod za primjereniji i drugačiji stil javnog razmišljanja novog vodstva HMI.

"Novim smjerom u arhitekturi" kako to kaže Maruna, zgrada HMI ustvari se riješila premale dvorane za prijeme na 2. katu Matice, te je za društvena okupljanja, izložbe, predavanja, i sl., izgrađena puno veća u prizemlju zgrade. Stara koncepcija dvorane u 2. katu, bilo je potpuno neprimjereno rješenje i odgovaralo je promišljanju osoba koji nisu cijenile miran, stalozen i cjelovremeni rad službenika Matice unutar radnog vremena. Naime, ako su se skupovi održavali u dvorani za prijeme unutar radnog vremena, gosti su znali zvonko prolaziti kroz cijelu Maticu, te praktično više nitko od službenika nije mogao raditi u miru. Akustika zgrade je posebno velika poradi velikih otvorenih prostora. Uostalom, prizemlje više odgovara za okupljanja iseljenika starije životne dobi nego 2. kat bez dizala.

Takovo je bilo socijalističko arhitektonsko rješenje, s puno praznog i nefunkcionalnog prostora, koje Maruna smatra uspješnim, a po Belji novoizvedeno praktičnije rješenje - "novi smjer u arhitekturi". Izgleda da netko smatra velikim dometom u arhitekturi skladišta, pregrade i portimicu koje su se nekoć nalazile u prizemlju HMI. Beljo, kao veliki radnik i zagovornik reda i rada, uspio je ovim rješenjem odvojiti radni prostor od društveno - promotivnog. Uz to funkcionalnije je stvorio nove radne prostore - i opremio ih sa svom infrainstalacijom. Znao je naime da je iseljenišvo veliko i da ima velike zahtjeve prema HMI, koja je trebala svim izvandomovinskim Hrvatima poslužiti kao centar informacija i okupljanja kada posjećuju Zagreb.

Beljo je bio zagovornik jake i mnogostrane komunikacije sa svim raseljenim Hrvatima širom svijeta, posjeta njihovih folklornih i drugih grupa u domovinu, s primjerenim mogućnostima dobrodošlice u zgradi HMI. Takove potrebe nisu se mogle uspješno rješavati iz nekoliko kancelarija. Ako pokoji sporedni prostor nije uspio još završiti (manji restoran za goste i zaposlenike), ne može se nikako tvrditi da je HMI ostavio devastiranom.

Kada je došao u Maticu zatekao je stanje kolektivne pušione, zidove sivo-žute od nikotina (na desetke pepeljara u svim javnim i radnim prostorima Matice), uz naviku da se tu puno puši i priča umjesto više radi. Neki su se činovnici vičući dozivali iz sobe u sobu kroz zvučni atrij Matice, (što je sablažnjavalo posjetitelje), neki službenici su izlazili i dolazili na posao, bez ikakvog reda i kada se tko sjetio. U Matici se uživao i niz drugih socijalističkih sloboda, koje zapadni način rada uopće ne poznaje.

Jasno da promjene na red, rad i radno vrijeme mnogima nisu odgovarale. Beljo je sve to pomalo ustrojio i učinio Maticu mjestom rada i efikasnog djelovanja, svakako boljom nego što ju je preuzeo. Mogao je biti prema nekim službenicima i rigorozan - do dijeliti im otkaze za nerad i bezobrazluk - ipak to nije činio. Bio je milostiv, jer je vidio ili samohranu majku ili problem višečlane obitelji, koja mora preživjeti. Neki službenici-e, umjesto da uvide dobročinstvo i budu zahvalni, te da su se prihvatili posla, denuncirali su Belju i lažno ga optuživali dostavljajući neke dokumente novinarima žutoga tiska.

Tako je i Maruna pod utjecajem svakakvih poluistina i laži. Beljo je ipak ostavio uredene i oličene prostore, popravljen krov koji je pri njegovom dolasku prokišnjavao, uređene elektro i telefonske instalacije, uspio je dogovoriti iseljenje graditelja zgrade (koji je tu imao kancelarije i skladišta još od izgradnje), civilizirano uređio toaletne prostore, uređio pristojnu prijemnu recepciju i garderobu (za razliku od prijašnje socijalističke portirske špijunkice). A zgrada HMI nikako nije devastirana, već je renovirana i u poboljšanom stanju, u odnosu na ranije zatečeno. U cijeloj zgradi ostao je isti skroman ured ravnatelja, do nedavno pretrpan radnim materijalima. Tu nije promijenjeno upravo ništa što je samo po sebi govorilo o vrlinama i "rastrošnosti" njegovog donedavnog korisnika. Svjedočiti mogu svi oni koji dobro poznaju prostor HMI sve ove godine. Na ovom primjeru može se zaključivati o istinosti svih drugih objeda. Gledajući na obnovu zgrade pravom dioptrijom, zaista čude kriteriji iskrivljenih ocjena o devastaciji.

Boris Maruna nebi trebao zaboraviti da će i on jednog dana ponovno napuštati to novostečeno mjesto ravnatelja. A tada će netko drugi biti u prilici i njemu i njegovom radu suditi i presuđivati. Za očekivati je bilo, u interesu iseljenika i zaposlenika, da se s završetkom primopredaje, završe sva blačenja predhodnika. Usvojiti treba ono što je dobro napravljeno, ispraviti loše (jer svatko i u dobroj namjeri može i pogriješiti), te dobronamjerno odmah prionuti radu u interesu ljetne sezone posjeta iseljenika domovini.

To bi bio zasada, po mojem sudu, najkorisniji posao za novog ravnatelja.

Ovaj čisto tehnički opis bio je potreban kako bi mnogi koji su daleko izvan domovine mogli dobiti i drugačiju sliku od one koja se sada silom želi kroz tisak prikazati glede stanja u HMI. Ove objede nažalost neće prestati, one i idu u dva smjera - devastiran objekat - nestručno ravnateljstvo, i financijsko - privredne malverzacije. Želi se potpuno ocmiti svako pozitivno sjećanje na bivšeg ravnatelja HMI, a vjerojatno i dokazati tvrdnju iz samog početka - da tu ima posla i za kriminalnu policiju i svim posljedicama koje iz toga proizlaze. Ante Beljo pak uporno nastavlja raditi i dalje. Hrvatski informativni centar - HIC pokušava i dalje pod njegovim vodstvom djelovati za potrebe višemedijskog svakodnevnog informiranja iseljeništa, sada već naravno s nove adrese. U iseljeništvu kao i u domovini, uvijek je bilo različitosti podjela mišljenja. Ovo je jedna, koja je ako gledamo u interesu povezivanja domovine i iseljeništa, bespotrebno nametnuta.

Damir Borovčak, Zagreb

Javljajte nam se na naš email:
iskra@idirect.ca

Mojim očima (i srcem)...

I kako ja svaki dan vozim do staračkog doma u kojem živi moja mama trebam oko pola sata vožnje u svakom pravcu, u vožnji slušam hrvatsku glazbu, koja mi vraća neki mir u dušu. Pred koji dan dobila sam novu vrpču Dušana Šarca "Budi noćas mirno more" i slušajući tu novu vrpču, posebno pjesmu "Dalmacija u mom oku" kao da sam slušala neke oko sebe, koji mi često govore neka se vratim u "zbiļu", u "sadašnjost" i...

Pitaju me zašto pjevam o tom moru, buri, jugu, govore mi kako sanjam obećanu zemlju drugu... Govore mi da se trgnem dok je vrijeme, dok se može, ko da mogu isprat kiše onu davnu sol sa kože....

I koji puta se pitam kako ovih dana ne misliti na Hrvatsku, na Jadran, na Dalmaciju, na prijatelje koji su na plažama Jadrana, na dnevnoj kavi negdje u kafićima i gledaju zalazak sunca - ja jednostavno ne mogu a da nisam u mislima tamo tako često! Prvo - često mi se čini da jednostavno "ne mogu kiše isprat sol sa kože...", a drugo...srce me nosi tamo, a treće...

Kao treće, mnogi od vas, koji odlazite u Hrvatsku, na more, odmor, ljetovanje, posjetu obitelji - zovite to kako želite - javljate se telefonom pri odlasku - i ja sam s vama na putu u mislima. Nipošto nemojte ovo shvatiti kao zamjerku - veselim se svakom vašem odlasku, no kako bih i ja rado poletjela s vama tamo gdje idete - ostaje u srcu neka praznina, ali...

Četvrto, rijetki od vas znaju što mene dočeka svako jutro kad otvaram radnu sobu, ili moj "računar" (to jest, kompjutor, na našem lijepom hrvatskom) - predamnom je prekrasan, ogroman poster Splita, grada koji je meni, uz moj Zagreb, najdraži na svijetu! Ta slika, koju mi je poklonio dragi prijatelj, svako jutro me ponovno nosi tamo gdje bi srce ustvari željelo biti, a ne može - jer ova stvarnost, koja se zove "život" - jednostavno ne dozvoljava. Ta slika me svako jutro odnese u vrevu Splita, na pijacu, na Bene (kupalište na Marjanu), na Marjan, u ona čarobna ljeta dok nije bilo briga, dok smo se tako smijali životu i sanjali...

Ljeto je čudno za svakoga od nas. Nekako opuštamo se, razmišljamo drukčije, toplije, nježnije. Planiramo, sanjamo.... Eto, ja često sanjam Pag. Moja prijateljica je na Pagu ovih dana i često razgovaram s njom. Moja Lela mi jako nedostaje, tako da ispunjavamo "rupe" razgovorima: ja iz Kanade, ona na Pagu. Govorimo o svemu: o danima s unucima na moru, o vremenu, o moru, prijateljima - no koji puta osjećam da ne govori do kraja koliko joj je lijepo, jer zna kako bih ja rado bila tamo, pa ne želi "utrljati sol u ranu". Koji puta se sjetimo jednog događaja koji se dogodio pred koju godinu kad smo bile na Pagu. Bilo je kasno popodne, sunce je sijalo iz sve snage - prava vrućina lipnja. Kupala sam se u moru i gledala čarobnu sliku prirode pred sobom, i upravo se divila bojama kojima je priroda oslikala sve oko nas: tamno plava boja dubokog mora, pa onda nešto svjetlija plava boja plićaka, sivo kamenje, pa svjetlije zelenilo grmlja kraj kamenja i pijeska, pa onda tamnije zelenilo višeg drveća, pa sivilo kamena nad nama, pa Velebit u tamnim i svijetlim sjenama, a nad svim tim prekrasno plavo nebo.... Zamolila sam ju tada moj fotografski aparat, da slikam tu ljepotu. Ona, pomalo lijena to popodne, rekla mi je da ćemo sve to slikati sutra, i ja pristala!

Drugo jutro, kad smo se spremale na put, vrijeme nije više bilo kao to popodne. Nebo je bilo sivo, more uzburkano - ništa od slike! Teško je izreći kako mi je bilo žao tog jutra što jučer nisam inzistirala na slikanju, no kad bi čovjek znao što ga čeka iza ugla.... No, ono što je lijepo pamti se zauvijek, pa tako i ja tu neponovljivu sliku tog mora i tog zelenila, i tog škoja i Velebita nosim u sebi čak i bez fotografije - sve je ostalo u meni zapečaćeno zauvijek i kad god se sjetim Paga ta slika mi je pred očima (i u srcu).

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 63, 31. VII. 2000.

Za mene more nije jednostavno "more" - u "more" su uključeni i mirisi. Kako opisati miris mora? Tog mirisa mora - našeg Jadrana - nema nigdje na svijetu - jer taj miris nije samo more, već i kadulja i smilje, i ružmarin, i bosiljak, i čempresi, i ribe, i sol, i tijela ljudi, i smokve, i ribarske mreže, i luke, i prekrasni mali restorani uz obalu u kojima naprosto udara u nos miris janjetine ili odojka, ili svježih pržene ribe, pa onda ulazite u cvijeće uz ceste, i tamna noć, i cvrčanje cvrčaka, i talasanje noćnih valova, i povratak barki sa ribarenja - i sve je to jedan opojan miris, koji se pamti zauvijek i koji nikada nije isti i uvijek je ono nešto jedinstveno samo Jadranu. No, taj miris mora nećete osjetiti ako samo "putujete" uz more, nego ćete ga najjače osjetiti ako stanete na tren, protrljate ruke kaduljom ili uberete komadić smilja, ili uroinite ruke u more.... Tek tada taj miris postane stvarnost - nezaboravna stvarnost.

Kad sam putovala ovaj put uz more u autu mi je stalno bilo par stabljika kadulje, koje bih često uzimala u ruke, protrljala dlanove i - pomirisala. Taj miris mi je i danas u nosu - svjež, jak, poseban! Ponijela sam čak i sa sobom dio tog buketića kadulje i danas mi stoji na stolu u kuhinji. Kad danas dotaknem tu suhu kadulju - čini mi se kao da sam ovog trena negdje uz more, u jutro, kad sunce još nije tako jako, a ipak je vruće i more zove i zove...

Ne znam da li znate kako završava ona pjesma čije sam stihove navela u samom početku:

Vidim jata onih istih ptica, istu zvijezdu previsoku, opet živi stotinama lica Dalmacija u mom oku, znam da nije bila samo moja, možda sam u snu duboku, ali živi stotinama boja Dalmacija u mom oku....

Eto, danas, kasno u subotu popodne, kad "opet živi stotinama boja Dalmacija u mom oku" - srce bi mi (ali i oko) željelo vidjeti Jadran ... Danas ne mogu a da se ne sjetim onog jutra, negdje kraj Zadra, kad smo mi dvije stale uz more, i iako je bio tek rani svibanj, more je bilo svježije, i morala sam namočiti noge, bar malo! More je bilo čisto kao ulje, prozirno, sivio se kamen, a sunce se ljeskalo u prozirnjoj, prekrasnoj vodi mora; preko puta nas neki otok, u daljini Zadar, oko nas drveće, čempresi, kadulja, ružmarin... Neki ne znaju uživati u ljepotama Jadrana koje nam je sam Bog dao - moja prijateljica i ja uživamo u svakoj sitnici oko nas i možda baš zato nam je toliko mnogo dato!

Valentina

Nasmijanom gosp. Zdravku Eškitu, župljanu "Presvetog Trojstva" svi su rado plaćali ulazninu.